

บันไดสู่ยอดชีวิต

ที่บ้านอุ่นรัก

© မင်းတင်စုစု
မိမိလေးငယ်
စုစုမိမိ
ကလေးကလေး
မိမိတင်စုစု

မိမိတင်စုစု
မိမိတင်စုစု
မိမိတင်စုစု
မိမိတင်စုစု
မိမိတင်စုစု

တင်စုစု

บ้านอยู่รัก

ที่บ้านอยู่รัก

บันไดดนตรี ที่บ้านอุ่นรัก

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

ไหมลี

บันไดดนตรี ที่บ้านอุ่นรัก.-- ปทุมธานี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต, 2558
176 หน้า.

1. เด็กออทิสติก--กิจกรรมการเรียนการสอน. 2. ดนตรี--การศึกษาและการสอน. I. ชื่อเรื่อง.

371.94

ISBN 978-616-7687-64-3

ชื่อผู้เขียน	ไหมลี
ชื่อหนังสือ	บันไดดนตรี ที่บ้านอุ่นรัก
จำนวน	176 หน้า
พิมพ์ครั้งที่ 1	สิงหาคม 2558
จัดพิมพ์โดย	สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรังสิต ถนนพหลโยธิน อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000 โทร. 0-2997-2200 – 30
อำนวยการผลิต	อานันท์ หาญพาณิชย์พันธ์
บรรณาธิการฝ่ายศิลป์	มารีสา ซาติยาภา
ปกและภาพประกอบ	सानิตย์ แสงขาม / จาตุรณม์ ลิ้มวัฒนานนท์
จัดจำหน่ายโดย	บริษัท ชนนियม จำกัด 244/539 ถนนรามอินทรา เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10200 โทร. 0-2552-4070, 086-378-2519
พิมพ์ที่	ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์ 45/12-14 หมู่ 4 แขวงบางขุน เขตบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 11130
ISBN	978-616-7687-64-3
จำนวนพิมพ์	2,500 เล่ม
ราคา	165 บาท

*รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายมอบให้ ศูนย์พัฒนาการเด็กออทิสติก“บ้านอุ่นรัก”

คำนิยม

ภาษาที่เข้าใจง่ายทำให้เห็นภาพการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นจริงๆ
ได้สัมผัสถึงการสอนที่ออกมาจากใจของคุณครู การทุ่มเทแรงกายแรงใจของครูนั้น
แอบอมยิ้มและปลื้มใจ นึกถึงเวลาที่ได้สอนเปียโนครูนั้น
รู้จักครูนั้นมานาน ครูนั้นตั้งใจทุกอย่าง
ตั้งแต่สมัยเป็นนักเรียนก็ตั้งใจซ้อม มาเรียนไม่เคยสาย เป็นคนมีวินัย มีความตั้งใจ
ในทุกๆ ด้าน
หวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นแรงบันดาลใจให้คุณครูและนักเรียน เห็นถึงประโยชน์
และความสุขที่เกิดขึ้นจากการเรียนเปียโน

ผศ.ดร.ภาวไล ตันจันทร์พงศ์

คำนิยม

ความสุขอย่างหนึ่งของคนทำหนังสือคือ ความอิมเมเม่เมื่อได้อ่านต้นฉบับที่ควรค่าต่อการพิมพ์เผยแพร่สู่ผู้อ่าน และจากประสบการณ์ของคนทำหนังสือเพื่อการเลี้ยงลูกและการพัฒนาเด็ก ดิฉันพบว่ายังมีคุณพ่อคุณแม่อีกกลุ่มหนึ่งที่ต้องการความรู้ในการเลี้ยงลูกที่มีความต้องการพิเศษ ต้องการการบำบัดรักษาด้วยความเข้าใจ ด้วยความอดทน ด้วยความรัก เพื่อพัฒนาการที่ดีขึ้นของลูกรัก

เมื่อได้อ่านต้นฉบับเรื่อง “บันไดดนตรี ที่บ้านอุ่นรัก” ดิฉันพบว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้กำลังแสวงหาหนังสือที่ตรงกับความต้องการในการพัฒนาเด็ก... โดยใช้ดนตรีบำบัด

เป็นการถ่ายทอดทักษะการสอนดนตรีให้เด็กพิเศษที่มีลำดับขั้นตอน ผู้อ่านจะได้เรียนรู้ไปพร้อมๆ กับครูنشซึ่งเริ่มต้นในฐานะครูอาสาสมัคร

เห็นความมุ่งมั่นของครูنشและคณะครูที่ช่วยกันออกแบบหลักสูตร วางแผนการสอน และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เห็นผลสัมฤทธิ์ของดนตรีบำบัดที่ช่วยพัฒนาเด็กๆ ได้อย่างชัดเจน

เห็นความอดทนและความอ่อนโยนของครูنشที่มีหัวใจของความเป็นครูอย่างเต็มเปี่ยม ใส่ใจรายละเอียดและแก้ปัญหาให้นักเรียนทุกคน

ที่สำคัญที่สุดคือ การเขียนเล่าเรื่องได้อย่างสนุก เห็นภาพน่ารักของนักเรียนตัวน้อย ความโกลาหลในห้องเรียน วิธีรับมือ ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ ฯลฯ ในความมีชีวิตชีวาของเรื่องราว นั้นแฝงด้วยหลักการ ทฤษฎี จากผู้รู้ที่ผ่านการปฏิบัติมาอย่างมืออาชีพ

ดิฉันเชื่อว่าหนังสือเล่มนี้จะจุดประกายให้สังคมเห็นว่า ดนตรีสามารถพัฒนา
เด็กพิเศษของเราได้อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถใช้นโยบายในหนังสือไปต่อยอดโดยมี
ครูन्छเป็นผู้นำทาง

ธิดา มหาเปารยะ บรมานันท์
อดีตบรรณาธิการบริหารสำนักพิมพ์รักลูก

จากใจผู้เขียน

ความตั้งใจครั้งแรกของ “ผู้เขียน” ที่คิดจะรวบรวมเรื่องราวการสอนดนตรีสำหรับเด็กพิเศษของ “บ้านอุ่นรัก” นั้น

เกิดจากความรู้สึกที่...

ที่แรกคือ ี่งในความมุ่งมั่นของครูนิ่ม “อ.นิสิตา ปิติเจริญธรรม” ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการเด็กออทิสติก “บ้านอุ่นรัก”

กับความเชื่อเรื่อง “ดนตรีบำบัด” ชนิดทุ่มทุนสร้างพร้อม... คว้าหมดกระเป๋า ด้วยการพยายามควานหาครูดนตรีมาร่วมงานนับเป็นปีๆ

ตามมาด้วยทั้งสองคือ ี่งกับพัฒนาการโดยเฉพาะด้านดนตรีของเด็กๆ ที่พูดได้ว่า หากต้องไปเรียนตามโรงเรียนสอนดนตรีทั่วไป คงยาก... ี่จะมีโรงเรียนหรือครูคนไหน รมมือกับพวกเขาได้

นั่นคืออารมณ์อยากในช่วงแรก

เมื่อลองเข้าไปแย้มๆ ความตั้งใจให้ครูนิ่มรับรู้ เธอบอกสั้นๆ ว่า... ยินดีให้ความร่วมมือ

ไม่ถึงเป็นลิขสิทธิ์หรือความลับใดๆ หากจะมีการเผยแพร่ทั้งตัวเรื่องราวและเอกสารของ “บ้านอุ่นรัก”

“อะไรที่จะสามารถเป็นประโยชน์ต่อเด็กๆ ได้... เรายินดีให้ค่ะ”

หลังได้รับไฟเขียว... การรวบรวมเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องทั้งคณะครู ครูผู้ช่วย ครูผู้สอน

รวมทั้งการเข้าไปสังเกตการณ์การสอนในห้องสอนเดี่ยว ห้องสอนกิจกรรมกลุ่ม และสังเกตการณ์บรรยากาศ - ภาพรวมของความเป็น “บ้านอุ่นรัก”

ความตั้งใจแบบอารมณ์ล้วนๆ ในการนำเสนอการสอนดนตรีเด็กพิเศษ เริ่มถูกขัดเกลามาจากข้อมูลด้านต่างๆ เหล่านี้ที่ทยอยเพิ่มมากขึ้นๆ เมื่อพบว่า...

การนำดนตรีเข้ามาให้เด็กๆ ได้เรียนรู้ของบ้านอุ่นรักนั้น ไม่ใช่การสอนดนตรีใดๆ หากแต่คือ การสอนที่เป็นกระบวนการ (Process)

กระบวนการซึ่งประกอบด้วย หลักการ ทฤษฎี เทคนิค วิธีการ และศิลปะ...

โดยครูผู้เชี่ยวชาญการสอนทักษะพัฒนาการเด็กพิเศษ ประยุกต์ความรู้ที่มีเข้ากับวิธีการสอนดนตรีของคุณดนตรี

เป็นหลังพียงที่มั่นคงให้ครูดนตรีสามารถปฏิบัติการสอนได้... จนแทบไม่มีอุปสรรคการทำงานร่วมกันนี้เป็นไปอย่างประสานสอดคล้องกันเนื่องกันและกัน จนเมื่อเวลาผ่านไป

บทเรียน ประสบการณ์ท่ามกลางการทำงานร่วมกันนี้ ได้ก่อเกิดเป็นความรู้ เป็นเทคนิควิธีการสอนดนตรีสำหรับเด็กพิเศษ

ที่สร้างโอกาสการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ให้เด็กๆ ได้พัฒนาทักษะด้านต่างๆ ทั้งดนตรีและทักษะพัฒนาการอื่นๆ ควบคู่กันไป

ทั้งหมดนี้ถือเป็นสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ ที่ปรากฏเป็นรูปธรรมสัมผัสได้ผ่านพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กๆ ใน “บ้านอุ่นรัก”

เมื่อพบความจริงเช่นนี้... ความตั้งใจช่วงแรกที่คิดว่าจะใช้การเล่าเรื่องไปเรื่อยๆ จึงถูกปรับเปลี่ยนมาเป็นการเล่าที่เน้นการศึกษา ประมวลและสรุปผลกระบวนการนี้

ด้วยความคาดหวังว่า...

กระบวนการที่ประกอบด้วยความรู้จาก หลักการ ทฤษฎี เทคนิค วิธีการและศิลปะ
จากการทำงานร่วมกันโดยผู้รู้มีอาชีพ

จนเกิดเป็นอีกต้นแบบหนึ่งของการสอนดนตรีสำหรับเด็กพิเศษ ที่มีภาพและ
ขั้นตอนการทำงานที่เรียบง่ายแต่สมบูรณ์นี้

ควรค่าอย่างยิ่งแก่การเผยแพร่ออกสู่สังคม เพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน

อย่างน้อยที่สุด... “ผู้คนหรือหน่วยงาน” ที่ต้องทำงานดูแลเด็กพิเศษ อาจได้รับ
แรงบันดาลใจจนนำไปเป็นต้นแบบในการลงมือปฏิบัติ

หรือนำแรงบันดาลใจนั้นไปคิดสร้าง - สานต่อสิ่งดีๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการ
พัฒนาเด็กพิเศษในอนาคตต่อไป

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลความรู้ทุกท่าน โดยเฉพาะคณะครู “บ้านอุ่นรัก”...

อ.นิสิตา ปิติเจริญธรรม ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการเด็กออทิสติก “บ้านอุ่นรัก”

คุณครูรัชฎาภรณ์ พะรินรัมย์ (ครูก๊ก)

คุณครูนิมอณรงค์ ดวงเดือน (ครูนน)

คุณครูทิพย์วรรณ มະນຸກາ (ครูเดือน)

คุณครูจารุจิตร แซ่ไฉ่ (ครูจิตร)

คุณครูฐิติมา สุพิธสาร (ครูไอ)

คุณครูรัตน์ ชื่นบาน (ครูต้อย)

คุณครูมณฑล บรรโท (ครูเก่ง)

คุณครูรัช หาดูพานิชย์พันธ์ (ครูรัช)

พีเมะลิ เกตุหุม (พีเมะลิ)

พีวัลย์ ศิริยาน (พีวัลย์)

แม่ณมวิยะดา เผ่าปฎิมากร

และ...

ศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต

วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต

อ.ธเนศ ศรีวงษ์

ผศ.ดร. ภาวไล ตันจันทร์พงศ์

**** เพื่อเป็นการเคารพและรักษาสีทธิของเด็กและครอบครัว ชื่อของน้องๆ นักเรียนทั้งหมด
จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยน ****

สารบัญ

ปฐมบท	“ตามหาครู”	16
นับหนึ่ง	“ทำแผนการสอน”	22
นับสอง	“ประชุมผู้ปกครอง”	40
นับสาม	“เจอนักเรียนตัวจริง”	48
นับสี่	“พร้อมสอน”	54
นับห้า	“สอนวันแรก”	58
นับหก	“สืบทอด...สืบบแบบ”	66
นับเจ็ด	“พื้นที่ช่วงชุลมุน”	72
นับแปด	“3 กลุ่ม 3 อาการ 3 การจัดการ”	78
นับเก้า	“เริ่มสนุก”	88
นับสิบ	“อู๊บ...อู๊บ”	94

นับสิบเอ็ด	“ขอเวลา...ตั้งเครื่อง...วางเงื่อนไข”	98
นับสิบสอง	“น้องเก่าออกไป...น้องใหม่เวียนมา”	104
นับสิบสาม	“น้ำท่วมกรุงเทพฯ”	110
นับสิบสี่	“สอนกลุ่มดนตรี”	120
นับสิบห้า	“ลงลึกรายละเอียด”	126
นับสิบหก	“นักเรียน 5 ครูผู้ช่วย 3”	132
นับสิบเจ็ด	“ตั้งเป้าหมาย...หาจังหวะ”	140
นับสิบแปด	“ไม่เอาเพลงข้างกับเสื้อครุฑนี้”	146
นับสิบเก้า	“ข่าวดีจาก...ม.รังสิต”	154
นับยี่สิบ	“บทพิสูจน์อีกมิติ”	162
ปัจฉิมบท	“ขอโอกาสและอนาคต”	170

กราบขอบพระคุณ อาจารย์เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์
ที่กรุณาอ่านต้นฉบับจนจบและตั้งชื่อหนังสือ “บ้านไดคนตรี
ที่บ้านอุ๋นรัก” พร้อมมอบบทกวีที่มีความหมายยิ่งให้

ขอบคุณ

- คุณธิดา มหาเปารยะ บรรณานัถ์ อดีตบรรณาธิการบริหาร
สำนักพิมพ์รักลูก สำหรับคำแนะนำ กำลังใจ และคำนิยาม
ที่มอบให้
- อาจารย์สันติย์ แสงขาม ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาสังคม
มหาวิทยาลัยรังสิต ที่ช่วยออกแบบภาพ ร้อยเรียงเรื่องราว
ไปกับเนื้อหา
- คุณมาริสา ขาติยาภา บรรณาธิการศิลป์อิสระ ที่ช่วยออกแบบ
และจัดทำรูปเล่ม พร้อมตรวจทานความเรียบร้อยทุกบรรทัด
- คุณจตุรณม์ ลิมวัฒนานนท์ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะ
ศิลปะและการออกแบบมหาวิทยาลัยรังสิต ที่ลงแรงวาด
ภาพประกอบ

มากกว่ารัก

เด็กออทิสติก เด็กสมาธิสั้น เด็กพิเศษ
คือเด็กคนหนึ่ง ที่มีทั้ง จุดเด่น จุดด้อย
มีข้อจำกัด มีศักยภาพ มีเอกลักษณ์ของตนเอง
และมีคุณค่ามากพอ ที่จะยืนอยู่บนโลกนี้

คงไม่มีอะไร น่าภาคภูมิใจ น่าตื่นตันใจไปกว่า
การได้ทำหน้าที่ เป็นพ่อแม่ เป็นครู
ได้ร่วมกันเป็นกำลังใจ ซึ่งกันและกัน
ได้มีส่วนในการดูแล และได้เฝ้ามอง
การเจริญเติบโต ของเด็กน้อยที่น่ารักคนนี้

ครุณีม : บ้านอุ่นรัก

กันยายน 2538

ปฐมบท.

“ตามหาครู”

กลางปี 2551 ครุฑนิม “อ.นิลิตา ปิติเจริญธรรม” ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการเด็กออทิสติก “บ้านอุ่นรัก”

ส่งข่าวผ่านไปในกลุ่มผู้เกี่ยวข้องคุ้นเคยว่า “บ้านอุ่นรัก” ต้องการรับครูที่จบด้านดนตรี เพื่อมาสอนน้องๆ เด็กพิเศษ* หลากกลุ่มหลายอาการ ที่มากที่สุดคือ

“ออทิสติก” **

หากคุณครูเคยมีประสบการณ์สอนเด็กพิเศษมาก่อนก็ยิ่งดี ไม่มีก็ไม่เป็นไร ขอให้หัวใจรักและอยากสอนน้องๆ

“บ้านอุ่นรัก” ยินดีเริ่มต้นเรียนรู้ร่วมกัน

เหตุที่ต้องการครูดนตรีโดยเฉพาะเพราะ “บ้านอุ่นรัก” มีความเชื่อเรื่อง...
ดนตรีบำบัด***

เชื่อว่า ดนตรีจะช่วยกระตุ้นพัฒนาการของเด็กออทิสติกได้

และที่ผ่านมา “บ้านอุ่นรัก” เคยได้รับประสบการณ์ที่ดีเยี่ยม เมื่อมีครูซึ่งจบด้านดนตรีบำบัดจากประเทศอังกฤษ เข้ามาช่วยสอนเด็กๆ ในช่วงสั้นๆ

ทุกวันนี้การสอนหลายอย่างของ “บ้านอุ่นรัก” ก็นำประสบการณ์ในครั้งนั้นมาใช้ ทั้งในรูปของกิจกรรมประกอบเพลง และการนำเครื่องดนตรีง่ายๆ มาให้เด็กฝึก

แต่เพราะครูที่ “บ้านอุ่นรัก” ไม่มีใครเรียนด้านดนตรีมาโดยตรง ไม่มีใครเล่นดนตรีเป็นสักชิ้นเดียว

กิจกรรมที่ใช้ดนตรีจึงจำกัด ขาดความหลากหลายและ “เป็นท่อนๆ” ครูนิยมเปรียบเปรย...

“เราเชื่อว่าเราเพียงฝ่ายเดียว ไม่สามารถทำให้เด็กๆ ดีขึ้นได้ นักดนตรีจะเป็นอีกหนึ่งสาขาวิชาชีพที่จะมาช่วย เราจึงอยากได้ครูที่จบด้านดนตรีมาร่วมทำงานกับเรา”

นี่คือ... เหตุผลของความต้องการครูที่จบด้านดนตรีโดยเฉพาะ

หลังส่งข่าวไป... มีครูหลายคนแวะมาพูดคุย แต่ก็ติดขัด โนนิดนี่หน่อย ไม่ลงตัวพอจะเข้ามารับหน้าที่

สิ่งที่ดูเป็นอุปสรรคพอสมควรคือ ครูแทบทุกคนมีความกลัวเดียวกัน... กลัวว่าจะเชื่อมกับน้องๆ ออทิสติกทั้งหลายไม่ได้

ความฝันของบ้านอุ่นรักที่อยากมีครูดนตรีจริงๆ สักคน... จึงยังคงเป็นฝันที่ล่องลอยอยู่ในอากาศ

ผ่านไปกว่าก่อนปีพ.ศ.ใหม่

นัช นักศึกษาด้านวิชาการแสดงดนตรีปีสุดท้าย วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัย

รังสิต ซึ่งกำลังต้องการหาประสบการณ์ด้านการสอนทราบข่าว ก็แสดงความสนใจ และติดต่อเข้ามา

การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความเป็นไปได้ในการทำงานร่วมกัน จึงเกิดขึ้น

แต่ด้วยข้อจำกัดของนัช โดยเฉพาะเรื่องเวลา

“โครงการสอนทักษะเปียโนพื้นฐาน” ในรูปแบบสอนเดี่ยวตัวต่อตัว จึงเป็นข้อเสนอที่นัชอาสาทำให้กับน้องๆ ระหว่างที่เขายังต้องใช้เวลากับการเรียนอยู่

และจะมาสอนได้เฉพาะวันเสาร์เพียงวันเดียวไปก่อน...

ทั้งนี้นัชได้ติดต่อขอให้อาจารย์ธเนศ ศรีวงษ์ อาจารย์ประจำวิทยาลัยดนตรี ซึ่งสนิทสนมคุ้นเคยกับเขามาเป็นที่ปรึกษาด้านหลักสูตร

แม้ความต้องการจะไม่ตรงในแบบ 100% แต่ครูนิ่มและคณะครู “บ้านอุ่นรัก” ก็ยินดีกับโครงการของนัช

เพราะเชื่อว่า... นี่จะเป็นโอกาสของเด็กๆ ที่จะได้เรียนดนตรีกับครูดนตรีโดยตรง

และถือเป็นการเริ่มต้นนับหนึ่งของการนำดนตรีเข้ามาสู่กระบวนการพัฒนาเด็กพิเศษของ “บ้านอุ่นรัก” แบบจริงจัง

การร่วมงานครั้งนี้ทุกฝ่ายเห็นพ้องกันว่า ควรจะอยู่ในรูปคณะทำงานซึ่งประกอบด้วยทีมงาน 2 ทีมคือ

ทีมครูผู้มีประสบการณ์ด้านดูแลเด็กพิเศษจาก “บ้านอุ่นรัก” ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาช่วงจัดเตรียมการ

และเข้าไปเป็นเหมือนพี่เลี้ยงในระหว่างการสอนช่วงแรกๆ ให้ครูสอนดนตรี

จนกว่าจะสามารถสอนเองได้

อีกทีมคือ ทีมผู้สอน ซึ่งจะทำหน้าที่ด้านจัดเตรียมหลักสูตร ตำรา ฯลฯ และ
ทำการสอน

ทีมนี้อาจารย์ธเนศ จะเป็นหลักในช่วงเตรียมหลักสูตรและแผนการสอน โดย
นัชหรือจากนี้ไปคือ ครูนัช จะเป็นผู้ทำการสอนต่อไป

มาถึงเวลานี้ ความหวัง ความฝัน ที่อยากมีครูดนตรีมาช่วยสร้างโอกาส
แห่งการเรียนรู้และพัฒนาเด็กๆ ของชาวอุ้มรักกำลังเข้าใกล้ความจริงแล้ว

นับหนึ่ง.

“ทำแผนการสอน”

หลังการจัดแบ่งงานกับคณะครู “บ้านอุ๋นรัก”...

โดยมีนัดหมายว่าจะรายงานความคืบหน้าและแลกเปลี่ยนข้อมูลกันเป็นระยะๆ

อาจารย์ธเนศก็เริ่มต้นในส่วนการหาตำราและทำหลักสูตร พร้อมๆ กับศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเด็กพิเศษ ตามคำแนะนำของคณะครู “บ้านอุ๋นรัก” ที่ให้เหตุผลว่า

ทั้งอาจารย์ธเนศและครูนัช จำเป็นต้องทำความรู้จักและเข้าใจลักษณะเด็กพิเศษกลุ่มต่างๆ เน้นที่ “ออทิสติก” ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มหลัก

เพื่อจะได้เป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจลักษณะพิเศษของน้องๆ

ซึ่งจะช่วยให้การทำงานทุกขั้นตอนสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของผู้เรียน โดยเฉพาะในการจัดทำแผนการเรียนการสอน ที่ต้องมีการกำหนดลักษณะกิจกรรมทั้งรูปแบบและเนื้อหา

หากจัดทำแผนฯ โดยขาดความเข้าใจลักษณะพิเศษของน้องๆ การกำหนดรายละเอียดกิจกรรม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน ก็อาจไม่สามารถนำมาใช้ได้อย่างเต็มที่

แน่นอนว่าย่อมส่งผลให้การเรียนการสอน ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

ระหว่างการศึกษาความรู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษ ทั้งคู่ก็หาดำராที่จะใช้เป็นคู่มือการสอนไปด้วย และตกลงที่จะใช้หนังสือ “The Older Beginner Piano Course by James Bastien”

ตำรานี้ครูนี้ขเสนอให้ใช้ด้วยเหตุผลว่า เนื้อหาเข้าใจง่าย มีบทฝึกพร้อม และเป็นตำราที่ ครูน้อย “วรวิทย์ อ่อนพานิช” ครูเปียโนคนแรกของเขาใช้สอน ตอนเขาเริ่มเรียนเปียโนใหม่ๆ

ครูนี้ยังจำเทคนิควิธีการสอนต่างๆ ของครูน้อยได้ดี จึงเชื่อว่าหากเขานำเอาเทคนิคเหล่านั้นมาปรับใช้กับน้องๆ นักเรียน

น่าจะเป็นสิ่งที่สามารถช่วยให้การสอนทำได้ดีและเร็วขึ้น

หลังจากที่ได้ข้อสรุปเรื่องตำรา... ก็เป็นหน้าที่ของอาจารย์ธเนศในการร่างรายละเอียดแผนการสอน โดยอิงกับเนื้อหาในหนังสือ “The Older Beginner” เป็นหลัก

แผนการสอนรอบแรกที่วางนั้น อาจารย์ธเนศระบุดูวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนไว้ว่า

เพื่อฝึกการใช้มือสำหรับการเล่นเปียโน ฝึกสมาธิ และฝึกการอ่านโน้ตเบื้องต้น 5 โน้ต “โด เร มี ฟา ซอล”

เนื้อหาเป็นการปูพื้นฐานการเรียนรู้แบบทั่วไป มีตั้งแต่การรู้จักและใช้นิ้วมือ
เพื่อการเล่นเปียโน การทำความรู้จักเปียโน คีย์ขาว - ดำ เรียกชื่อโน้ตบนคีย์ต่างๆ
ฝึกอ่าน-ร้องโน้ตทั้ง 5 ตัวข้างต้น

ไล่เรื่อยไปจนอ่านและร้องโน้ตบนบรรทัด 5 เส้น จบที่การเล่นคอร์ค C และ

G7

แผนการสอนเปียโนสำหรับเด็ก ชั้นที่ 1

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกการใช้มือสำหรับเล่นเปียโน
2. เพื่อฝึกสมาธิ
3. เพื่อฝึกอ่านโน้ตเบื้องต้น 5 โน้ต

เนื้อหา

1. การ Warm up มือ เช่น กำแบ สะบัดมือ เขวี้ยงแขน
2. นิ้วและเลขกำกับนิ้ว มือซ้ายและมือขวา
3. ทำความรู้จักเปียโน คีย์ขาวและดำ
4. ชื่อเรียกโน้ตบนคีย์ต่างๆ
5. ฝึกอ่านและร้องโน้ต โด-ซอล
6. ฝึกอ่านและร้องจังหวะของโน้ต ตัวดำ และตัวขาว
7. โน้ตบนบรรทัด 5 เส้น
8. ฝึกอ่านและร้องโน้ต บนบรรทัด 5 เส้น
9. คอร์ค C และ G7

สัปดาห์ที่ 1 (p5-7)

1. การ Warm up มือ เช่น กำแบ สะบัดมือ เขวี้ยงแขน
2. ทำความรู้จักเปียโน คีย์ขาวและดำ (p5)
3. ชื่อเรียกโน้ตบนคีย์ต่างๆ(p6)

4. ชื่อเรียกโน้ตบนคีย์ต่างๆ
5. ฝึกอ่านและร้องโน้ต โด-ซอล
6. ฝึกอ่านและร้องจังหวะของโน้ต ตัวดำ และตัวขาว
7. โน้ตบนบรรทัด 5 เส้น
8. ฝึกอ่านและร้องโน้ต บนบรรทัด 5 เส้น
9. คอร์ด C และ G7

สัปดาห์ที่ 1 (p5-7)

1. การ Warm up มือ เช่น กำแบ สะบัดมือ เหวี่ยงแขน
2. ทำความรู้จักเปียโน คีย์ขาวและดำ (p5)
3. ชื่อเรียกโน้ตบนคีย์ต่างๆ(p6)
4. นิ้วและเลขกำกับนิ้ว มือซ้ายและมือขวา (p7)
5. ฝึกอ่านและร้องจังหวะของโน้ต ตัวดำ และตัวขาว (p7)

สัปดาห์ที่ 2

เนื้อหา

1. ทบทวนสัปดาห์ที่ 1 ทั้งหมด
2. เพลง warm up

ขั้นตอน

1. การ Warm up มือ เช่น กำแบ สะบัดมือ เหวี่ยงแขน

สัปดาห์ที่ 3

เนื้อหา

1. Merrily we roll along(p9)

ขั้นตอน

1. การ Warm up มือ เช่น กำแบ สะบัดมือ เหวี่ยงแขน

สัปดาห์ที่ 4

เนื้อหา

1. Au clair de la lune(p9)

ขั้นตอน

1. การ Warm up มือ เช่น กำแบ สะบัดมือ เหวี่ยงแขน

สัปดาห์ที่ 5

เนื้อหา

1. Ode to joy(p10)

ขั้นตอน

1. การ Warm up มือ เช่น กำแบ สะบัดมือ เหวี่ยงแขน

สัปดาห์ที่ 6

เนื้อหา

1. First rock(p10)

ขั้นตอน

1. การ Warm up มือ เช่น กำแบ สะบัดมือ เหวี่ยงแขน

สัปดาห์ที่ 7

เนื้อหา

1. สอนคอร์ค C (p11)

สัปดาห์ที่ 8

เนื้อหา

1. อธิบายโน้ตบนบรรทัดห้าเส้น
2. เพลง Warm up

ขั้นตอน

1. การ Warm up มือ เช่น กำแบ สะบัดมือ เหวี่ยงแขน

สัปดาห์ที่ 9

เนื้อหา

1. อธิบายโน้ตบนบรรทัดห้าเส้น
2. เพลง Au clair de la lune

ขั้นตอน

1. การ Warm up มือ เช่น กำแบ สะบัดมือ เขวี้ยงแขน

สัปดาห์ที่ 10

เนื้อหา

1. อธิบายโน้ตบนบรรทัดห้าเส้น
2. เพลง Frere Jacques (p15)

ขั้นตอน

1. การ Warm up มือ เช่น กำแบ สะบัดมือ เขวี้ยงแขน

สัปดาห์ที่ 11

เนื้อหา

1. สอนคอร์ด G7
2. Merrily we roll along (p17)

ขั้นตอน

1. การ Warm up มือ เช่น กำแบ สะบัดมือ เขวี้ยงแขน

สัปดาห์ที่ 13

เนื้อหา

1. คอร์ด C , G7
2. Lightly low(p18)

ขั้นตอน

1. การ Warm up มือ เช่น กำแบ สะบัดมือ เขวี้ยงแขน

สัปดาห์ที่ 14

เนื้อหา

1. คอร์ด C , G7
2. Lightly low (p18)

ขั้นตอน

1. การ Warm up มือ เช่น กำแบ สะบัดมือ เหวี่ยงแขน

สัปดาห์ที่ 15

เนื้อหา

1. คอร์ด C , G7
2. When the saints go marching in(p19)

ขั้นตอน

1. การ Warm up มือ เช่น กำแบ สะบัดมือ เหวี่ยงแขน

สัปดาห์ที่ 16

เนื้อหา

1. คอร์ด C , G7
2. When the saints go marching in(p19)

เนื้อหาทั้งหมดตามลำดับนั้นถูกบรรจุลงในแผนการสอนคร่าวๆ เป็นสัปดาห์ๆ ไป

วางเป้าหมายเรื่องเวลาไว้ว่า น่าจะบรรลุได้ภายในครึ่งหรือเต็มที่ไม่น่าจะเกินหนึ่งปี โดยเชื่อว่าระยะเวลาในแต่ละรายละเอียดนั้น ยืดหยุ่นอย่างเต็มที่สำหรับน้องๆ ที่เป็นเด็กพิเศษแล้ว

ใช้เวลาทบทวนจนมั่นใจ การนัดหมายแลกเปลี่ยนความเห็นกับคณะครูก็ถูกกำหนดขึ้น

ก่อนวันนัด อาจารย์เอนศส่งแผนการสอนที่ร่างไว้ไปให้คณะครู “บ้านอุ่นรัก” ดูล่วงหน้า

เมื่อถึงเวลานัดหมาย คณะครูนำโดยครูนิ่มมาพร้อมครูก็ก “รัชฎาภรณ์ พะรินรัมย์” ซึ่งเป็นคุณครูที่จะเข้ามารับผิดชอบโครงการนี้ และทำงานร่วมกับครูนี้ช ในขั้นตอนการสอน

การแลกเปลี่ยนครั้งนี้ คณะครูให้ความเห็นเพิ่มเติมในส่วนแผนการสอนว่า เนื้อหาการสอนควรระบุชื่อและรายละเอียดกิจกรรมให้เป็นรูปธรรมรวมทั้งให้มีจำนวนกิจกรรมมากสักหน่อย เพราะน้องๆ ที่มาเรียนอยู่ในกลุ่มเด็กเล็กและเป็นเด็กพิเศษ

ความสนใจต่อกิจกรรมจะสั้น ส่วนมากจะอยู่ที่ 5-10 นาทีต่อหนึ่งกิจกรรมเท่านั้น

ฉะนั้นครูจำเป็นต้องเปลี่ยนกิจกรรมบ่อยๆ เพื่อดึงความสนใจ การเตรียมปริมาณกิจกรรมไว้ใช้ให้มากจะดีที่สุด ส่วนจะใช้มากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับสภาพจริงตรงหน้า

ทั้งนี้ปริมาณกิจกรรมก็ต้องอยู่ในกรอบเวลาที่สอนด้วย กิจกรรมตามเนื้อหาต่างๆ ก็ต้องเขียนให้สามารถสอนได้พอดี ไม่ขาดไม่เกินกับเวลาที่วางไว้

ครูนิยมเพิ่มเติมอีกว่า หากสามารถทำได้ก็อาจเขียนเทคนิควิธีการหรือลูกเล่นที่ครูจะใช้ในขณะสอนลงไปแผนการสอนส่วนนี้ด้วยก็ดี

เช่น จัดกิจกรรมที่มีสื่อ อุปกรณ์สลับ ประกอบกับการสอนตามเนื้อหา หรือจัดกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวสลับนิ่ง

เพราะจะช่วยให้ครูโดยเฉพาะครูที่เริ่มสอนใหม่ๆ แบบครูนี้ชุ่นใจ รวมทั้งจะได้เข้าใจตรงกันกับครูที่เลี้ยงที่จะเข้ามาช่วยในช่วงแรกๆ

แต่ถ้าสอนผ่านไปสักพัก คล่องแล้วก็อาจลดหรือเพิ่มรายละเอียดตรงนี้ไปตามสภาพจริงได้

ส่วนวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรมหากทำได้ ก็ควรกำหนดให้เป็นรูปธรรมเช่นกัน

การลงรายละเอียดต่างๆ เหล่านี้ จะช่วยให้ครูทำงานได้สะดวก มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีรูปธรรมในการสอนเป็นขั้นตอนทุกครั้ง

การวัดและประเมินผลก็จะสามารถทำได้ค่อนข้างตรง เพราะตัวกิจกรรมและวัตถุประสงค์ถูกระบุไว้อย่างแจ่มชัด

พร้อมคำแนะนำครูนิยมมอบแบบฟอร์มแผนการสอนกลุ่มวิชาการฟังของ “บ้านอุ่นรัก” ให้อาจารย์ธนศไวกูเป็นตัวอย่าง

และชี้แจงว่า เป็นระเบียบของ “บ้านอุ่นรัก” ที่คุณครูทุกคนซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบการสอน จะต้องทำแผนการสอนประจำเดือน โดยลงรายละเอียดการสอนตามหัวข้อต่างๆ ที่กำหนดในแบบฟอร์มนี้

ศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กออทิสติกบ้านอุ่นรัก

แผนการสอนกลุ่มการฟัง

เดือน มิถุนายน 52

ชื่อน้อง.....

ครูชื่อ

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	10/6 17/6 24/6		
		P	V	P
ปฏิสัมพันธ์ / การตอบสนอง	ร้องเพลงตัวสติกทักทาย/ตอบคำถามทั่วไป	P	V	P
	ใช้กระดาษแผ่นสองก๊อ้ง / สันทนาการได้ตอบคำถามกระดาษแข็ง	✓	✓	✓
การฟัง	ครูเล่านิทาน กระตุกกระดิกกระตือลกระเดิง โดยใช้สื่อเป็นหุ่นตัวละคร ชื่อชายเข้า โดยให้เด็กขำมีเสียง โดยการนำภาพสัตว์ไปส่งไป ในปากชายเข้า ดอนท้ายให้เด็กออกมาส่งในปากชายเข้าว่ามีอะไรบ้าง เป็นต้น			
	1.ความสนใจ	P	P-✓	P+
	2.สมาธิในการฟัง	P-✓	P	✓
	3.การรอย/การทำตามคำสั่ง	P	P-✓	P
	4.ปฏิกริยาตอบสนอง/ การมีส่วนร่วม	✓	P	✓
	5.ความเข้าใจ	P	P-✓	P
การพูด/การจับใจความ	พูดเองเมื่อเห็นภาพ (คำศัพท์/กริยา)	✓	P+	✓
	ตอบคำถาม ทางตรง ง่าย ๆ มีอะไร? ชายเข้ากินอะไร? อะไรอยู่ในห้องชายเข้า ฯลฯ	P-✓	P+	P
	เล่า - พูดเกี่ยวกับเนื้อหาได้เป็นประโยคสั้นๆ	P-	P	P
การเลียนแบบ	ร้องเพลงที่ทำทางตามแบบ	P	P	P.
	แสดงกริยาที่ทำทางตามแบบ	P	✓	P+

เกณฑ์การประเมิน H ฟังและทำตามคำสั่งไม่ได้

P ฟังจับใจความเนื้อหาได้แต่ยังไม่ชัดเจนให้ต่อเนื่องและสมบูรณ์

✓ ฟังและจับใจความเนื้อหาได้ ทำตามคำสั่งทำงานต่อเนื่องด้วยตนเอง

ซึ่งหัวข้อต่างๆ ที่วางไว้นั้นครูนี้มบอกว่า นำมาจากแนวการกระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ ทฤษฎีการเรียนรู้ของเด็กและหลักการสอนเด็กวัยอนุบาล โดยเอาหลักมาประยุกต์

เหตุผลที่กำหนดให้คุณครูทุกคนต้องทำแผนการสอน ก็เพื่อให้ครูมีการเตรียมงานล่วงหน้า ทั้งส่วนเนื้อหาการสอน อุปกรณ์ ฯลฯ

ผู้บังคับบัญชาสามารถติดตามงาน เสนอแนะข้อคิดเห็นได้ และที่สำคัญคือแผนการสอนทุกเดือนจะถูกรวบรวมจัดส่งให้ผู้ปกครองของเด็กๆ เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ช่วยเหลือเด็กๆ ต่อที่บ้านด้วยได้

ข้อคิดเห็น-แนะนำต่างๆ ของคณะครู ทำให้อาจารย์ธเนศตัดสินใจปรับปรุงแผนการสอนใหม่โดยเฉพาะช่วงกิจกรรมการสอน และดึงครูन्छเข้ามาช่วย

เพราะคิดว่าอย่างน้อยๆ ครูन्छก็เรียนดนตรีมาตั้งแต่เล็ก และด้วยวัยที่เพิ่งผ่านความเป็นเด็กมาไม่นานนัก

เชื่อว่า ครูन्छคงจะยังพอจำบรรดากิจกรรมในโรงเรียนตอนเด็ก และวิธีการที่ครูดนตรีทั้งหลายเคยสอนไว้

หากร้อยพันประสบการณ์เหล่านั้นดีๆ ก็น่าจะมีหลายกิจกรรมที่สามารถเอามาออกแบบปรับใช้ในแผนการสอนนี้ได้ไม่น้อย

ทั้งคู่ใช้เวลาในการรวบรวมคัดเลือกข้อมูลเพื่อนำมาเพิ่มรายละเอียดรูปธรรมและปรับแต่งกันหลายรอบจนเป็นที่พอใจ

อาจารย์ธเนศจึงนำร่างแผนการสอนที่คิดว่าสมบูรณ์ที่สุดนั้น มาเขียนลงในแบบฟอร์มแผนการสอนของ “บ้านอุ่นรัก”

ศูนย์พัฒนาการเด็กออทิสติก “บ้านอุ่นรัก”

แผนการสอน ทักษะเขียนโน้ เดือนสิงหาคม 2552

ชื่อน้อง.....

ผู้สอน ครูन्छ

วัตถุประสงค์	เนื้อหากิจกรรม	ผลการสอน			
Warm Up /กระตุ้น ความพร้อมของร่างกาย	1. ตะบัดข้อมือ, เหวี่ยงแขน 2. กำมือ แนมือ วางมือ 3. กคนิ้ว (ทีละนิ้ว) นับ 1-2-3-4				
ทักษะจังหวะ/ให้สามารถ เกาะรักษาจังหวะอย่างสม่ำเสมอ โดยเริ่มจากช้าไปเร็ว	1. ปฐมพร้อมครู(นับ 1-2-3-4) 2. ตะบัดกับครู(นับ 1-2-3-4) 3. เขย่าลูกแซกพร้อมครู(นับ 1-2-3-4) 4. ตีกลอง(นับ 1-2-3-4) 5. กรับสเปน(นับ 1-2-3-4) 6. กำพรวน(เกาะกับมือ นับ 1-2-3-4) 7. ซอหย้(นับ 1-2-3-4)				
พื้นฐานโน้ต/ ออกเสียงโน้ต ให้รู้จักชื่อโน้ต ผิการฟัง, การออกเสียงที่ถูกต้องแม่นยำ	ครูคัดลึ นักเรียนร้องพร้อมครู ดังๆ 1. โค / เร/ มี (เสียงยาว, ทีละโน้ต) 2. มี / เร/ โค (เสียงยาว, ทีละโน้ต) 3. ออกเสียง 2 โน้ต/ โค-เร 4. เร - มี 5. โค - มี 6. มี - โค 7. ออกเสียง 3 โน้ต / โค-เร-มี 8. มี-เร-โค				
การใช้นิ้ว/วางมือบนคีย์ อย่างถูกต้องฝึกใช้นิ้ว 3 นิ้ว (โป้งชี้ กลาง)ให้คล่องแคล่ว โดยเริ่มจากมือขวา(มือเดียว)	1. วางมือขวาบนคีย์ 5 นิ้วอย่างถูกต้อง 2. กดโน้ต 1 ตัวเสียงยาว (ขาขึ้น) นิ้วโป้ง - โค เสียงยาว นิ้วชี้ - เร เสียงยาว นิ้วกลาง - มี เสียงยาว 3. กดโน้ต 1 ตัวเสียงสั้น 4 จังหวะ นิ้วโป้งเกาะ โค โค โค โค นิ้วชี้เกาะ เร เร เร เร นิ้วกลางเกาะ มี มี มี มี				

เกณฑ์การประเมิน H ฟังและทำตามคำสั่งไม่ได้ P - ทำได้โดยครูช่วย P + ทำได้โดยครูชี้แนะ ✓ ทำเองได้

และส่งไปให้คณะครูผู้รับผิดชอบโครงการร่วมมือให้ข้อคิดเห็นอีกครั้ง

ที่สุด... แผนการสอนฉบับปรับปรุงรอบนี้ ก็ได้รับความเห็นชอบจากทุกฝ่าย
ให้นำมาใช้ได้

เป็นอันว่าขั้นตอนการสร้างแผนการสอนก็... จบสิ้นลง

จากนี้ก็อยู่ที่จะนำแผนฯ นี้ไปใช้สอนกันจริงๆ... เมื่อไหร่เท่านั้น

ภาคผนวก

เด็กพิเศษ (Special Child)*

หมายถึงเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการดูแลช่วยเหลือ เพิ่มเติมจากการดูแลตามปกติ ทั้งด้านการใช้ชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ การเข้าสังคม

ตามลักษณะความต้องการและความจำเป็นของแต่ละคน เพื่อให้เด็กสามารถพัฒนาตัวเองได้เต็มศักยภาพ

เด็กพิเศษตามความหมายเดิม หมายรวมถึงเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กด้อยโอกาสขาดแคลนต่างๆ และเด็กที่มีความบกพร่อง

ปัจจุบันคำว่าเด็กพิเศษ มักจะหมายถึงเด็กที่มีความบกพร่องเท่านั้นและในกลุ่มนี้ยังแบ่งความบกพร่องออกไปต่างๆ ตามแนวของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2557) ซึ่งแบ่งเป็น 9 กลุ่มคือ

1. เด็กที่มีความบกพร่องทาง การมองเห็น
2. เด็กที่มีความบกพร่องทาง การได้ยิน
3. เด็กที่มีความบกพร่องทาง การสื่อสาร
4. เด็กที่มีความบกพร่องทาง ร่างกายและการเคลื่อนไหว
5. เด็กที่มีความบกพร่องทาง อารมณ์และพฤติกรรม
6. เด็กที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญา (Intellectual Disabilities)
7. เด็กที่มีความบกพร่องทาง การเรียนรู้ (Learning Disabilities)
8. เด็กออทิสติก (รวมถึงความบกพร่องของพัฒนาการแบบรอบด้านอื่นๆ PDDs)
9. เด็กที่มีความพิการซ้อน

เด็กออทิสติก (Autism Spectrum Disorder)**

หมายถึงเด็กที่มีความบกพร่องด้านการพัฒนาทักษะทางสังคมและการสื่อความหมายที่เหมาะสมตามวัย

มีพฤติกรรม กิจกรรม ความสนใจ เป็นแบบแผนซ้ำๆ จำกัดเฉพาะเรื่อง ไม่ยืดหยุ่น มักยึดติดย้ำทำกับบางสิ่ง อาทิ กิจวัตรประจำวัน (การกิน นอน อาหาร ฯลฯ) แสดงกิริยาซ้ำๆ เช่น โยกตัว สะบัดมือ หมุนตัว เขย่งปลายเท้า ฯลฯ

หมกมุ่นกับสิ่งที่สนใจเกินระดับปกติ

ไม่มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมกับคนอื่น ไม่สนใจการเล่นหรือเข้ากลุ่มกับเพื่อนวัยเดียวกัน ไม่ค่อยสบตา ไม่แสดงออกทางสีหน้า อารมณ์ และท่าทางที่เหมาะสมสอดคล้อง ในขณะที่อยู่ร่วมกับคนอื่น

มีพัฒนาการทางภาษาโดยเฉพาะการพูดซ้ำ บางรายไม่มีเลยหรือมีภาษาที่ไม่มีใครเข้าใจ

รายที่พูดได้มักจะใช้คำพูดซ้ำๆ ไม่สามารถพูดหรือสนทนาต่อเนื่องกับคนอื่นได้อย่างเหมาะสม

เด็กสมาธิสั้น (Attention Deficit / Hyperactivity Disorder)

หมายถึงเด็กที่มีความผิดปกติของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับอายุ และระดับพัฒนาการ ส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ แสดงออกอย่างต่อเนื่องเกิน 6 เดือน

มีอาการหลัก 3 อาการคือ

1. สมาธิสั้น (Inattention)

มีความลำบากในการตั้งสมาธิ วอกแวกง่ายตามสิ่งเร้า ทำตามคำสั่งไม่จบหรือทำกิจกรรมไม่บรรลุผลเลยในรายละเอียด เหมือนไม่ฟังเวลาพูดคุยด้วย มักทำของหายบ่อย สิ้นกิจวัตรประจำวัน

2. อยู่ไม่นิ่ง (Hyperactivity)

เคลื่อนไหวไปมาตลอดเวลา พูดมาก ยุกยิกไม่สามารถอยู่นิ่ง หรือนั่งเล่นเงียบๆ ได้

3. หุนหันพลันแล่น (Impulsiveness)

รอคอยอะไรไม่เป็น มักชอบพูดโพล่งออกมาก่อนถามจบ พูดขัดจังหวะหรือพูดแทรกคนอื่น

เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ

● **พัฒนาการ** หมายถึง การเปลี่ยนแปลงด้านหน้าที่และวุฒิภาวะของอวัยวะต่างๆ รวมทั้งตัวบุคคล ทำให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำสิ่งที่ยากและซับซ้อนได้มากขึ้น

โดยทั่วไปพัฒนาการแบ่งเป็น 4 ด้านคือ

ด้านร่างกาย (Physical Development) : ความสามารถของร่างกายในการทรงตัว-เคลื่อนไหว ใช้กล้ามเนื้อ ใช้มือ-ตาประสานในการทำกิจกรรมต่างๆ

ด้านสติปัญญา (Cognitive Development) : ความสามารถในการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและสิ่งต่างๆ รู้จักคิด รู้เหตุผลและรู้จักแก้ไขปัญหา พัฒนาการด้านการใช้มือ-ตา ภาษา ล้วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสติปัญญาทั้งสิ้น

ด้านจิตใจ-อารมณ์ (Emotion Development) : ความสามารถในการแสดงความรู้สึก การควบคุมการแสดงออกที่เหมาะสมรวมทั้งความรู้สึกที่ดี นับถือตนเอง

ด้านสังคม (Social Development) : ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น ช่วยเหลือตนเองในการใช้ชีวิตประจำวัน

ด้านจิตวิญญาณ (Spiritual Development) : ความสามารถในการรู้จักคุณค่าของชีวิต รู้จักเลือกดำรงชีวิตในทางที่ดีเป็นประโยชน์ต่อสังคม รู้จักผิดชอบชั่วดีและมีคุณธรรม

● เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ

หมายถึงเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้ากว่าเด็กปกติทั่วไปในวัยเดียวกัน ปรากฏอาการให้เห็นตั้งแต่วัยทารกและวัยเด็กตอนต้น

อาจพบการล่าช้าเพียงด้านใดด้านหนึ่งหรือทุกด้าน พัฒนาการล่าช้าด้านหนึ่งอาจส่งผลให้พัฒนาการด้านอื่นๆ ล่าช้าไปด้วยได้

ดนตรีบำบัด (Music Therapy)***

หมายถึง ศาสตร์ที่ว่าด้วยการนำดนตรี หรือองค์ประกอบอื่นๆ ทางดนตรีมาประยุกต์ใช้เพื่อปรับเปลี่ยน พัฒนา และรักษาสุขภาพของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม

เป้าหมายดนตรีบำบัดไม่ได้เน้นทักษะทางดนตรี แต่เน้นด้านพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละบุคคลที่มารับการบำบัด

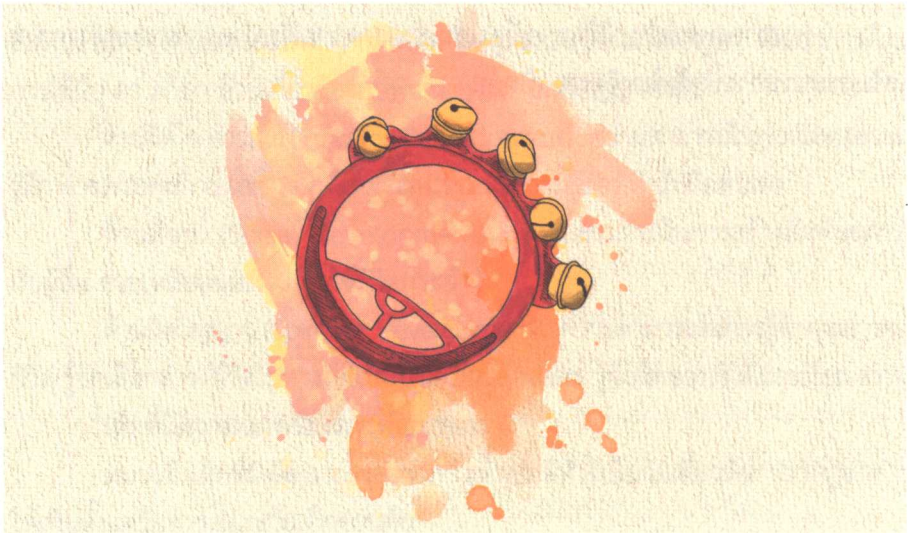
ดนตรีบำบัดให้ประโยชน์กับคนทั่วไปทุกเพศวัย และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในทางด้านการศึกษา และทางการแพทย์ได้อีกด้วย

ดนตรีบำบัดช่วยปรับสภาพจิตใจให้มีภาวะสมดุล ผ่อนคลาย เสริมสร้างและพัฒนาการเรียนรู้ ความจำ

พัฒนาทักษะด้านต่างๆ เช่น ทักษะสังคม การสื่อสารและการใช้ภาษา การเคลื่อนไหว

ทางการแพทย์นำมาใช้หลายด้าน เช่น ช่วยลดความเจ็บปวดจากสาเหตุต่างๆ ช่วยเสริมกระบวนการบำบัดทางจิตเวช เป็นต้น

นับสอง

“ประชุมผู้ปกครอง”

ไม่นานหลังได้ข้อสรุปเรื่องแผนการสอน คณะครู “บ้านอุ่นรัก” ก็ส่งข่าวมาว่า...

จะมีการจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อแนะนำโครงการสอนทักษะเปียโน ขอให้ทุกฝ่ายรวมทั้งทีมผู้สอนเตรียมสิ่งที่ต้องการนำเสนอมาพูดคุยในวันนั้นด้วย

อาจารย์เอนศแจ้งกับทางคณะครูว่า ในวันประชุมอยากขอให้มีการทดสอบความพร้อมของเด็กๆ ที่ผู้ปกครองสนใจให้เรียน

เป็นการทดสอบง่ายๆ เพื่อดูทักษะการใช้มือและนิ้วเท่านั้น

ถึงวันนัดหมาย ทุกคนตื่นเต้นกันมากโดยเฉพาะทีมผู้สอนเพราะนี่เป็นครั้งแรกที่จะได้พบกับผู้ปกครองและเด็กๆ... ว่าที่ลูกศิษย์ครูนี้ซ

การประชุมเริ่มขึ้นโดยครูนิมแนะนำโครงการฯ คร่าวๆ และแนะนำคณะทำงานร่วมทั้งหมด

สิ่งที่ผู้ปกครองให้ความสนใจซักถามเป็นพิเศษคือ ประโยชน์ของดนตรี และ
สิ่งที่ลูกหลานของเขาจะได้รับจากการเรียนในโครงการนี้

หลายคนถามถึงความเป็นไปได้ที่ลูกๆ ซึ่งเป็นเด็กพิเศษ จัดการยาก จะ
สามารถเรียนดนตรีได้

อาจารย์ธเนศชี้แจงภาพรวมว่า ในการเรียนเด็กๆ จะได้ฝึกฝนและพัฒนา
ร่างกายและสมาธิ ไปพร้อมกับพัฒนาทักษะทางดนตรี

เพราะในขณะที่เรียนจะไม่ได้มีการสอนให้เด็กเล่นเครื่องดนตรีเพียงอย่างเดียว
แต่จะมีกิจกรรมที่เด็กๆ ต้องเคลื่อนไหวร่างกาย และต้องใช้สมาธิตลอดเวลา เช่น...

ก่อนเข้าสู่บทเรียนทุกครั้งจะมีกิจกรรมเตรียมความพร้อม ซึ่งเด็กต้องใช้มือ
แขน ขา ขยับในท่าต่างๆ เป็นการอุ่นเครื่องก่อนเรียน

เมื่อเริ่มเรียนนอกจากการใช้มือ-นิ้วในการกดแป้นคีย์ การฟัง-การออกเสียง
ขณะร้องโน้ต จะมีการฝึกให้เด็กหัดเคาะจังหวะโดยใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนต่างๆ
พร้อมกับฝึกการร้องเพลงด้วย เป็นต้น

ซึ่งทุกๆ กิจกรรมเด็กจะได้รับการฝึกสมาธิโดยปริยาย เพราะครูจะคอยกระตุ้น
ให้จดจ่อกับการลงมือทำกิจกรรมนั้นๆ

ครูนี้มีอธิบายเพิ่มเติมอาจารย์ธเนศ ในประเด็นประโยชน์ของดนตรีต่อเด็ก
โดยเฉพาะเด็กพิเศษว่า

ดนตรีเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่จะมาช่วยให้เด็กพิเศษมีสมาธิ มีปฏิสัมพันธ์
กับคน มีการเลียนแบบ มีความใส่ใจมากขึ้น

ใส่ใจในที่นี้คือ ใส่ใจการเล่นดนตรี ซึ่งถือเป็นการคงสมาธิจดจ่อแบบหนึ่ง

นอกจากนี้ดนตรียังช่วยกระตุ้นภาษา ที่ “บ้านอุ่นรัก” ณ เวลาก็พยายามเอาดนตรีเข้ามาใช้ในการกระตุ้นภาษาของเด็กๆ โดยเฉพาะเด็กออทิสติก

ครูนิ่มเล่าถึงประสบการณ์ที่ว่า

“เราเอาดนตรีมาช่วย เป็นการกระตุ้นโดยไม่มีแบบแผน มีเป้าหมายแรกสุดคือ ให้เด็กมีความมั่นใจและมีความถี่ในการออกเสียง

เริ่มแรกเลยเด็กจะได้รับการกระตุ้นให้พยายามออกเสียงก่อน เช่นการให้เขาหัดเม้มปากแล้วปล่อยเสียงออกมา

หรือให้เขาออกเสียงอะไรก็ได้แล้วเอาฝ่ามือเคาะที่ปากให้เกิดเสียงสั้นเป็นจังหวะ วาวๆๆๆ... แบบที่เราชอบเล่นกับเด็กเล็กๆนั่นแหละค่ะ

เมื่อเด็กยอมออกเสียงแล้ว ก็ให้เด็กออกเสียงเป็นคำจากปากโดยตรงแต่ยังไม่เน้นความหมาย เช่น ออกเสียงโน้ต... โด เร มิ หรือเสียงร้องของสัตว์

ตอนนี้แหละที่เราเอาดนตรีในรูปของเพลงมาใช้ประกอบการสอน เช่น เพลงเสียงสัตว์ เพลงรถไฟ ฯลฯ

เมื่อเด็กมีความมั่นใจในการออกเสียงเป็นคำแล้ว ก็จะเริ่มเน้นความหมายโดยให้เด็กต่อเสียงเป็นคำๆ กับครูดตามเพลง เช่น แมวร้อง... เหมียวๆ รถไฟ... ปู๊นๆ เป็นต้น

จากนั้นก็ขยายเข้าสู่คำที่หลากหลาย คำที่มีความหมายมากขึ้นๆ เป็นกลุ่มคำ เราพยายามใช้ดนตรีเข้ามาเป็นส่วนสำคัญให้มากที่สุด เพื่อดึงความสนใจเด็กด้วย

ซึ่งผลที่ได้คือ เด็กๆ สนุก มีความสุข และให้ความร่วมมือมากกว่าการสอนแบบธรรมดาทั่วไป”

สำหรับครั้งนี้ “โครงการสอนทักษะเปียโนพื้นฐาน” เป็นการนำดนตรีในรูปแบบสอนให้เล่นเครื่องดนตรีตามแบบแผนทั่วไป มาให้เด็กได้เรียน

ซึ่งครูนี้มองว่า นี่เป็นโอกาสที่ดีของเด็กๆ

“ปัญหาตลอดมาเรื่องการเรียนดนตรีของเด็กพิเศษโดยเฉพาะกลุ่มออทิสติก คือ เขาไม่ได้รับโอกาสในการเรียน เพราะครูทั่วไปไม่สามารถนำเขาได้

แม้แต่การร่วมกิจกรรมกลุ่มดนตรีในโรงเรียนที่เด็กเข้าไปเรียนร่วม เขาก็มักถูกกันออก”

ฉะนั้นเมื่อมีครูที่พร้อมจะเข้ามาสอนที่ “บ้านอุ่นรัก” จึงถือว่าเป็นโอกาสดีของเด็กๆ ที่นี้

“เด็กจะได้เริ่มฝึกฝนเรียนรู้ดนตรีตั้งแต่อายุน้อยๆ การเรียนแบบจะมีมากกว่า พฤติกรรมต่อต้านจะน้อยกว่า

และสามารถพัฒนาทักษะทางดนตรีได้เร็วกว่าไปเริ่มเรียนตอนโต

ยิ่งตอนเป็นวัยรุ่นแล้วจะค่อนข้างยาก เพราะเด็กพิเศษวัยรุ่นก็มีปัญหา ต้องการความเป็นส่วนตัว และมีความผันผวนทางอารมณ์ไม่ต่างจากวัยรุ่นทั่วไป”

ฉะนั้นการเริ่มต้นเร็วโดยเฉพาะในเด็กที่มีความสนใจหรือชอบทางดนตรี จะทำให้เขาสามารถพัฒนาทักษะทางด้านนี้ได้มาก

“อะไรที่เริ่มต้นเร็ว ก็สามารถไปได้ไกล”

สำหรับความพร้อมของเด็กในแง่ที่ว่า จะสามารถเรียนได้หรือไม่นั้น ครูนี้มิให้ข้อคิดเห็นกับผู้ปกครองว่า

การเรียนดนตรีในแบบของโครงการสอนทักษะเปียโนนี้ จะได้ผลต่อเมื่อเด็ก

มีความนิ่ง สามารถควบคุมตัวเอง (Self-Control) ได้ระดับหนึ่งอย่างน้อย 5-10 นาทีขึ้นไป

ฉะนั้นเด็กที่จะสามารถเรียนได้ควรเป็นเด็กที่ผ่านการปรับพฤติกรรมให้หนึ่งมีสมาธิที่จะใส่ใจสิ่งรอบตัว ซึ่งจะทำให้เขาใส่ใจการสอนของครู

รวมทั้งควรเริ่มมีพฤติกรรมเลียนแบบบ้างแล้ว...

“สมาธิจะช่วยให้เด็กจดจ่ออยู่กับปัจจุบัน พวกเราใช้คำว่า อยู่กับปัจจุบันขณะ เช่น ครูเคาะจังหวะ สมาธิความสนใจของเขาก็ต้องอยู่ที่การเคาะจังหวะแล้วเคาะตอบโต้กับครูซึ่งก็คือ การเลียนแบบ

อีกข้อที่สำคัญคือ อารมณ์และพฤติกรรมต่อต้าน ควรควบคุมได้ระดับหนึ่ง อาจคุมโดยมีครูที่เด็กคุ้นเคย เข้ามาเป็นผู้ช่วยในช่วงแรก”

จากประสบการณ์ของครูนี้พบว่า เด็กออทิสติกทั่วไปเมื่อเขาได้รับการปรับเรื่องความนิ่งแล้ว พอเอาดนตรีเข้ามาช่วย เขาจะยิ่งนิ่ง

ซึ่งนี่เป็นผลพลอยได้ที่ดีจากการเรียนดนตรี

โดยเฉพาะเด็กที่มีความชอบความสนใจดนตรีเป็นทุนอยู่แล้ว ก็จะสามารถพัฒนาทักษะด้านนี้ได้เต็มที่

การได้เรียนในสิ่งที่ชอบจะกลายเป็นความสุข ความรื่นรมย์ ที่เขาใช้ผ่อนคลายทั้งในเวลาฟังและเล่น

บางคนดนตรีอาจกลายเป็นงานอดิเรกในอนาคตที่ให้ความสุขแก่ตัวเองโดยไม่ต้องพึ่งพาคนอื่น

ในเด็กที่มีพัฒนาการด้านต่างๆ ดี จนสามารถเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไปได้

หากเขาสนใจเรียนด้านดนตรีในระดับที่สูงขึ้น ทักษะพื้นฐานที่เรียนจากที่นี่จะช่วยให้
ง่ายในการต่อยอด

เป็นช่องทาง-โอกาสการเรียนทั้งในและนอกระบบเพิ่มขึ้น

เวลานี้เมืองไทยมีหลายสถาบันการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยม จนกระทั่ง
มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาดนตรี

เป็นโอกาสที่เปิดไว้กับทุกคนที่สนใจและมีความสามารถด้านนี้ไม่เว้นแม้ใน
เด็กพิเศษ

แต่ทั้งนี้ในการเรียนดนตรีของเด็กๆ จะได้ผลอย่างไร แค่นั้น ผู้ปกครองเป็น
ส่วนสำคัญที่สุดส่วนหนึ่ง

ครุณิมาเชื่อว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่เข้าใจดีว่า การเรียนรู้อะไรก็ตามของลูกที่เป็น
เด็กพิเศษจะยากและใช้เวลามากกว่าเด็กปกติทั่วไป พ่อแม่ต้องช่วยเหลือเอาใจใส่ดูแล
การเรียนของลูกมากกว่า

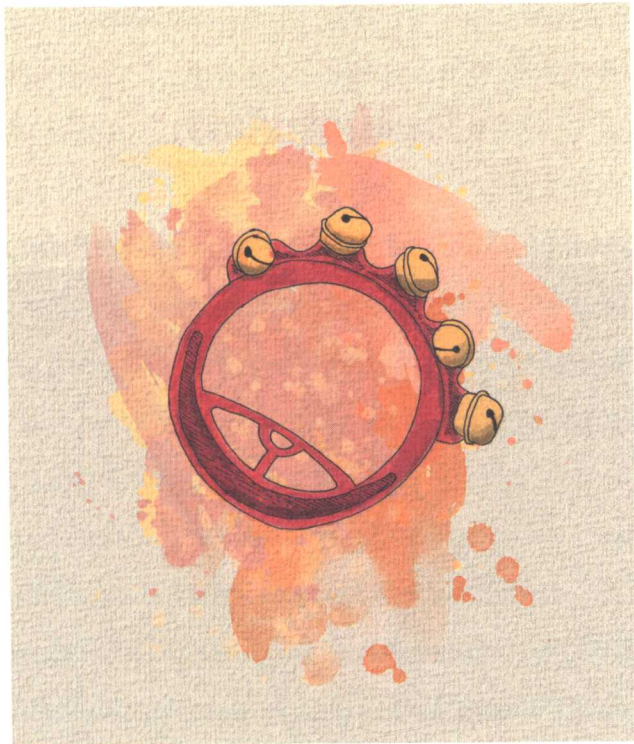
การเรียนดนตรีก็ไม่มีข้อยกเว้น ฉะนั้นผู้ปกครองควรต้องเตรียมความ
พร้อมเช่นกัน

“การสื่อสารกับครุควรมีให้มากที่สุดจะได้ทราบข้อขัดข้อง และปัญหา
อุปสรรคต่างๆ

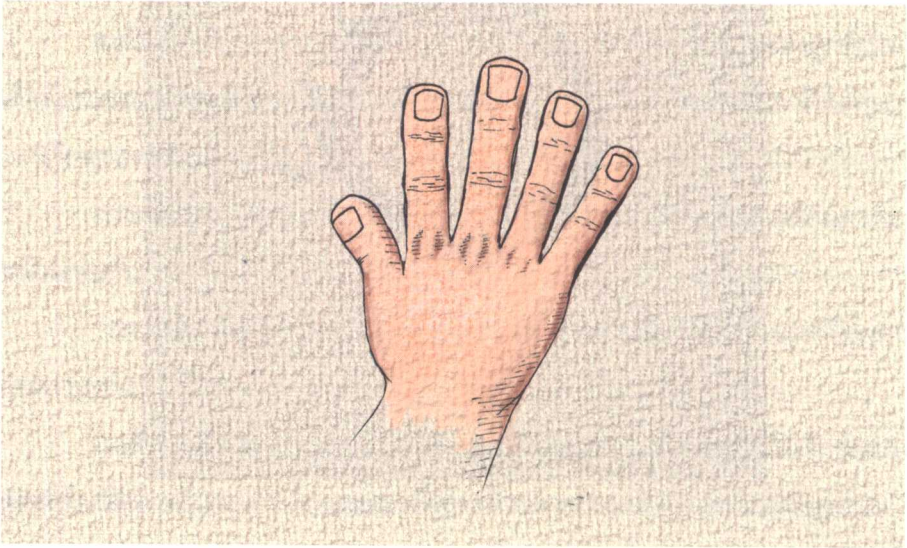
ในเด็กปกติพ่อแม่สามารถถามจากลูกได้โดยตรง แต่ในลูกที่เป็นเด็กพิเศษ
คงจะต้องสื่อสารกับครุเท่านั้น และควรสื่อสารด้วยลายลักษณ์อักษรให้มากที่สุดด้วย”

การนำดนตรีเข้ามาสอนโดยตรงแบบนี้ เป็นสิ่งใหม่ในสังคม “บ้านอุ่นรัก” ที่
ต้องใช้ทั้งเวลาและการลงแรงอย่างต่อเนื่องของทุกฝ่ายเพื่อหาคำตอบ

แต่ในเวลานี้ดูเหมือนทั้งคณะครูและผู้ปกครองต่างพร้อมใจกัน... ร่วม
พิสูจน์

นับสาม.

“เจอนักเรียนตัวจริง”

ก่อนหน้าวันประชุม คณะครู “บ้านอนุรัก” ได้แจ้งให้ผู้ปกครองทราบว่า ครูผู้สอนจะขอทดสอบความพร้อมของเด็กๆ ที่ผู้ปกครองต้องการให้เรียนดนตรี ปรากฏว่ากว่าครึ่งของจำนวนเด็กที่มีใน “บ้านอนุรัก” ถูกส่งเข้ามาทดสอบเด็กๆ ถูกนำเข้ามาในห้องประชุมทีละคน ท่ามกลางอาการลุ้นของบรรดาพ่อๆ แม่ๆ พ่วงด้วยคุณครูทั้งหลาย

ความโกลาหลเล็กๆ เริ่มตั้งแต่การนำเด็กๆ เข้ามาในห้อง บางคนต้องมีคุณครูพาเข้ามา ซึ่งก็มีทั้งจูงแกมจุดเพราะคอยแฉลบออกนอกเส้นทาง

บางคนมาถึงก็ตรงแนวไปที่คีย์บอร์ดกลางห้อง ก่อนระดมนิ้วจิ้มแป้นคีย์อย่างสนุกสนาน เอื้อมมือไปหมุนปุ่มนั้นปรับปุ่มนี้ จับมือซ้ายเธอก็ย้ายมามือขวา

ทำเอาทั้งครูที่พามาและครูที่จะทดสอบผลัดกันย้อยุดหนุบหนับ...

แต่เด็กๆ จำนวนไม่น้อยก็ดูเรียบร้อย เดินเข้ามาเงียบๆ ด้วยสีหน้าท่าทางงงๆ บางรายช่างพูดช่างซักถามในแบบถามตรงถามจริง แถมรอคำตอบอย่างแน่น...

“ทำอะไรกันหรือคะ... จะให้หนูทำอะไรคะ” คำถามใสๆ เรียกรอยยิ้มจากทุกคนในห้อง

การทดสอบไม่มีอะไรซับซ้อน ครูเพียงต้องการดูว่าเด็กๆ สามารถใช้นิ้วมือได้ระดับใด เข้าใจคำสั่งรวมทั้งให้ความร่วมมือในการทดสอบมากน้อยแค่ไหน

ดังนั้นเด็กทุกคนจึงต้องทดลองกदनิ้วลงบนแป้นคีย์บอร์ด โดยครูคอยช่วยจับนิ้วไล่ไปที่ละนิ้ว โป่ง ชี้ กลาง นาง ก้อย จนครบทั้งสองข้าง

การทดสอบนี้ เด็กส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาการใช้นิ้วกดแป้นคีย์ แต่หลายๆ รายไม่ยอมให้ความร่วมมือสัก ไม่ว่าจะเป็นการฟังหรือทำตามคำสั่งของครู

หลังการทดสอบ คณะครูปรึกษากันโดยพิจารณาทั้งผลการทดสอบและความต้องการของผู้ปกครอง

ปรากฏว่า จำนวนเด็กที่ได้รับเลือกให้เรียนมีมากจนไม่สามารถสอนเพียงวันเสาร์วันเดียวได้ จำเป็นต้องเพิ่มอีกหนึ่งวันคือวันศุกร์จึงพอกับปริมาณนักเรียน

ด้านทีมผู้สอน หลังได้สัมผัสนักเรียนตัวจริงอย่างใกล้ชิดก็ตัดสินใจปรับแผนหลายอย่าง รวมทั้งเวลาสอนที่ต้องลดลงเหลือเพียง 30 นาทีต่อครั้งต่อคน

และยืดระยะเวลาการสอนในแต่ละเนื้อหาออกไปตามสภาพจริงของนักเรียนแต่ละคน ในแบบที่อาจารย์ธเนศเสนอหลังเห็นเด็กๆ ครบทุกคนแล้วว่า

“ว่ากันเป็นคนๆ ก็แล้วกัน...”

ปรับเวลาให้ยืดหยุ่นเหมาะสมกับนักเรียนแล้ว เวลาในขณะสอน 30 นาที

ก็ต้องจัดการสอนให้เหมาะกับสภาพนักเรียนเช่นกัน

คณะครูแนะนำว่า ต้องดึงความสนใจเด็กให้ได้ตลอด อาจต้องเตรียมกิจกรรม
ย่อยไว้ 5-7 กิจกรรม

พยายามสลับกิจกรรมทุก 5-10 นาทีหรือตามสภาพแต่ละคน จะช่วยแก้
ปัญหาได้

เทคนิคง่ายๆ ใกล้เคียงที่สุดคือ ใช้การเคลื่อนไหวร่างกายเช่น การตบมือ กระโดด
ซอยเท้า แตะมือกับครู “give me five” เป็นต้น

รวมทั้งการหาอุปกรณ์ช่วยสอนที่เป็นเครื่องดนตรีได้ง่ายๆ เช่น เครื่องเคาะ
ต่างๆ และแม้แต่กระดาษเปล่า ดินสอสี สติกเกอร์

อุปกรณ์กลุ่มหลังนี้ดูเผินๆ เหมือนไม่เกี่ยวกับการเรียนดนตรีใดๆ แต่ครูนิยม
ยืนยันว่า

นี่คือตัวช่วยสำคัญ ที่สามารถทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่าง
ผ่อนคลายยามเมื่อเด็กๆ เริ่มวอกแวก และค่อยๆ หลุดออกจากสิ่งที่กำลังเรียน

เพราะอย่างที่เห็นในวันนี้ เด็กๆ ส่วนมากแม้เขาจะมีความนิ่งในระดับหนึ่ง
แต่สมาธิของเขายังมีไม่มากพอจะเรียนได้ยาวนาน

การพักครึ่งทางการเรียน ด้วยการให้เขาหันมาวาดภาพระบายสีหรือติด
สติกเกอร์บนกระดาษเปล่า และบางคนอาจชอบใจเมื่อครูแปะสติกเกอร์สวยๆ บนมือ
บนแขนของเขา

สมองน้อยๆ นั้นก็จะได้หยุดพักจากการเรียนที่กำลังทำให้เขาเริ่มสับสนวุ่นวาย
และจะสามารถกลับมาเริ่มต้นใหม่ได้อีกครั้งหลังชื่นชมกับสติกเกอร์สวยๆ
หรือได้ขีดเขียนระบายสีบนกระดาษแล้ว

เมื่ออุปกรณ์ประกอบการเรียนคือตัวช่วยสำคัญ ครูन्छจึงต้องออกตามล่าหา
อุปกรณ์เหล่านั้นมาให้พร้อมพรักก่อนวันเริ่มสอนจริง

ซึ่งก็ไม่ใช่เรื่องยากเย็นอะไรเพราะสามารถหาซื้อได้ทั่วไป ใช้เวลาไม่ถึงอาทิตย์
ทุกอย่างก็ครบถ้วน

ส่วนเครื่องดนตรีหลักที่จะใช้สอนนั้น เมื่อได้เจอนักเรียนตัวจริง
ทีมผู้สอนจึงตกลงใจใช้เครื่องคีย์บอร์ดเล็กที่ค่อนข้างสะดวก ทั้งการเคลื่อน
ย้าย และแข็งแรงทนมือทนไม้เหมาะกับเด็กๆ ในช่วงแรกนี้ไปก่อน

เตรียมความพร้อมด้านต่างๆ มาจนครบถ้วนแล้ว จากนั้นก็เหลือเพียงลงมือ
จัดขบวนแถวให้เด็กๆ ที่รอเรียนอยู่

ได้เข้ากลุ่มเข้าเซตแบบ... ไม่มีหลุดโผ

นับสิบ

“พร้อมสอน”

ด้วยจำนวนนักเรียนที่มากเกินไป การกำหนดวันสอนจึงต้องเพิ่มเป็น 2 วันต่อสัปดาห์

เด็กๆ ถูกแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มเรียนวันศุกร์ และกลุ่มเรียนวันเสาร์ เป็นการแบ่งตามวันที่พวกเขาจะมาเรียนที่ “บ้านอนุรัก” ซึ่งก็ลงตัวในแง่ของวัยและความพร้อมของพวกเขาด้วย

กลุ่มเด็กๆ ที่มาเรียนวันศุกร์จะเป็นเด็กเล็กอายุระหว่าง 4-7 ขวบ ส่วนมากยังไม่พร้อมที่จะไปเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไป มีบ้างที่เข้าเรียนร่วมแล้วแต่ไม่ได้ไปทุกวัน

เป็นกลุ่มที่สมาธิและความนิ่งยังไม่ดีนัก

เด็กกลุ่มเรียนวันเสาร์จะโตขึ้นมาอีกนิด สามารถเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไปได้แล้ว

พวกเขาจะมา “บ้านอนุรัก” เฉพาะวันเสาร์เพื่อมาติดตามพัฒนาการ และเรียนเสริมด้านวิชาการที่เรียนมาจากโรงเรียนในวันปกติ

การจัดกลุ่มเด็กๆ ตามวันเวลาที่สะดวกกับทุกฝ่ายก็เป็นอันเรียบร้อย จากนั้น คณะครูก็ต้องมาลงรายละเอียด การจัดการระหว่างการสอน

เป็นความเห็นชอบร่วมกันตั้งแต่ต้นแล้วว่า ระยะเวลาของการเรียนการสอน จำเป็นอย่างยิ่งที่เด็กทุกคน จะต้องมีความพร้อมทั้งประกบขณะเรียนจนกว่าจะสามารถเรียนตามลำพังกับครูได้

ทั้งนี้เพราะแม้เด็กๆ จะมีความพร้อมทั้งในแง่สมาธิ ความนิ่ง พอสมควรแล้ว แต่การเรียนดนตรีกับครูที่พวกเขาไม่คุ้นเคย เขาก็อาจไม่สงบ ไม่นิ่ง และไม่พร้อมที่จะเรียนได้ตลอดเวลา

การมีครูที่เด็กคุ้นเคยอยู่ด้วยจะช่วยจัดการกับปัญหาเฉพาะหน้าที่อาจเกิดขึ้น ในระหว่างการเรียนได้ ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้

ที่สำคัญอีกอย่างคือ ครูนั้นจะได้รับประสบการณ์จากการเห็นวิธีการจัดการ ยามลูกศิษย์เริ่มมีปัญหา

กระบวนการครูที่เลี้ยงนี้ “ครูก๊ก” ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโดยมี “พี่ลีย์” วิลีย์ ศิริยาน พี่เลี้ยงมือเก่าประจำบ้านเป็นผู้ช่วยอีกแรง

ถึงเวลานี้... ครูก็มีแล้ว นักเรียนก็มีแล้ว ตำรับตำรา แผนการเรียนอุปกรณ์ การสอน แผนบริหารจัดการรับมือกับลูกศิษย์ระหว่างเรียนก็พร้อมแล้ว

เหลืออย่างเดียวเท่านั้นคือ... ลงมือสอน

ตรวจสอบทุกขั้นตอนจนมั่นใจเต็มร้อย คณะครูจึงแจ้งข่าวให้ผู้ปกครองทราบว่า

“โครงการสอนทักษะเปียโนพื้นฐาน” จะเริ่มสอนครั้งแรกในวันศุกร์และเสาร์ ต้นเดือนสิงหาคม 2552 เป็นต้นไป

เช้าวันเสาร์ที่ 7 สิงหาคม 2552 วันแรกของการเปิดสอน

เรือนหลังเล็กถัดจากกิจกรรมกลางแจ้ง ถูกจัดให้เป็นห้องสอนดนตรีแยกส่วน จากเรือนหลังใหญ่

ครูนำจัดเตรียมเก้าอี้เล็กๆ 2 ตัววางเรียงกัน หันเข้าหาโต๊ะที่มีคีย์บอร์ด ตัวเล็กวางอยู่

กะไว้ว่าเมื่อน้องเข้ามาเรียนก็จะให้นั่งเก้าอี้ที่นั่ง ส่วนครูก็จะนั่งคู่กันเพื่อความ สะดวกในขณะสอน

อุปกรณ์ประกอบการสอนนานาชาติ อาทิ ลูกบอลขนาดเล็กๆ สีสดใส 4-5 ลูก สำหรับให้น้องกำเพื่อฝึกการวางนิ้วบนแป้นคีย์

เครื่องเคาะทั้งลูกแซคคล้ายการ์ตูน สายหน้าสัตว์ เทมมารีนแบบต่างๆ กรับสเปน สีแปร้น ฯลฯ ถูกล้างทำความสะอาดใส่ไว้ในตะกร้าเรียบร้อย

กระดาษเปล่าไร้ขีดเคลือบรวมกันปึกใหญ่ ตราลายการ์ตูน 3-4 แบบ พร้อมกล่องหมึกสีแดง น้ำเงิน สำหรับให้น้องๆ ปั้นเล่น

ปากกาสีต่างๆ แผ่นสติ๊กเกอร์สารพัดลวดลาย อยู่ในซองแยกเฉพาะพร้อมใช้ ห้องเรียนเล็กๆ นี้ไม่มีเครื่องปรับอากาศ มีเพียงพัดลมติดข้างฝาเปิดสายไปมา คณะครูเลือกที่นี่เพราะแยกเป็นสัดส่วน สะดวกในการใช้เสียงช่วงเรียน ไม่รบกวนซึ่งกันและกันระหว่างน้องๆ ที่เรียนกิจกรรมอื่นบนเรือนหลังใหญ่

หากเข้าช่วงหน้าร้อนก็สามารถขยับย้ายไปเรียนในห้องโถงติดแอร์ที่เรือนหลังใหญ่ได้ แต่อาจไม่มีความเป็นส่วนตัวเท่าเรือนเล็กนี้

จัดการด้านสถานที่และเครื่องมือเครื่องมือเรียบร้อยแล้ว เหลือเพียงรอ... นักเรียนที่กำลังจะมา

นับห้า

“สอนวันแรก”

วันแรกและเป็นครั้งแรกของทั้งครูและนักเรียน ยากเกินคาดเดาได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นบ้าง

คณะครูแนะครูนี้ชื่อว่า... ให้ยึดแผนการสอนเป็นหลัก สอนไปตามแผนที่วางไว้ ให้เต็มที่ทุกขั้นตอน

ระหว่างสอนครูพี่เลี้ยงจะคอยแนะนำช่วยเหลือหากมีปัญหาใดๆ เกิดขึ้น อันที่จริงก่อนวันสอนนี้ ครูนี้เคยแวะมา “บ้านอุ่นรัก” 2-3 ครั้งแล้ว มาสังเกตการณ์และร่วมทำกิจกรรมกับบรรดาว่าที่ลูกศิษย์ทั้งหลาย ถือเป็นการอุ่นเครื่อง ก่อนลงสนามจริง

ได้เวลา... นักเรียนคนแรกถูกพามาที่ห้อง “น้องทราย” เด็กหญิงวัย 5 ขวบ หน้าตาน่าเอ็นดู

ครูนี้แนะนำให้ผู้ปกครองของน้องในที่ประชุมครั้งก่อนว่า น่าจะลองให้น้อง

เรียนเพราะคุณเธอชอบเสียงเพลงและเครื่องดนตรีมาก

น้องทรายเข้ามาพร้อมครูกี้ก็ เมื่อครูกี้ก็บอกให้สวัสดีครูนซ์ น้องทรายทำท่าเหมือนไม่ได้ยินสายตาเธอจับแน่นอยู่ที่คีย์บอร์ดบนโต๊ะ

ก่อนที่ครูจะหันพูดอะไรต่อน้องทรายก็ปราดไปที่คีย์บอร์ด

เธอเอื้อมมือไปกดแป้นคีย์ ปรับปุ่มเสียงเปิดๆ ปิดๆ กดปุ่มโน่นนี่ ครูนซ์ต้องจับมือเธอไว้และพามานั่งที่เก้าอี้เพื่อเริ่มกิจกรรม Warm up

ยังไม่ทันจะเริ่มน้องทรายก็เอื้อมมือไปกดแป้นคีย์และปรับปุ่มเปิดปิดอีก ครูกี้ก็ใช้วิธีเรียกชื่อเธอและสั่งให้หยุดพร้อมกับนั่งประกบข้างๆ จับมือให้ทำตามครูนซ์

แต่ละกิจกรรมตามแผนการสอนผ่านไปอย่างอลเวง เพราะเด็กหญิงแทบไม่มีสมาธิกับสิ่งที่ครูสอน

สิ่งที่เธอสนใจและหันไปหาบ่อยที่สุดคือ คีย์บอร์ด

แม้จะย้ายเก้าอี้ทั้งของครูและนักเรียนจากจุดเดิม ให้น้องทรายนั่งหันข้างให้คีย์บอร์ดหันหน้าเข้าหาครูนซ์ แต่ก็ไม่วายที่น้องทรายจะใช้มือข้างที่ใกล้คีย์บอร์ดแว็บไปกดแป้นคีย์จนได้

ที่สุดครูนซ์ใช้วิธีเปลี่ยนให้น้องไปนั่งกับครูกี้ก็ตรงกันข้ามคีย์บอร์ด และเล่นเพลงสั้นๆ ทำนองสนุกๆ ซ้ำไปมาให้ฟัง

คุณ้องทรายมีความสุข อารมณ์ดีขึ้น จากที่เธอส่งเสียงจิมจัม ลูกๆ นิ่งๆ คอยจ้องจะเล่นแต่คีย์บอร์ด เธอเริ่มนิ่ง

และเมื่อเปลี่ยนเป็นกิจกรรมจิงหะ ทั้งการตบมือ ซอยเท้า และแตะมือกับครู (give me five) เธอให้ความร่วมมือดีขึ้น

ที่ดูถูกใจที่สุดคือ เมื่อครูนซ์พามานั่งหน้าคีย์บอร์ดและจับนิ้วเล็กๆ ของเธอ

กตบนแป้นคีย์ พร้อมบอกให้ร้องโน้ต นีวโป้ง-โด นีวซี-เร นีวกลาง-มี

เธอไม่เข้าใจคำสั่ง ไม่ออกเสียงใดๆ ตามที่ครูบอก แต่เธอยินยอมให้ครูนี้ขจับ นีวกตบนแป้นคีย์อย่างไม่มีบิตพริ้ว

ครั้งแรกของเด็กหญิงทราຍกับการเรียนทักษะเปียโนพื้นฐาน จบลงโดยต้อง แกะเธอออกจากแป้นคีย์และป้มกตเสียงแสนสนุก...

“พบกันวันศุกร์หน้าจะครับ...”

ครูนี้ขบอกลาลูกศิษย์คนแรกในวันแรกของชีวิตครูดนตรี โดยลูกศิษย์ตัวน้อย ทำท่าเหมือนไม่ได้ยินใดๆ เช่นเดิม

นักเรียนคนที่ 2 เดินตามครูก็กเข้ามา เป็นเด็กชายอายุ 4 ขวบ หน้าตาคมคาย ชื่อ **“น้องเกม”**

ครูนี้ขพาเขามานั่งที่เก้าอี้และเริ่มกิจกรรม น้องเกมค่อนข้างนิ่งแต่สมาธิยังไม่ ดีนัก เหมือนเป็นพั๊กๆ ครูก็กต้องคอยเรียกให้เขาสนใจและทำตามครูนี้ข

เขาเป็นเด็กที่ยังไม่พูดแต่เริ่มเลียนแบบการออกเสียงบ้างแล้ว เมื่อครูนี้ขกด คีย์บอร์ดและให้ร้องโน้ตตาม โด เร มี

น้องเกมพยายามออกเสียงแม้จะไม่ตรง-ชัด แต่ดูมีความหมาย

น้องเกมกลับไปแล้วแบบเหม่อๆ **“น้องดีดีดี”** เด็กชายวัยไล่เรี่ยกันเข้ามา เป็นรายที่ 3

ครูก็กบอกว่า น้องดีดีดีเป็นเด็กเรี่ยวแรงเยอะไม่ค่อยอยู่นิ่ง พูดได้บ้างแล้ว บอกให้ทำอะอะไรจะพอรู้เรื่อง

ตลอดเวลาที่ทำกิจกรรมที่ต้องนั่ง แม่เป็นระยะสั้นๆ ดีดีก็จะออกอาการบิดไป บิดมา ครุ่นซี้ต้องสลับกิจกรรมให้ลูกมาเคลื่อนไหว ซึ่งดีดีให้ความร่วมมือแบบเต็มอก เต็มใจและเต็มเร็วเต็มแรง

แม้จะพูดได้บ้างแล้ว แต่เมื่อให้ร้องโน้ตตามครูดีดีก็กลับนิ่งเฉย และเมื่อให้กด คีย์บอร์ด ดีดีก็เกร็งนิ้วกระแทกแป้นแล้วตั้งกลับทุกครั้ง ทำเอาครูทั้งงงทั้งขำ

นักเรียนรายที่ 4 “น้องบอม” มาพร้อมเครื่องดนตรีประจำตัว

น้องบอมเป็นเด็กสมาธิสั้น ช่วงพูด ค่อยเก่งชนิดถามคำ ตอบ 5 คำ ชอบเครื่อง เคาะเป็นที่สุด

ครุ่นซี้ให้เขาลองเคาะตามจังหวะ 1-2-3-4 เขาใช้มือเล็กๆ นั้นคล่องแคล่ว เคาะได้ถูกจังหวะจะโคน

เมื่อให้เขากดคีย์บอร์ดโดยครูเพียงแต่นำทาง น้องบอมก็ทำได้ดีทีเดียว รวมทั้งการออกเสียงร้องโน้ตที่เขาร้องตามครูเสียงดังลั่น

แต่เมื่อการเรียนผ่านไปไม่ถึง 15 นาที แม่จะสลับกิจกรรมเป็นระยะๆ สมาธิ ของน้องบอมก็เริ่มออกห่างเจ้าของ

น้องบอมวอกแวกหันซ้ายหันขวา ขณะปากก็เริ่มพูดออกนอกเรื่องที่กำลัง ทำอยู่

ที่สุดก่อนครบ 30 นาทีที่วางไว้ กิจกรรมการเรียนดนตรีก็ต้องเปลี่ยนเป็น กิจกรรมวาดรูปมือขวาของน้องบอม

จบลงที่ปัมลายการ์ตูนลงบนรอยนิ้วทั้งห้า โด เร มี ฟา ซอล

“ถ้าไม่พร้อมจะเรียนออกไปข้างนอกก่อนนะ...”

ครูก๊กบอก “น้องก๊ก” ที่กำลังลงไปนอนกับพื้นห้อง หลังตะโกนโหวกเหวก สลับหัวเราะไม่หยุด

แม้จะเรียกชื่อดังๆ ให้รู้ตัว ปล้ำให้ลุกจากพื้นมานั่งเก้าอี้ไม่รู้กี่รอบแล้ว แต่น้องก๊กก็ยังเอาแต่หัวเราะพร้อมกระโดดโถมตัวลงนอนกึ่งกับพื้นห้อง โดยไม่สนใจใครทั้งสิ้น

ขณะครูนัชยืนงงทำอะไรไม่ถูก ครูก๊กก็อธิบายให้ฟังว่า ที่น้องเป็นอย่างนี้อาจ เพราะกำลังตื่นเต้นกับสภาพแวดล้อมใหม่

การถูกแยกจากกลุ่มเพื่อนเดิม จากห้องเรียนที่คุ้นเคย มาเจอกับห้องเรียนใหม่ ครูคนใหม่ซึ่งเป็นคนแปลกหน้าสำหรับเขา น้องคงจะสับสนเลยแสดงออกแบบนี้

ครูก๊กพาน้องก๊กออกไปนอกห้องแล้ว แต่เด็กชายยังคงเหลือบตามองมาทางครูนัชเป็นระยะๆ และยังหัวเราะเกือกกึ่งบนพื้นไม่เลิก

สุดท้ายครูก๊กตัดสินใจบอกครูนัชว่า... คงต้องให้น้องกลับไปก่อน

“ให้เวลาน้องปรับตัวนิดหนึ่งนะคะ วันนี้คงยังสอนอะไรไม่ได้... ค่อยดูวันศุกร์หน้าอีกที”

ครูก๊กพาน้องก๊กกลับเรือนใหญ่ เว้นระยะให้ครูนัชพักเหนื่อยครู่หนึ่งก่อนจะเดินนำ “น้องปิม” เด็กชายตัวอวบหน้าใส

น้องปิมพูดได้บ้างแล้ว แต่จะพูดซ้ำๆ เฉพาะเรื่องที่สนใจ ก้าวแรกที่เข้ามาในห้อง สายตาน้องปิมจ้องไปที่พัดลมข้างฝาที่ส่ายไปมา

เมื่อพามานั่งเก้าอี้และเริ่มกิจกรรม ดูเหมือนสมาธิของน้องจะอยู่ที่พัดลม

มากกว่า ไม่ว่าจะนั่ง ยืน แม้แต่กำลังกระโดด สายตาปีมไม่เคยละจาก... พัดลม

ความร่วมมือในการเรียนจึงถูกพัดลมแยงเอาไปเกือบหมด

โดยเฉพาะในกิจกรรมช่วงนั่งเก้าอี้เพื่อฝึกใช้นิ้วกดคีย์บอร์ด น้องปีมเริ่มมีฐานะ
ยุ่งมากขึ้นกับการผลุดลูกผลุดนั่งไปบริหารจัดการกับพัดลม

ปิดแล้วกลับมา นั่ง ยังไม่ทันยกมือกดคีย์บอร์ดก็ลูกกลับไปเปิดพัดลมอีก แล้ว
กลับไปปิดอีก... เปิดๆ ปิดๆ จนหมดเวลาเรียน

วันแรกกับการเรียนดนตรีของน้องปีมจึงทำกิจกรรมได้เต็มที่เฉพาะช่วงต้น
ที่เป็นกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย

แต่เมื่อต้องนั่งเพื่อเรียนการออกเสียงหรือกดคีย์บอร์ด น้องปีมก็ถูกพัดลม
ซึ่งเป็นของโปรดพัดพาสมาธิที่ยังไม่คืนกันนั้น... ปลิวออกไปจนหมดสิ้น

นักเรียนคนสุดท้ายสำหรับวันแรกเป็นเด็กชายตัวน้อย ผู้ล่องลอยอยู่ในโลก
ส่วนตัว “น้องมะยม”

หลังการทดสอบในวันประชุมผู้ปกครอง คณะครูมีความเห็นว่า น้องมะยม
ยังไม่พร้อมที่จะเรียนดนตรี...

น้องยังสื่อสารใดๆ ไม่ได้ มักจะนั่งเหม่อนั่ง บางครั้งจะยิ้มหรือหัวเราะคนเดียว
และส่งเสียงพูดภาษาที่ไม่มีใครเข้าใจ

แต่เพราะความกระตือรือร้นของผู้ปกครองที่อยากให้น้องได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ
จึงขอร้องคณะครูให้น้องได้ทดลองเรียนสักพัก ไม่ไหวจริงๆ ก็ยินดีหยุด

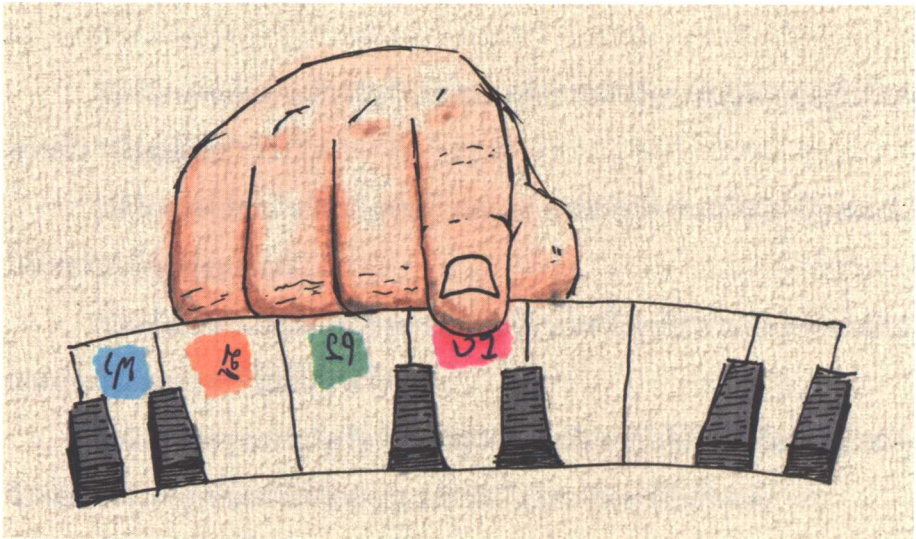
ด้วยความเห็นใจผู้ปกครอง น้องมะยมจึงได้มาเรียนดนตรีในแบบทดลองเรียน
เป็นกรณีพิเศษ

และครั้งแรกของการเรียนก็เห็นได้ว่า น้องยังไม่พร้อมจริงๆ นัวเล็กๆ ผอมๆ ที่ครูจับให้กดคีย์บอร์ดนั้นดูเร็วแรง แต่ละกิจกรรมผ่านไปแบบเลื่อนลอยจนหมดเวลาเรียน

วันแรกของการสอนดนตรีผ่านไปอย่างค่อนข้างราบรื่นแถมตื่นเต้น
เป็นการเรียนรู้ท่ามกลางการปฏิบัติจริง และถือเป็นประสบการณ์อันมีค่ายิ่ง
สำหรับมือใหม่หัดสอนอย่างครูนี้ช...

พรุ่งนี้เป็นอีกวันที่จะอยู่ในความทรงจำของครูดนตรีคนนี้และคณะครู
“บ้านอุ่นรัก” ทุกคน

นับหก

“สืบคน... สืบบแบบ”

วันที่สองของการสอนคือ วันเสาร์...

เด็กๆ กลุ่มที่มาเรียนในวันนี้ ส่วนมากจะเป็นเด็กที่ไปโรงเรียนในวันธรรมดา พวกเขาจะมา “บ้านอุ่นรัก” เฉพาะวันเสาร์เพื่อมาเรียนเสริมทักษะต่างๆ

นักเรียนคนแรกในวันเสาร์แรกนี้ชื่อ “น้องพีท” อายุ 8 ขวบ

ดูเผินๆ น้องพีทเป็นเด็กเชื่องๆ แม้จะยังอยู่ในโลกส่วนตัวบ้างแต่เมื่อให้ทำอะไรก็ยอมทำ ไม่มีอาการขัดขืนต่อต้าน ให้ออกเสียงร้องโน้ต น้องพีทก็พยายามร้องด้วยเสียงเบาหวิว

แต่พอเรียนไปประยะหนึ่ง ครูก็สังเกตเห็นว่า น้องเริ่มเข่าขาถี่ๆ พูดและหัวเราะคนเดียวเป็นพักๆ

บางครั้งก็ทำเสียงแหลมยาวเบาๆ ในคอเหมือนต้องการกลบเสียงอะไรสักอย่าง ครูก็ต้องคอยเตือนให้หยุด

ครูก็ตั้งข้อสังเกตว่า น้องอาจไม่ชอบเสียงบางเสียงของคีย์บอร์ดก็เป็นได้

แต่คงไม่เป็นปัญหาอะไร เพราะน้องไม่ได้ต่อต้านจนรบกวนการเรียน

นักเรียนคนต่อมาเป็นเด็กหญิงจ๋าม้าอ้วนกลม “น้องหนึ่ง”

เธอเป็นเด็กที่ชอบดนตรีมาก เล่นคีย์บอร์ดเป็นมาบ้างแล้วแต่เป็นการเล่น
ด้วยนิ้วชี้ขวาเพียงนิ้วเดียว

ในสมองน้อยๆ ของเธอมีบทเพลงมากมายที่จำมาจากการฟัง โดยเฉพาะเพลง
ลูกทุ่งที่เธอโปรดปราน

ครูก็ก้กจูมือน้องหนึ่งมาถึงหน้าห้อง ทันทีที่เห็นคีย์บอร์ดบนโต๊ะเธอปราดเข้ามา
มาแต่เมื่อเหลือบมาเห็นครูนั่งยืนอยู่ น้องหนึ่งชะงักนั่งพร้อมกับเบือนหน้าหลบ หรีตา
ทั้งสองข้าง

ครูก็ก้ต้องจูงเธอมานั่งที่เก้าอี้ และเมื่อเริ่มสอน ทั้งๆ ที่หรีตา เบือนหน้าหลบ
ครูแต่น้องหนึ่งก็เรียนได้ดีทีเดียว

จนกระทั่งเริ่มสอนการวางนิ้วมือขวาบนแป้นคีย์ น้องหนึ่งแสดงอาการต่อต้าน
ขึ้นตัวพยายามลุกจากเก้าอี้ ไม่ยอมใช้นิ้วอื่นๆ ยกเว้นนิ้วชี้

เธอใช้วิธีเหยียดเกร็งทุกนิ้ว หนักๆ เข้าเธอเริ่มส่งเสียงแสดงความไม่พอใจและ
ปิดมือครูนซ์ที่คอยกำกับให้ใช้นิ้วอื่นๆ ด้วย

แม้ครูก็ก้จะคอยปรามเป็นระยะ แต่ดูท่าทางน้องหนึ่งแน่วแน่มากที่จะไม่
ยินยอมเปลี่ยนวิธีจ้มนิ้วเดียวของเธอ

ก่อนหน้านี้ผู้ปกครองน้องหนึ่งให้ข้อมูลคณะครูว่า น้องกำลังสนใจเพลง “เกี่ยว
ข้าว” คณะครูจึงแนะครูนซ์ให้หาโน้ตเพลงนี้ไว้เพื่อใช้... และตอนนี้ก็ได้ใช้จริงๆ

ครูก็ก้ให้ครูนซ์ลองเล่นคีย์บอร์ดเพลง “เกี่ยวข้าว”

จากที่กำลังรั้นๆ ชัดขึ้นพอได้ยินเพลงโปรดเท่านั้น น้องหญิงยิ้มออกเริ่มนั่งฟัง
ชายตาทรีๆ แบบแว่บๆ แอบมองมือที่เคลื่อนไหวบนแป้นคีย์ของครู พร้อมพูด
เร็วเร็วแบบขบใจ “เพลงเกี่ยวข้าวๆๆ ”

จบเพลง “เกี่ยวข้าว” แล้ว... น้องหญิงพูดลอยๆ

“ขอฟังเพลง... กลับมาทำไม แหยม ยโสธร...”

ครูन्छเลยต้องจบการเรียนดนตรีครั้งแรกของน้องหญิง ด้วยเพลง “กลับมา
ทำไม”

เรียกรอยยิ้มแจ่มใสจากลูกศิษย์ตัวน้อยด้วยความเต็มอกเต็มใจทีเดียว

“สวัสดีคร้าบบบ... ครูนัดตด”

เจ้าของเสียงสวัสดีครูชด้อยชัดคำแม่จะลากยาวไปนิด คือ **น้องโจโจ้**

โจ้เป็นเด็กที่มาเรียน “บ้านอนุรัก” นานพอสมควรแล้ว ทุกวันนี้เขาไปเรียน
ร่วมในโรงเรียนธรรมดาทุกวัน

เขาพูดโต้ตอบได้ค่อนข้างดี เข้าใจและพยายามทำตามคำสั่งครูได้ดีในทุกๆ
กิจกรรม สร้างกำลังใจให้ครูมือใหม่ไม่น้อย

เมื่อให้ออกเสียงร้องโน้ตตามครู โจ้ร้องได้ถูกต้องทุกตัว... ยกเว้น

“โตะ เร มี ฟา จอน...”

“สวัสดีค่า... ครูन्छ”

เสียงสวัสดีชัดแจ๋วอีกรายเป็นของเด็กหญิงตาแป๋ว “**น้องมัดหมี่**” ผู้มาพร้อม
รอยยิ้ม

มัดหมีเป็นเด็กพัฒนาการช้า เธอชอบร้องเพลง เมื่อครูन्छให้ร้องเพลงและ
เคาะแทมมารีนประกอบจังหวะ เธอลอยหน้าลอยตาร้องแบบจริงจังมาก...

“โอ้ทะเลแสนงาม ฟ้าสีครามสดใส มองเห็นเรือใบ แล่นอยู่ในทะเล...”

มัดหมีให้ความร่วมมือในการเรียนดีตั้งแต่ต้นจนจบต่างจาก “น้องน้ำฝน”
ที่แม่เป็นเด็กพัฒนาการช้าเช่นกัน แต่น้ำฝนติดไปทางมีอารมณ์เป็นเจ้าของนิดๆ

น้ำฝนช่างพูด ชอบเด่นชอบแสดงและชอบวาดรูป แต่กับครั้งแรกของการ
เรียนดนตรีดูเธอไม่ค่อยแสดงความสนใจนัก

ครูन्छให้ทำกิจกรรม เธอทำบ้างไม่ทำบ้าง และเริ่มโยกโย้พูดบ่นเรื่องโน้น
เรื่องนี้

ที่สุดก็ต้อยุติการทำกิจกรรมดนตรี หันไปวาดรูปมือติดสติ๊กเกอร์กับครูกี้ก
จนหมดเวลา

หนุ่มน้อยจ้าม้ารายสุดท้าย มาพร้อมรอยยิ้มแป้นหน้าและความลั่นเหล็กร้าย

“น้องฟิน”

ก้าวเท้ายังไม่พ้นขอบประตูห้อง น้องฟินก็สลัดแขนจากมือครูกี้กตรงมาที่
คีย์บอร์ด ฝ่ามืออ้วนๆ กระทบล่างบนแป้นคีย์แบบเต็มชุด

แป๊งๆๆๆๆๆๆ แป๊งๆๆๆๆๆแป๊งงง

รอยยิ้มกว้างพร้อมน้ำลายเยิ้มตรงมูมปาก เป็นภาพประทับใจของครูन्छที่
พบหน้าลูกศิษย์จอมพลัง

ฟินเริ่มสื่อสารได้บ้างแล้วแต่เขามักมีปัญหาความลั่น คุณตัวเองไม่ค่อยได้จน
เลยเถิด

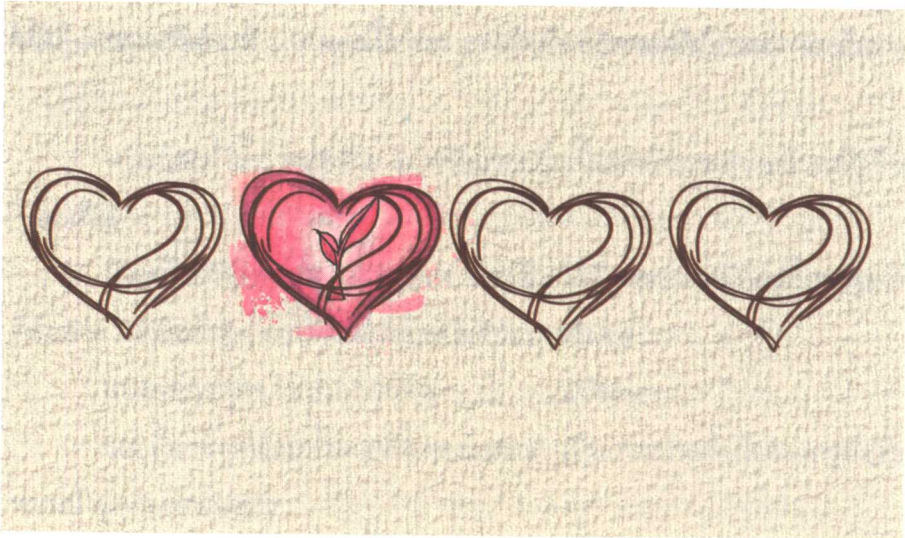
ตลอดการเรียนในครั้งแรกนี้พี่นุๆ นิ่งๆ บางครั้งลงไปนั่งเผลอกับพี่นุ ครูก็ก
ต้องทั้งเรียกทั้งจุดให้ลุกมานั่งที่เก้าอี้ นิ่งเรียนได้ซ้กพักก็ลงไปกลิ้งที่พื้นอีกแต่เขาไม่มี
ท่าที่ต่อต้านใดๆ

กว่าจะหมดเวลาเรียนในวันแรกของเด็กชายพิน เล่นเอาหอบแฮ่ก
ทั้งครูดนตรีและครูพี่เลี้ยงเหนื่อยล้นห้อย เพราะต้องคอยยื้อยุดคุณนักเรียน
หุ่นบีก ผู้ไม่มีที่ท่าจะหมดแรงคนนี้

สองวันเต็มกับการสอนดนตรีให้น้องๆ สิบกว่าคน สิ่งที่เห็นคือ น้องสิบกว่าคน
ก็...สิบกว่าแบบ

เป็นสิบกว่าแบบที่คณะครูรวมทั้งครูนซ์ในฐานะผู้สอน จะต้องหาวิธีจัด
การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับน้องๆ เหล่านี้ในแบบ... สิบคนสิบแบบ... ให้ได้

นับเจ็ด

“พันธ่วงชุลมุน”

การพบเจอลูกศิษย์ผ่านการสอนครั้งแรกของครูนั้นช อยู่ภายใต้การเฝ้าสังเกตของคณะครู “บ้านอุ่นรัก”

ซึ่งเห็นตรงกันว่านับแต่นั้นไปในฐานะครูผู้สอน ครูนั้นคงต้องฝึกฝนเรียนรู้และเก็บรวบรวมบทเรียนจากการทำงานให้มากและเร็วที่สุด

ครูก็มักทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ที่คอยประคองในช่วงแรก และจะค่อยๆ ถอนตัวออก เมื่อครูนั้นมีความพร้อมและมั่นใจเต็มที่แล้ว

การที่ครูนั้นสามารถเรียนรู้ได้เร็วได้มากเท่าไร บทเรียนและประสบการณ์นั้นก็จะเป็นเหมือนคลังความรู้เฉพาะตน

ที่หากฝึกฝนพัฒนาอื่นๆ ขึ้นต่อไป ความรู้นั้นก็จะสะสมและผลิดอกออกผลให้ได้เก็บเกี่ยวออกมาใช้ในการทำงานในอนาคตได้มากและเร็วเท่านั้น

นั่นคือความคาดหวังและทิศทางที่คณะครู “บ้านอุ่นรัก” มีต่อคุณครูคนใหม่ ดูเหมือนไม่น่ายากเกินแต่... ในความเป็นจริงแล้วสำหรับครูนั้นที่แทบไม่มี

ประสบการณ์ในการสอนใดๆ เลย ไม่ว่าจะกับเด็กปกติทั่วไปหรือเด็กพิเศษ
เป็นเรื่องไม่ง่ายเลย...

ศุภร์และเสาร์ถัดมาของเดือนสิงหาคม จนย่างเข้าต้นเดือนกันยายน 2552
สถานการณ์ในห้องเรียนไม่ต่างจากครั้งแรกเท่าใดนัก

การเรียนการสอนยังคงซุกมุ่นเป็นช่วงๆ ขึ้นกับสภาพน้องๆ แต่ละคน กิจกรรม
การเรียนยังคงต้องสลับกับกิจกรรมตัวช่วยอื่นๆ

แต่สิ่งที่จะสร้างความหวังและกำลังใจให้ครูใหม่หมาดคนนี้คือ

น้องหลายคนที่เคยออกอาการไม่พร้อมเรียนต่างๆ นานา จนครูสอนแทบไม่
ได้ในครั้งแรกที่พบกัน เริ่มมีวิ้วแววในทางที่ดีขึ้น

หลายคนเริ่มเข้าที่เข้าทางจนสอนเนื้อหาตามบทเรียนได้บ้างแล้ว บางคนแสดง
ท่าทีดีใจที่ได้เรียนดนตรี

เริ่มจาก... “น้องกุก” ที่เรียนไม่ได้ในครั้งแรกเพราะเอาแต่หัวเราะลั่นก๊ากกับพื้น
แต่พอมาเรียนในครั้งต่อๆ มา น้องกุกเลิกหัวเราะและยอมเรียนจนจบชั่วโมง

“น้องดีดี” ที่ไม่ยอมออกเสียงร้องโน้ตในครั้งแรกๆ ตอนนี้ก็เต็มใจร้องตาม
ครูแล้วพร้อมกับลดการเกร็งนิ้วเวลากดคีย์บอร์ด

“น้องปิม” นักธุรกิจปิดเปิดพัคลม ก็เริ่มละสายตาและสมาธิจากพัคลมมาให้
ความสนใจที่จะกดคีย์บอร์ดบ้างแล้ว

แม้แต่ “น้องทราย” หรือ “น้องฟิน” จอมพลัง ต่างก็ค่อยๆ แสดงความคุ้นเคย
กับการเรียนดนตรี จนครูพอได้สอนสิ่งที่ควรกันบ้างแล้ว

ที่พิเศษสุดคือ “น้องหนิง”

สิงหาคมทั้งเดือนน้องหญิงไม่ยอมใช้นิ้วอื่นใดในการกดแป้นคีย์บอร์ดนิ้วชี้ขวา และจะคอยปิดมือครูทุกครั้งที่ย้ายมาให้เธอหัดใช้นิ้วอื่นๆ บ้าง

ช่วงแรกๆ ครูชื่นชมติดมนกับการหาทางปรับความเคยชินของน้อง แม้จะหว่านล้อมทั้งการพูดและเล่นเพลงนานาชนิดให้น้องฟังและเห็นว่า

ถ้าใช้นิ้วให้ครบตามหลักการเล่นที่ถูกต้องก็จะสามารถบรรเลงเพลงได้ไพเราะ เพราะพริ้งและมากมายหลายเพลง แต่ดูเหมือนน้องหญิงจะไม่สนใจ

ที่สุด... ครูหนักก็เลยลองหันไปใช้วิธีเดียวกับน้องหญิงคือ ทำที่ไม่สนใจ เลิกจ้ำจี้จ้ำไชที่จะให้น้องฝึกวิธีการเล่นที่ถูกต้อง น้องจะใช้นิ้วชี้ขวาเพียงนิ้วเดียวก็ไม่ว่ากัน

แต่ครูก็จะสอนตามขั้นตอนที่ถูกต้องในแบบของครูไปเรื่อยๆ

สัปดาห์ที่ 3 หรือในการเรียนครั้งที่ 3 เมื่อเห็นว่าน้องกดโน้ต โด เร มี ฟา ซอล ด้วยนิ้วชี้ขวาได้คล่องแคล่วแล้ว ครูก็เริ่มสอนเพลงแรกในบทฝึกให้

เพลง “Merrily” ในแบบกดด้วยนิ้วชี้ขวานิ้วเดียวถูกบรรเลงโดยน้องหญิงได้
อย่างง่ายดาย

และแล้วสิ่งที่ไม่คาดฝันก็เกิดขึ้นในการเรียนครั้งที่ 4

เพราะจู่ๆ น้องหญิงก็ใช้นิ้วมือขวาทั้ง 5 โคนนิ้วเองได้อย่างถูกต้องแม่นยำ แม้ว่า
จะยังคงใช้นิ้วชี้ขวาเพียงนิ้วเดียวในการเล่นบทเพลง

น้องหญิงสร้างความงุนงงให้กับครูหนัก และยิ่งงุนงงในการเรียนครั้งต่อมา
เพราะเธอเล่นเพลง “Merrily” ด้วยนิ้วทั้ง 5 ของมือขวาแบบไม่ต้องให้ครูเตือนเลย

การเปลี่ยนแปลงของน้องหญิงดูจะสอดคล้องกับคำแนะนำของครูหนัก ที่บอก
กับครูหนักทุกครั้งที่เขาเริ่มจนแต้มกับอาการแข่งขัน เหมือนไม่รับรู้รับทราบของน้องๆ
ทั้งหลายว่า

“สอนซ้ำๆ ไปเรื่อยๆ น้องจะค่อยเรียนรู้และทำได้เมื่อเขาพร้อม”

การยอมใช้นิ้วอื่นๆ แบบครบถ้วนและถูกต้องในการเรียนของน้องหนึ่ง มาพร้อมอาการหรีตา เอียงหน้าหลบครูที่ค่อยๆ หายไป

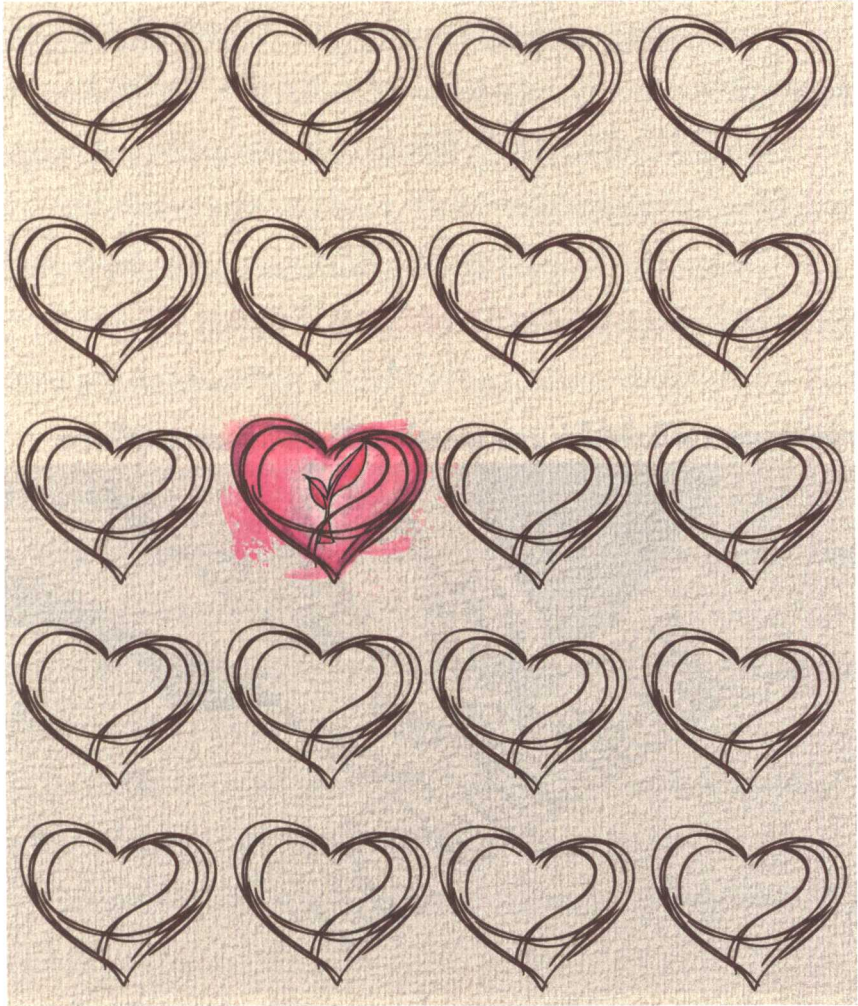
หลังจากมานี้เมื่อครูन्छเดินไปรับน้องหนึ่งที่เรือนหลังใหญ่ น้องหนึ่งจะแสดงความดีใจและเรียกชื่อครู มีบางครั้งบางอารมณ์เธอเป็นฝ่ายจูงมือครูมาที่ห้องเรียน ด้วยสีหน้าเข้มขึ้น...

การแสดงออกถึงการยอมรับการเรียนและตัวครูของน้องกลุ่มนี้ บวกกับน้องๆ กลุ่มที่ให้ความร่วมมือสม่ำเสมอมาแต่ต้น

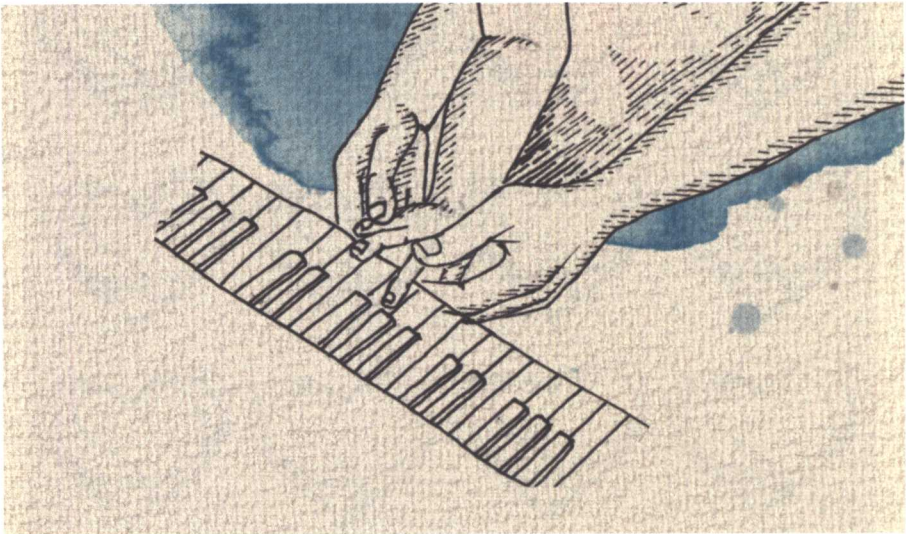
ช่วยให้ครูन्छค่อยๆ ลดความกังวลใจ และเพิ่มความกระตือรือร้นในการสอนมากยิ่งขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนทั้งสิบกว่าคน ค่อยๆ พัฒนาสู่ความคุ้นเคยยอมรับ

ความแปลกหน้าต่อกันลดลงเรื่อยๆ...

นับแปด.

“3 กลุ่ม 3 อาการ 3 การจัดการ”

การเป็นครูสอนเด็กพิเศษที่มีนักเรียนหลายคน ทำให้เห็นถึงความหลากหลายในตัวตนของเด็กๆ

บ่อยครั้งที่ครูนั้นขรุสึ๊ง ไม่เข้าใจการแสดงออกของน้องๆ เขารู้เพียงว่าน้องๆ เป็นเด็กพิเศษที่มีความแตกต่างจากเด็กปกติทั่วไป

แต่ในรายละเอียดของความต่างที่เห็นในตัวน้องแต่ละคน เขายังไม่มีความรู้ และประสบการณ์มากพอที่จะจำแนกลักษณะพิเศษเหล่านั้นได้

ความรู้และประสบการณ์ที่ยังน้อยนี้ ทำให้เมื่อเจอสิ่งที่เป็นอุปสรรคในการสอน จึงยากที่จะทำความเข้าใจ และหาวิธีแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง

หลายครั้งที่ข้ามสิ่งที่ควรเก็บโดยเฉพาะการสานต่อน้องๆ ที่ครูนั้นมักทำไม่ถูก เพราะไม่เข้าใจ

ตั้งแต่เริ่มสอนมาเขาใช้การถามครูก็ทำตามอาการที่น้องแสดงออกเป็นครั้งๆ ไป และด้วยจำนวนน้องหลายคนแต่ละคนก็ต่างเรื่องต่างปัญหา

ถามครูก็บ่อยๆ เข้า ครูنشาก็เริ่มรู้สึกอึดอัดและรำคาญกับความไม่รู้และไม่สามารถจัดการกับปัญหาในการสอนด้วยตัวเองได้

การขอรับคำปรึกษากับคณะครู “บ้านอุ่นรัก” จึงเกิดขึ้นหลังการสอนเดือนที่สองผ่านไป

ครูنشตั้งคำถามถึงน้องๆ ที่เขาสอนว่า น้องแต่ละคนมีความเหมือนและต่างในความเป็นเด็กพิเศษอย่างไรบ้าง

เพราะเท่าที่สัมผัสครูنشู้ได้ว่าน้องเหล่านี้ต่างจากเด็กปกติทั่วไป แต่น้องแต่ละคนก็ยังมีความแตกต่างกัน

เขาควรจะทำอย่างไร รวบรวมทั้งควรใช้วิธีการสอนแบบไหนจึงจะเหมาะสม

คำตอบจากคณะครูอธิบายปัญหาในเบื้องต้นว่า ลูกศิษย์ของครูنشสืบทอดคนนี้แยกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่เป็นเด็กออทิสติก เด็กสมาธิสั้น และเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการหรือเรียกสั้นๆ ว่า พัฒนาการช้า...

“การสอนแต่ละกลุ่มเราจะเน้นต่างกัน กลุ่มออทิสติกเน้นการสร้างฐานสัมพันธ์มากหน่อย เพราะน้องจะขาดทักษะด้านปฏิสัมพันธ์

กลุ่มสมาธิสั้นเน้นการจดจ่อ เพราะเขาขาดสมาธิวอกแวกง่าย ส่วนกลุ่มพัฒนาการช้าจะเน้นทักษะความเข้าใจเพราะเขาเรียนรู้ได้ช้า”

คณะครูบอกว่าในเด็กทั้งสามกลุ่มนี้มีทั้งความเหมือนและความต่างกัน การสอนน้องๆ จึงต้องใช้วิธีการที่เหมาะสมกับทั้งกลุ่มอาการที่น้องเป็น และลักษณะเฉพาะของแต่ละคนไป

แต่ในการสอนนั้นครูนั้นสามารถใช้แผนการสอนที่วางไว้กับน้องๆ ทุกกลุ่มได้ในระยะแรกที่ยังใหม่กับการทำความเข้าใจลักษณะของน้องๆ แต่ละกลุ่ม และยังไม่คุ้นเคยกับน้องแต่ละคน

อาจต้องใช้การสังเกตด้วยตัวเองและสอบถามแลกเปลี่ยนกับคณะครูมากหน่อย โดยเฉพาะกับครูฝึกซึ่งจะคอยช่วยเหลือการสอนในห้อง

ครูฝึกจะสามารถอธิบายลักษณะอาการน้องแต่ละคน รวมทั้งแสดงวิธีจัดการกับปัญหาของน้องได้ในสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นสอน

ใช้เวลาสักระยะครูนั้นก็จะสามารถเข้าใจและหาวิธีการสอนที่เหมาะสมกับน้องๆ แต่ละกลุ่มแต่ละคนได้

เป็นไปในลักษณะค่อยๆ สะสมเคสสะสมประสบการณ์ไปเรื่อยๆ แต่ทั้งนี้ครูที่สอนเด็กพิเศษจะต้องไม่ลืมว่า

“แม้ครูจะผ่านเคสมา 50 เคสแต่เคสที่ 51 ก็จะไม่เหมือนเดิม

การนำประสบการณ์มาปรับใช้ให้เหมาะกับเด็กแต่ละคนตามลักษณะเฉพาะของเขา จึงเป็นสิ่งสำคัญ”

ครูนิยมยกตัวอย่างเพื่อให้ครูนั้นเห็นภาพการสอนเน้นตามอาการว่า

“สมมติเราจะสอนการกดโน้ต...

ถ้าเป็นกลุ่มเด็กออทิสติกซึ่งเราเน้นการสานสัมพันธ์ ครูอาจใช้การกดซ้ำๆ ที่ละโน้ตแล้วหยุด

ครูหยุดรอจังหวะเพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดการชี้ชวน ซึ่งอาจเป็นการสบตา พยักหน้า ดึงมือครูให้กดต่อ หรือครูเป็นฝ่ายกระตุ้นให้เด็กสบตา ออกเสียงโน้ต แล้วจึงกด

โน้ตตัวต่อไป

เป็นไปอย่างช้าๆ สานสัมพันธ์ไปด้วยพร้อมการสอน

ถ้าเป็นกลุ่มสมาธิสั้น เราเน้นการจดจ่อ ครูอาจฝึกเด็กให้รู้จักควบคุมตัวเอง เช่น ก่อนการเล่นครูให้เด็กกอดกอรอ เมื่อเด็กนิ่งจึงให้กดโน้ต

หรือระหว่างการสอนเมื่อเด็กมีอาการริบรอน ครูอาจเคาะจังหวะให้ช้าลงเพื่อเตือนให้เด็กคุมตัวเองลดอาการริบรอน

แต่ในเด็กสมาธิสั้นแบบเหม่อลอย มักมีลักษณะเฉื่อย ตอบสนองช้า ครูอาจใช้การเคาะเร่งจังหวะให้เร็วขึ้นเพื่อลดอาการเหม่อ

ถ้าเป็นกลุ่มพัฒนาการช้า เราเน้นทักษะความเข้าใจ ครูอาจเน้นความจำตัวโน้ตโดยใช้สีหรือสัญลักษณ์ที่แตกต่างในแต่ละตัวโน้ต เช่น ใช้สีชมพูแทนโน้ตตัว “โด” สีเขียวแทน “เร” สีฟ้าแทน “มี”

หรืออาจแยกย่อยให้กดตัวโน้ตจนจำได้ที่ละตัวๆ แล้วค่อยต่อใหม่ไปที่ละท่อนๆ จนจบเพลง เป็นต้น

จะช่วยให้เด็กเข้าใจเป็นรูปธรรม และช่วยการจำที่พวกเขาจะมีปัญหาได้มากขึ้น

ตัวอย่างที่ครูนิยมมา ดูเป็นรูปธรรมที่ทำให้เข้าใจและมองภาพได้พอสมควร แต่ในคำอธิบายนั้นมีคำที่ครูนึกเพิ่งเคยได้ยินเป็นครั้งแรกคือ แยกย่อย

อะไรคือความหมายของคำว่า... แยกย่อย และมันสำคัญต่อการสอนตรงไหน อย่างไร

“การแยกย่อยคือการย่อยงาน ย่อยกิจกรรมออกเป็นขั้นตอน เริ่มจากง่าย แล้วค่อยเพิ่มความซับซ้อนขึ้นตามลำดับให้สอดคล้องกับศักยภาพของเด็ก

ขณะเดียวกันก็ต้องสลับกิจกรรมที่เด็กชอบ กับกิจกรรมที่มุ่งตามวัตถุประสงค์ไปด้วย

ตัวอย่างเช่น สอนทักษะจังหวะ เราอาจเริ่มจากเคาะอิสระ คือให้เด็กเคาะเครื่องดนตรีหรือเคาะอะไรก็ได้ ในแบบตามสบายไม่บังคับซึ่งเด็กจะชอบ

หลังจากเด็กคุ้นเคยก็เริ่มใส่จังหวะสั้นๆ 1 2 3 ไม่ซับซ้อน

เมื่อเด็กคุ้นก็เพิ่มความซับซ้อนเป็น เร็ว ช้า ดัง เบา ฯลฯ ตามวัตถุประสงค์

อีกตัวอย่างเช่น สอนกดโน้ต เริ่มจากกดอิสระ พอคุ้นก็ให้กดโน้ตที่เราต้องการ สอนตัวเต็มซ้ำๆ จากนั้นก็กดโน้ตที่เปลี่ยนไป เป็นต้น”

การแยกย่อยกิจกรรมนี้ จำเป็นในเด็กพิเศษโดยเฉพาะเด็กพิเศษที่เป็นเด็กเล็ก เพราะความสนใจของเขาต่อ 1 กิจกรรมจะสั้น

การย่อยงานจะช่วยให้เด็กควบคุมความสนใจของตัวเองและร่วมมือในการทำกิจกรรมได้ดีขึ้น

ครูนี้มีอธิบายพร้อมเขียนเป็นตัวอย่างเพิ่มเติมให้ครูन्छเพื่อไว้ใช้เป็นแนวในการคิดต่อ

ฟังคำตอบจากคณะครูต่อปัญหาที่ถามแล้ว ครูมีอึ้งใหม่รู้ได้ทันทีว่า...

ยังมีสิ่งที่จะต้องเรียนรู้อีกมากมาย ทั้งที่เป็นความรู้จากการสอบถามบอกเล่า และความรู้ที่ต้องลงมือทำเท่านั้นจึงจะรู้สึกแบบซาบซึ้งเข้าไปในความคิดจิตใจ...

แต่... ที่รู้แถมมาอย่างหนึ่งคือ... งานหินกำลังรอเขาอยู่ข้างหน้า

วัตถุประสงค์

ตัวอย่างกิจกรรม

1) ระบายสี - ตามชื่อ นก, กล้วย

- เพลง "นก" + ตามชื่อ
- เพลง "สัตว์สี่ขาที่มีปีก" สูงใจหมื่น - + น
- ตามชื่อ
- ตามชื่อ + Give me 5
- น + ตามแนวทิว

2) ทิวทิวสนนิต (สนน)

- น + ทำท่าเหมือน 3-5 น
- บ้านนก + นก, นก
- " + นก - นก นก → นก
- สักตอ ตามทิว
- กลิ่นสนนิต + ทำท่าเหมือน + ทำมือ
- " + นก + ทำมือ + ทำท่า
- เพลง + สนนิต นก นก นก นก นก

3) Warm up

- ทำท่า, สนนิต, นก นก + นก

4) รู้จักตัวนก-น

5) เพลง + สนนิต
กิจกรรมเคลื่อนไหว สนนิต

- สนนิต, ทำท่าเหมือน
- สนนิต
- สนนิต
- สนนิต
- สนนิต

6) นก สนนิต

- นก, สนนิต
- นก สนนิต

- ใช้นิ้ว
- ๓๓- มือ ไม่สัมพันธ์ (กด โขกไม้จุดสี)
- การมองล่อง ใช้นิ้วตัว
- * มี ตารางว่า ใช้นิ้ว แทนโน้ต

- การคุมตนเองได้ (Self Control)
* แทนคนเป็นโรค

- ไม่สามารถทำตามแบบ, คำสั่ง

- รม ใช้นิ้วจับขนะ

- มือ ใช้นิ้วจับขนะ

๓๓ ๖๖
- คุงให้ ไม้ยาว ๓๓- คุงทำกด

- ดึงนิ้ว แยกนิ้ว แยกนิ้ว ใช้ นิ้ว อีกร่าง (๓๓- ๖๖)
- นันทพงษ์ ใช้นิ้วทำไม้ทำมือ (ใช้ ๓ นิ้ว)
- กระตุ้น การสับตา ก่อนพูดด้วย เช่น
 - ๓๓- ๖๖ ใช้นิ้ว
 - ใช้นิ้ว หนีตาทาบ บน หน้าตาดู
 - ใช้นิ้ว ชี้ ยก ขึ้น ลง ระหว่าง สลับตา
 - ใช้นิ้ว สอ สัน ๓๓- ๖๖ สลับตา
- ดึงนิ้ว ทำทาบ โดยยก มือ สลับ สลับ ตา (ปรับ การทำทาบ สลับ ตา ใช้นิ้ว สลับ สลับ ตา)
- ใช้นิ้ว ชี้, ใช้นิ้ว การ ใช้นิ้ว ใช้นิ้ว เป็น นิ้ว
- ใช้นิ้ว ชี้ การ เรียก สลับ ตา ใช้นิ้ว
 - give me five
 - ใช้นิ้ว ชี้ ใช้นิ้ว 5 นิ้ว
 - ใช้นิ้ว ชี้ - ใช้นิ้ว ชี้ ใช้นิ้ว 1-3
 - ใช้นิ้ว ชี้ ชี้ ใช้นิ้ว 1-5 ใช้นิ้ว ชี้ - ๖๖
 - ใช้นิ้ว ชี้ ชี้ ใช้นิ้ว 1-5
- แยกนิ้ว ตอน การ ใช้นิ้ว เช่น
 - ใช้นิ้ว + ใช้นิ้ว ชี้
 - ใช้นิ้ว ชี้ + ใช้นิ้ว ชี้ ใช้นิ้ว
 - ใช้นิ้ว ชี้ ใช้นิ้ว ชี้

- ดึง ใช้นิ้ว จับขนะ ใช้นิ้ว 1 step
- ใช้นิ้ว จับขนะ ตาม ขันขนะ ใน ความเร็ว ความสัมพันธ์
- กลับ ใช้นิ้ว จับขนะ ใช้นิ้ว ที่ ใช้นิ้ว

- ใช้นิ้ว ชี้
- ใช้นิ้ว ชี้ บน หน้า
- ใช้นิ้ว ชี้ ๖๖

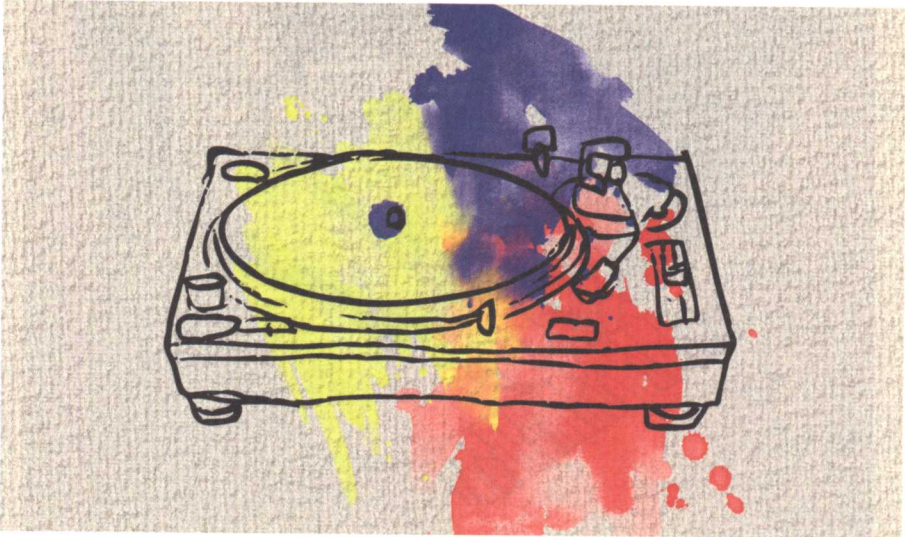
ตัวความสนใจ ก่อนเริ่มสอน

- ใช้นิ้วชี้
- รับทักความสนใจ เช่น
 - ทบมือ software เต้นมาจับมือ,
 - Give me five + ตบมือ 2 มัด, มัดมือ
 - ตบมือ + นิ้ว พร้อมเต้น,
 - โขมมือ -- + ทักท้วงถามสั้น 1-3 มห
 - C ซักไป, ทบมือ, กรดกับเท้า, แขนมัด, เหว,
 - ขยับแขนขา + ย้ำเท้า
 - สักนิ้วตาม จังหวะเต้น,
 - สักมือ + โขมเวลาตาม

- ทพว
- ง่ายๆ หน่อย
 - ง่ายๆ
 - ทบมือ
 - อาศัยสัมผัส
 - บอกว่า เราทำแล้วสิครับ

นับเก้า

“เริ่มสนุก”

ย่างเข้าเดือนที่ 3 ของการเรียนการสอน...

ความคุ้นเคยที่เพิ่มขึ้นระหว่างครูกับนักเรียน รวมทั้งการเริ่มจับทางรู้เหลี่ยมมุมในการสอนน้องแต่ละคน

ทำให้ความรู้สึกลึกซึ้งใจแอบท้อ ที่เคยเกิดเป็นพักๆ ในช่วงแรกค่อยๆ คลี่คลายลง

บรรยากาศในห้องเรียนลื่นไหลมากขึ้น... ครูเองก็รู้สึกสนุกกับการสอนมากขึ้นเช่นกัน

ครูเริ่มฝึกเอาความรู้ที่ได้รับจากคำแนะนำของคณะครูมาใช้ในแบบ...

“เอาการย่อยงานตามแบบครูนี้ผสมคำแนะนำของครูอีก บวกวิธีการสอนของครูหน่อย กลายเป็นการสอนในแบบครูนี้ขที่ยึดหลัก

อธิบายให้นักเรียนรู้อะไรที่กำลังเรียนเรื่องอะไร น้องฟังรู้มั่งไม่รู้มั่ง บางคนฟังไม่รู้เรื่องเลยก็ไม่ใช่ไร

ออกเสียงให้ฟัง กดโน้ตให้ดู ใช้การทำซ้ำๆ บ่อยๆ ให้นักเรียนได้เห็น ได้ฟัง เมื่อนักเรียนต้องลงมือทำก็จะเริ่มที่...

จับมือให้ทำ... พอน้องทำท่าเข้าใจและจำได้ก็ค่อยๆ เปลี่ยนมาเป็นเพียงแค่แตะมือนำ...

พอเริ่มได้ก็ให้ค่อยๆ ทำเองทีละนิดจนน้องมั่นใจ... เขาก็จะทำเองโดยอัตโนมัติ”

เป็นหลักการและวิธีการสอนในแบบที่ใช้สอนกับน้องๆ ทุกคน และยังคงใช้มาตลอดจนทุกวันนี้

การเรียนในเดือนที่ 3 นี้ ยังคงมีครูพี่เลี้ยงคือ ครูก๊ก สลับกับคุณครูคนอื่นๆ ของบ้านอุ่นรัก รวมทั้งพี่เลี้ยงคอยนั่งประกบน้องๆ อยู่ด้วย

เดือนนี้น้องหลายคนเริ่มฝึกกดโน้ตเพลงกันแล้ว โดยเฉพาะกลุ่มที่ให้ความร่วมมือดีมาแต่ต้น รวมทั้งน้องหนึ่ง

แต่กลุ่มที่ร่วมมือน้อยหน่อย ครูก็ยังต้องค่อยๆ สอนไปตามสภาพความพร้อมของแต่ละคน

น้องกลุ่มหลังนี้ช่วงหนึ่งครูพี่เลี้ยงเอา “ซิมเหล็ก” มาให้ลองฝึกตี ด้วยหวังว่าอาจจะสอดคล้องกับความพร้อมของกลุ่มนี้มือและสมาธิที่ยังไม่ดีขึ้น

แต่สุดท้ายก็ต้องเลิกเพราะดูแต่ละคนสนใจคีย์บอร์ดมากกว่า ยกเว้นน้องพิน ที่สนุกสนานทุกครั้งกับการได้หวดไม้ซิมเสียงดังสนั่น

การสอนน้องกลุ่มนี้ คณะครูโดยเฉพาะครูก๊กเอาใจใส่คอยให้คำแนะนำครูพี่

อย่างจริงจัง เน้นด้านเทคนิคที่จะช่วยให้น้องเรียนรู้ได้ดีขึ้นอาทิ

น้องในกลุ่มพัฒนาการช้า หลายคนมีปัญหาจำตัวอักษรหรือตัวเลขได้ลำบาก...

การสอนอ่านหรือกดโน้ต ครูก็แนะนำให้ครูนำใช้กระดาษสีแปะบนแป้นคีย์บอร์ดตามตำแหน่งโน้ต โน้ตละสีให้แตกต่างกัน

แล้วใช้กระดาษสีเดียวกันแปะที่นิ้วของน้องหรือใช้ปากกาสีแต้มที่เล็บน้องรวมทั้งให้ครูออกเสียงโน้ตพร้อมกับตอกโน้ตตัวนั้นๆ ไปด้วยซ้ำๆ ซ้ำๆ เป็นวิธีที่ช่วยให้น้องจำได้ง่ายขึ้น

ส่วนน้องออทิสติกบางคนที่เรียนเรื่องการวางนิ้วบนแป้นคีย์ครั้งแรกๆ โดยเฉพาะช่วงการวางมือขวาไม่สามารถเข้าใจและทำได้ถ้านั่งเรียนข้างๆ ครูนั้นเหมือนคนอื่น ๆ

ครูก็มักจะให้น้องย้ายมานั่งตรงข้าม และให้ครูนำสลับการใช้มือจากมือขวาเป็นมือซ้ายในการกดแป้น

ครูก็บอกว่าที่ต้องทำอย่างนี้ ก็เพื่อให้น้องเห็นนิ้วและการวางนิ้วของครู เพราะน้องกลุ่มนี้จะถนัดการเรียนรู้และจำจากภาพ

การเห็นมือซ้ายของครูในฝั่งตรงข้ามจะเหมือนเขาเห็นภาพมือขวาของเขาเมื่อเข้าใจและจำได้เขาก็จะสามารถเลียนแบบและทำได้ตามภาพที่เห็น

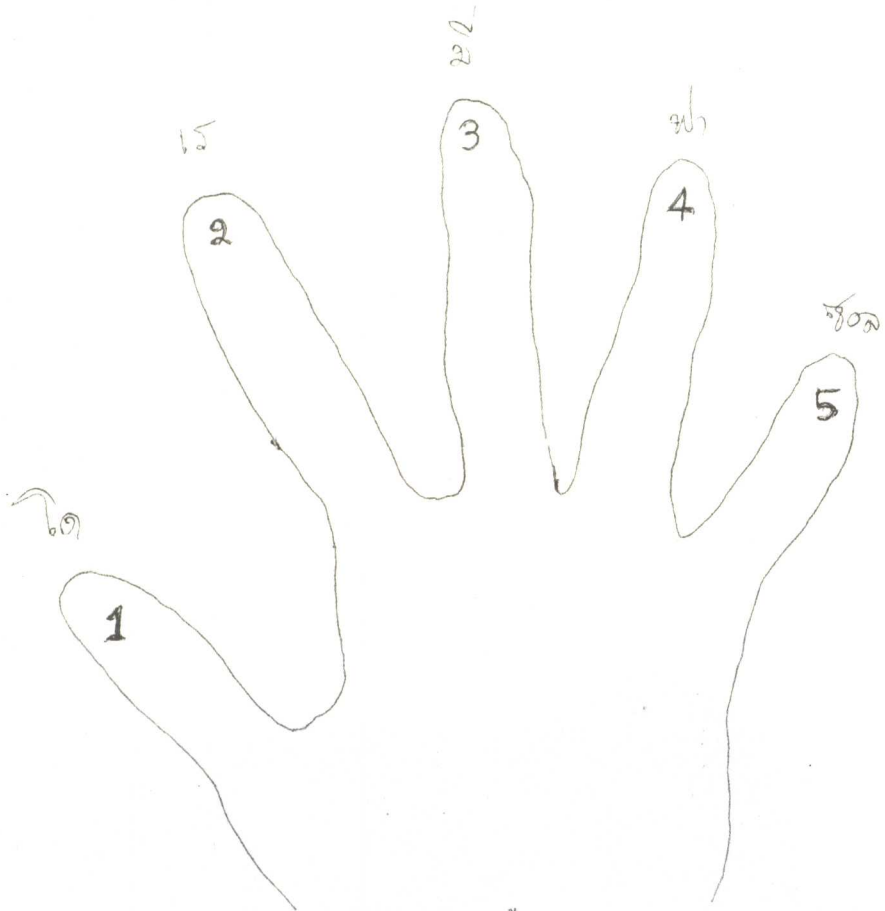
เป็นเรื่องเกี่ยวกับการที่ได้ก้อทิสติกที่ยังเล็กบางคน โบกมือบ้ายบายโดยหันฝ่ามือเข้าหาตัว ซึ่งคนทั่วไปไม่เข้าใจว่าทำไมเด็กจึงทำอย่างนั้น

แต่คนที่ใกล้ชิดกับเด็กกลุ่มนี้จะรู้ว่า เพราะเขาเห็นภาพด้านฝ่ามือของคนอื่นที่โบกมา เขาจึงเข้าใจแบบภาพถ่ายว่าเวลาโบกมือบ้ายบายต้องหันฝ่ามือเข้าหาตัวนั่นเอง

ในการสอนครั้งแรกๆ เพื่อให้รู้จักชื่อ การออกเสียงและตำแหน่งนิ้วบนแป้นคีย์
ครูนำชแจกการบ้านน้องๆ เพื่อถึงคุณพ่อคุณแม่ที่บ้าน...

ด้วยการให้น้องลากเส้นรูปมือขวาของแต่ละคนบนกระดาษเปล่า ครูเติมชื่อ
โน้ตกำกับเป็นภาษาไทย โด เร มี ฟา ซอล ไปบนนิ้วทั้ง 5

ให้ทุกคนเอากลับไปท่องจำและฝึกซ้อมเพิ่มเติมที่บ้าน น้องคนไหนอ่าน
หนังสือยังไม่ได้หรือไม่เก่ง... คุณพ่อคุณแม่ก็ต้องลงมาช่วยคุณลูกทำการบ้านกันละ

ผู้ปกครองครับ ช่วยสอนน้องตามนี้ครับ

1. นิ้วโป้ง (มือขวา) คือเลข 1 และ 2 3 4 5 ตามลำดับ (นิ้วก้อย คือเลข 5)
2. นิ้วโป้ง กด โด แล้วเรียงไป เป็น เร (นิ้วชี้ หรือนิ้ว 2) มี (นิ้วกลาง หรือนิ้ว 3) ฟา (นิ้วนางหรือนิ้ว 4) ซอล (นิ้วก้อยหรือนิ้ว 5)
3. ให้น้องฝึกกดให้ถูกนิ้ว ถูกโน้ต นะครับ

ครูन्छ

นับสิบ

“อู๋บ... อู๋บ”

จากเทคนิคการทำให้น้องเรียนได้ง่ายขึ้น คณะครูและครูก็ยังคงแนะนำเทคนิคการรับมือกับน้องๆ ยามที่แต่ละคนออกอาการเป็นตัวของตัวเองแบบเต็มที่

น้องคนแรกที่ครูنشลองเอาเทคนิคเหล่านั้นมาใช้คือ น้องพีท ที่พักหลังพอเริ่มคุ้นกับครูก็มักจะชอบพูดและหัวเราะคนเดียว บางครั้งก็ส่งเสียงแปลกๆ ระหว่างเรียนบ่อยๆ

แรกๆ ครูنشไม่เข้าใจ จึงคอยถามน้องอยู่เรื่อยๆ เพราะคิดว่าน้องต้องการบอกอะไร แต่เมื่อสังเกตหลายครั้งเขาก็รู้ว่าไม่ใช่อย่างที่คิด

ครูก็บอกว่า น้องกลุ่มออทิสติกมักชอบพูดคนเดียว พูดนอกเรื่องหรือพูดเรื่องที่ตัวเองสนใจ ซึ่งจะรบกวนการเรียนมาก

ครูต้องหาวิธีหยุดให้ได้ ทั้งนี้ก็แล้วแต่จะคิดวิธีการ

แต่ควรต้องเป็นรูปธรรมที่เข้าใจง่าย หยุดพฤติกรรมได้ทันที ที่ครูก็ใช้บ่อยคือ บอกน้องให้เอาปากติดกัน บางครั้งก็ให้ออกเสียง... อู๋บ

ครูन्छลองเอาวิธีการของครูก็มาใช้กับน้องพีท ปรากฏว่าได้ผลซะงัด
เพราะทันทีที่น้องพีทเริ่มเขย่าขาพร้อมพุดจิมจัมสลับหัวเราะคนเดียว ครูन्छ
เรียกชื่อน้องและบอกให้ออกเสียง... อู๊บ

ครั้งแรกที่เจอคำสั่งน้องพีทมองครูन्छงๆ แต่ก็ยอมทำตามโดยดี...

เลยเป็นว่า... ตลอดช่วงการสอนวันนั้นและวันต่อๆ มา เทคนิคเด็ดของครูก็
ก็ทำให้น้องพีทลดสับสนเสียงรบกวนการเรียนลง

แม้วันหลังๆ น้องไม่ได้ทำหน้าที่อีกแล้ว... แต่ยอมทำตามคำสั่งด้วยการอมยิ้ม
ให้ครูแบบเจ้าเล่ห์นิดๆ

น้องรายที่สองกับการลองเทคนิคคณะครูคือ น้องหนิง

ถึงจะชอบเรียนดนตรีกับครูन्छ แต่น้องหนิงก็มักแสดงอาการขัดเคืองมีร้องไห้
เป็นของแถมให้ครูทำอะไรไม่ถูกบ่อยๆ

ที่ครูก็สังเกตเห็นคือ น้องหนิงมักจะมีปัญหากับคำพูดที่ครูन्छใช้ในการสอน
ซึ่งก็เป็นคำพูดปกติที่คนทั่วไปใช้และเข้าใจกันได้

แต่น้องหนิงไม่สามารถเข้าใจได้เหมือนคนอื่น เพราะน้องเป็นเด็กในกลุ่ม
ออทิสติกที่มีลักษณะติดยึดรูปแบบ ความคิดขาดความยืดหยุ่นค่อนข้างมาก

คำพูดที่เธอมีปัญหามากคือ การที่ครูन्छบอกให้เล่นเพลงโดยใช้คำพูดว่า...
เล่นอีกรอบ ซึ่งในความเข้าใจของน้องหนิงคือ เล่นรอบเดียว

บ่อยครั้งที่เธอเล่นจบหนึ่งรอบ ครูन्छกลับบอกว่า... เอาอีก โดยครูก็ไม่ว่ากันว่า
น้องเริ่มรับไม่ได้แล้ว หลังๆ เมื่อเจอคำพูดแบบนี้ของครู จึง... เป็นเรื่อง

ครูก็ก็แนะนำว่า การติดยึดคำพูดของน้องนี้ ครูจำเป็นต้องปรับการใช้คำพูด
ให้มีลักษณะเฉพาะเจาะจงเพื่อลดปัญหาในการเรียนการสอน

เช่น อาจต้องบอกจำนวนให้ชัดเจนว่าจะให้เล่นอีกกี่รอบ สมมติว่าเล่น 2 รอบ ก็ต้อง 2 รอบจริงๆ

หรือคำพูดบางคำน้องยังไม่สามารถเข้าใจความหมายหลากหลายได้ เขาจะเข้าใจแบบตรงๆ ตามนั้น

เช่นครูन्छบอกร้องว่า... เล่นผิด น้องเข้าใจว่าเขาทำความผิดก็เลยร้องไห้หนักว่าครูตำหนิ

ครูก็อาจต้องหลีกเลี่ยงไปใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันเช่น ลองอีกครั้ง เล่นยังไม่ถูกหรือยังไม่ได้ เป็นต้น

เมื่อรู้ปัญหาและวิธีแก้จากครูก็ก การเรียนครั้งต่อๆ มาเวลาจะให้น้องหนึ่งทำอะไรครูन्छเลยต้องบรรยายละเอียดทุกอย่างชัดเจนเท่าที่จะทำได้

พร้อมกับเลิกใช้คำว่า “ผิด” ในทุกเรื่อง อาการน้ำตาร่วงในห้องเรียนก็ลดลงเห็นได้ชัด

แม้จะหลงๆ มาบ้างเป็นครั้งคราวแบบไม่รู้ที่มาที่ไป พยายามปิดเป้าอารมณ์ ในแบบเปลี่ยนกิจกรรมไปทำมือกำแบๆ แถมให้เคาะจังหวะ ร้องเพลงประกอบท่าเต้น ก็ยังเอาไม่อยู่

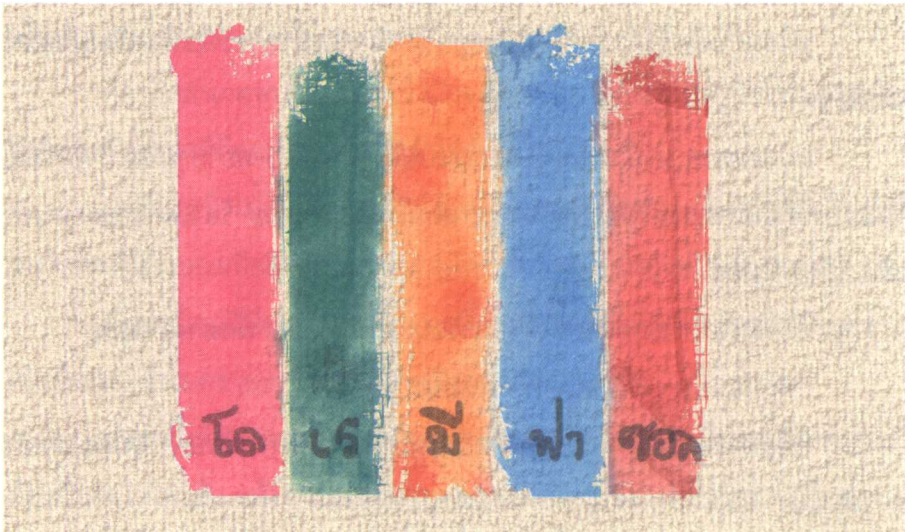
ต้องหันไปใช้วิธีสุดท้ายที่ได้รับการแนะนำมาคือ... “พักทางอารมณ์”

“พักก่อนมัย... เดี่ยวค่อยเรียนใหม่นะ...”

“พักทางอารมณ์” เป็นอีกเทคนิคหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนดำเนินต่อได้หลังการพักนั้น

เป็นการพักแบบเดียวกับการขอเวลานอกของนักกีฬาในสนามนั้นเลยแหละ

นับสิบเอ็ด

“ขอเวลา... ตั้งเครื่อง... วางเงื่อนไข”

ประสบการณ์ลองเทคนิคคณะครูรายที่ 3 เป็นหนุ่มบิกเจ้าของยี่มน้ำลายยิ้ม
“น้องฟิน”

คณะครูบอกว่า วิธีที่จะช่วยให้น้องฟินระงับความล้นเกินควบคุมของตัวเอง
ได้คือต้อง “ตั้งเครื่อง” ก่อน

“ตั้งเครื่อง” เป็นศัพท์เฉพาะที่คณะครูบ้านอุ้นรักใช้เรียกวิธีการให้เด็กๆ
หยุดพฤติกรรมวุ่นวายของตัวเอง

กับน้องฟิน ครูก็จะบอกให้น้องนั่งหรือยืนนิ่งชิดผนัง เอามือกอดอกเพื่อจะ
ได้ไม่ไข่มือไปวุ่นวายทำโน่นนี่

ตั้งเครื่องแบบนี้จนกว่าน้องจะสงบ ควบคุมตัวเองได้ นิ่งพอจะทำกิจกรรม
จึงให้เริ่มเรียน

ครูنشทดลอง “ตั้งเครื่อง” น้องฟิน หลังจากเขาเริ่มควบคุมความล้นของ
ตัวเองไม่ได้ โดยมีครูก็ช่วยอยู่ห่างๆ

การตั้งเครื่องน่องฟีนครั้งแรกของครูนัช ปรากฏว่า “เครื่องฟัง” เพราะน่องฟีน
ไม่ยอมฟังครู

ครูก็เลยต้องจัดการให้ดูเป็นตัวอย่าง... พร้อมกับแนะนำว่า

ในครั้งแรกๆ ครูนัชอาจต้องใช้การถึงเนื้อถึงตัวน่องด้วยการนั่งประกบ จับมือน่องให้ทำตามคำสั่งก่อนเพื่อให้เขาเข้าใจและเชื่อฟัง

การทำให้น่องเชื่อฟังคำสั่งของครูก่อนจะเข้าสู่ขั้นตอนการสอน เป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะในเด็กที่ควบคุมตัวเองลำบาก

เพราะหากน่องไม่เชื่อฟัง ไม่ส่งผลการเรียนการสอนก็ดำเนินไปไม่ได้ หรือได้แบบเหน็ดเหนื่อยทั้งสองฝ่ายแต่ล้มเหลวในการเรียน...

การใช้วิธีปรับน่องๆ ให้เชื่อฟังครูนี้ โดยทั่วไปใช้เวลาไม่นานนักแต่ก็มีบางรายที่อาจต้องใช้เวลาากหน่อย

ซึ่งครูก็ต้องหาทางทำความเข้าใจกับผู้ปกครองเพื่อ “ขอเวลา” ปรับแก้ปัญหานี้ให้ได้ก่อนจึงค่อยเริ่มการเรียน

สำหรับน่องฟีน ครูนัชใช้สารพัดวิธีตามคำแนะนำของทั้งครูก็กและคุณครูคนอื่นๆ

พยายามหมุนเวียนสลับสับเปลี่ยนกิจกรรมไปมาระหว่าง คำสั่งเพื่อให้น่องนั่งกับให้น่องตบมือนับจังหวะ 1 2 3 4 กับครูบ้าง กำเบาๆ บ้าง ตะแคงมือกับครูบ้าง

รวมทั้งการ “วางเงื่อนไข” ซึ่งจะใช้ได้กับน่องๆ ที่พอสื่อสารการพูดการฟังได้พอสมควรแล้ว

“การวางเงื่อนไข” คือการสร้างเงื่อนไขเพื่อให้เด็กยอมทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ให้สำเร็จ

การวางเงื่อนไขน้องฟินคือ คณะครูผู้เฝ้าระวังว่าชอบเรียนกิจกรรมกลุ่ม
พัฒนาการ จึงยืนยันไม่ตายว่า

ถ้าน้องฟินไม่ยอมอยู่นิ่งๆ และตั้งใจเรียนดนตรีกับครูन्छ ก็ไม่ต้องไปเรียน
กิจกรรมกลุ่มพัฒนาการ แล้วต้องออกไปนั่งนอกห้องด้วย

จากนานาเทคนิคที่ผลัดใช้ไปมาหลายครั้งหลายหน กว่าจะจับทางได้จนพอ
ตั้งเครื่องน้องฟินในแบบกระท่อนกระแท่นเหมือนตุ๊กตาล้มลุก

ครูन्छก็ใช้เวลาไปนานพอสมควรแต่ก็นับได้ว่า... สำเร็จมาเกินครึ่งแล้ว

การ “ขอเวลา” ผู้ปกครองเพื่อให้ครูและนักเรียนได้จูนคลื่นให้ตรงกันก่อน
การเรียนการสอนนี้ จำเป็นในกรณีน้องน้ำฝนซึ่งเป็นเด็กกลุ่มพัฒนาการช้า

เพราะนอกจากน้องจะมีปัญหาความจำที่ทำให้เธอลำบากในการเรียนแล้ว
น้องน้ำฝนยังไม่แสดงความสนใจการเรียนดนตรีเลยนับแต่ครั้งแรก

คณะครูแะครูन्छว่า อาจต้องมีการปรับเนื้อหาหลักสูตรให้ยืดหยุ่น และปรับ
เวลาในการเรียนเช่น

ก่อนการสอนอาจชวนน้องพูดคุยหรือเล่นอะไรสนุกๆ ที่น้องชอบเพื่อสร้าง
ปฏิสัมพันธ์ ตัวบทเรียนก็อาจวางเป้าหมายสั้นๆ แล้วจึงค่อยๆ เริ่มให้เนื้อหาทีละนิดๆ

แต่ถ้าเวลาผ่านไปน้องแสดงให้เห็นว่า ขาดแรงจูงใจในการเรียนดนตรีจริงๆ
ก็จะต้องแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบ

สำหรับน้องบอมคนช่างพูด ที่หลังๆ มักจะชอบพูดเรื่องโน้นไปต่อเรื่องนี้
ตลอดเวลา ครูन्छพยายามใช้เทคนิคคณะครูเปลี่ยนการพูดไปเรื่อยเปื่อย มาให้ออก
เสียงร้องโน้ตแทน

ปรากฏว่าน้องบอมร่วมมือเต็มที่ด้วยการร้องสุดเสียงสังข์ดังลั่น จนต้องเตือนให้เบาๆ ลงหน่อย

พอให้กดโน้ตน้องบอมก็กระแทกแป้นจนแทบหลุด ไม่นับว่าจังหวะที่เคยแม่นยำตอนเริ่มเรียนใหม่ๆ มาตอนนี้เหมือนคนใจร้อนกดโน้ตพรวดๆ... อย่างเร็ว ไม่มีรั้งมือใดๆ

ครูนั้นต้องใช้การเคาะจังหวะเป็นสัญญาณให้น้องควบคุมตัวเองให้ช้าลง ซึ่งเป็นอีกเทคนิคในการฝึกน้องสมาธิสั้นที่ได้ผลทีเดียวแต่... ครูต้องใจเย็นเป็นน้ำก่อนอื่นใด

ส่วนน้องทรายที่มักนั่งเรียนอยู่ดีๆ ก็ลุกขึ้นสะบัดมือ อันเป็นการกระตุ้นตัวเองด้วยการเคลื่อนไหวร่างกายซ้ำๆ ของน้องๆ ในกลุ่มออทิสติก ซึ่งครูสอนเด็กพิเศษทุกคนจะต้องเจอ

การสะบัดมือบ่อยๆ ของน้องที่ทำให้การเรียนชะงักเป็นช่วงๆ นี้ ครูนั้นเอาเทคนิคการจับมือน้องมาบีบนิ้วเป็นการช่วยน้องให้คลายจากอาการลืมหืมตาชั่วขณะ

แรกๆ น้องทรายพยายามบิดและดึงมือออก แต่เมื่อครูนวดไปสักครู่ดูเธอค่อยๆ สงบลง หลังจากนั้นเธอก็กลับมาเริ่มเรียนใหม่ได้

คณะครูแนะนำให้ครูนั้นชเพิ่มการสลับกิจกรรมเป็นระยะๆ จะช่วยให้น้องเรียนต่อเนื่องได้จนหมดเวลา

เทคนิคต่างๆ ที่คณะครูทยอยถ่ายทอดให้ครูนั้นชเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่แตกยอดมาจากความรู้ความเข้าใจเด็กพิเศษในแง่ทฤษฎีเป็นเบื้องต้น

ที่สำคัญที่สุดคือประสบการณ์ในการลงมือปฏิบัติขณะอยู่กับน้องๆ เด็กพิเศษ

ในรูปแบบนำความรู้มาทำความเข้าใจน้องเป็นรายคนไป

พร้อมกับคิดค้นวิธีการในการดูแลช่วยเหลือแก้ไข อย่างพยายามให้สอดคล้องกับกลุ่มอาการและลักษณะเฉพาะของแต่ละคนให้มากที่สุด

ทั้งหมดทั้งมวลนี้คณะครู “บ้านอุ่นรัก” ใช้เวลาสั่งสมองค์ความรู้อย่างต่อเนื่องมาถึง 21 ปีเต็ม

ถือเป็นความโชคดีอย่างยิ่งของครูนัช ที่ได้เริ่มงานสอนดนตรีเด็กพิเศษท่ามกลางคณะครูผู้มีทั้งความรู้และประสบการณ์

และเป็นโชคดีสองชั้นเพิ่มขึ้นไปอีกคือ ทุกคนต่างยินดี และเต็มใจให้ความช่วยเหลือ พร้อมถ่ายทอดวิชาความรู้ที่มีค่านี้ให้โดยไม่มีขีดชั้น

นับสิบสอง

“น้องเก่าออกไป น้องใหม่เวียนมา”

การสอนน้องๆ ที่ “บ้านอุ่นรัก” ทุกวันศุกร์และเสาร์ กลายมาเป็นกิจกรรมประจำในตารางชีวิตที่สร้างทั้งความสุขและความภาคภูมิใจให้กับครูมือใหม่

และแล้วสิ่งที่ทำให้ใจแป้วก็เริ่มขึ้นในเดือนที่ 4 ของการเรียนการสอน เมื่อ “น้องมะยม” ลูกศิษย์ตัวน้อยหายหน้าไป

แรกๆ ครูนั้นไม่ได้เฉลียวใจเพราะเป็นเรื่องปกติของน้องๆ ที่นี่ที่จะขาดเรียนกันบ้าง แต่เมื่อร่วมเดือนแล้วที่น้องมะยมไม่มาเรียนดนตรี

แม้จะยังไม่ได้รับแจ้งใดๆ จากทางคณะครู แต่ก็พอเดาได้ว่าผู้ปกครองของน้องมะยมคงยกมือยอมแพ้กับการลื้อน

จากน้องมะยม... มาต่อที่ “น้องก๊ก” ในเดือนที่ 5 แล้วมา “น้องดีดี” ในเดือนที่ 6 ด้วยเหตุผลว่าทั้งคู่ไม่ได้มาเรียนที่ “บ้านอุ่นรัก” แล้ว

ที่ตามมาซึ่งทำเอาครูใจแป้วหนักก็เมื่อ “น้องโจโจ้” และ “น้องมัดหมี่” เจ้าของเสียงสวัสดีครูใสแจ้ว ก็พากันหายหน้าไปด้วยเหตุผลเดียวกับน้องก๊กและน้องดีดี

ที่เริ่มมาบ้างไม่มาบ้างถึงเข้าทุกที จนครูลุ่นตัวโง่งก็คือ น้องพินกับน้องน้ำฝน
ชะรอยครุ่นซคงเก็บอาการในใจไม่มิด คณะครูจึงตัดสินใจบอกเล่าสภาพ
นักเรียนของ “บ้านอุ้นรัก” เพื่อให้ครูทำความเข้าใจพร้อมกับทำใจกับสิ่งที่เกิดและ
จะต้องเกิดอีกในอนาคต

“เป็นเรื่องปกติของบ้านอุ้นรักที่น้องๆ ที่มาเรียนจะออกเป็นช่วงๆ เพราะที่นี้
เป็นที่ๆ เด็กพิเศษมาฝึกทักษะพัฒนาการ

บางคนอาจมาตั้งแต่เล็กต่อเนื่องจนโต แต่บางคนก็มาเพียงช่วงหนึ่ง ฉะนั้นการ
เข้าออกของน้องๆ ที่นี้จึงเป็นเรื่องปกติที่ครูทุกคนต้องทำความเข้าใจและยอมรับให้ได้
น้องคนเก่าออกไป เดี่ยวก็จะมีน้องคนใหม่เวียนเข้ามาอยู่เรื่อยๆ ค่ะ”

แม้คำปลอบใจจากคณะครูจะมีเหตุผลรองรับ และช่วยให้ครุ่นซพยายามทำใจ
แต่การออกของน้องขณะที่การเรียนการสอนกำลังเริ่มลงตัว เป็นเรื่องที่น่า
เสียดายในความรู้สึกของครุ่นซมาก

เขาคิดว่าทักษะดนตรีของน้องหลายคนที่เขาได้มีโอกาสสอนนี้ หากผู้ปกครอง
ได้นำไปสานต่อเช่น

ให้น้องได้มีโอกาสฝึกฝนและเรียนต่อไปเรื่อยๆ ก็จะเป็นช่องทางและโอกาส
การพัฒนาน้องๆ ในหลายๆ ด้าน

น้องบางคนที่ทักษะต่างๆ พัฒนาได้ดี สามารถเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไป
ได้ การมีทักษะทางดนตรีเป็นตัวเสริมจะช่วยให้น้องๆ เหล่านี้ มีโอกาสด้านการศึกษา
ในอนาคตมากขึ้น

แต่ ณ เวลานั้นครุ่นซทำได้แค่คิด... เพราะลำพังตัวเขาเองยังอ่อนด้อย
ประสบการณ์ในเวทีนี้สัก

การทำงานเพื่อเรียนรู้และสะสมประสบการณ์ให้มากที่สุด ยังคงเป็นภารกิจที่ต้องทุ่มเทก่อนอื่นใดในห้วงเวลานั้น

หลังทำใจกับสถานการณ์เข้าออกของน้องๆ ได้บ้างแล้ว ครูन्छเริ่มหันมามุ่งมั่นกับการสอนมากขึ้น

ใกล้ครบ 1 ปีของการสอนทักษะเปียโนพื้นฐาน น้องๆ จาก 10 กว่าคนตอนนี้เหลือเพียง 6 คน ครูลดเวลาสอนเหลือเฉพาะวันเสาร์วันเดียว

น้องทั้ง 6 คนที่เรียนมาตั้งแต่ต้นเหลือแค่ 4 คือ น้องหนิง น้องพีท น้องปิมและน้องเกม ส่วนอีก 2 คนคือน้องที่เข้ามาใหม่ เป็นดังที่คณะครูเคยบอกไว้ว่า...

น้องเก่าออกไปน้องใหม่ๆ ก็จะมาแทน และเป็นการแทนที่จะไม่เหมือนน้องคนเดิมๆ แบบเป๊ะๆ

เป็นหน้าที่ที่ครูจะต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจน้องคนใหม่ เพื่อหาเทคนิควิธีการในการสอนที่เหมาะสมสอดคล้องกับน้องต่อไป

น้องคนใหม่ที่มาเริ่มเรียนดนตรีในช่วงนี้คือ น้องหน้อย และน้องซิงซิง

น้องหน้อย เป็นเด็กชายตัวน้อยที่กระตือรือล้นในการเรียนมาก เขามาที่ “บ้านอุ่นรัก” เพราะมีปัญหาด้านสมาธิ

แต่ขณะที่เรียนดนตรีครูन्छไม่พบปัญหาที่ว่านี้เลยและเฉพาะครั้งแรกเท่านั้น ที่มีครูพี่เลี้ยงนั่งอยู่ด้วย นอกนั้นน้องสามารถเรียนกับครูन्छเองได้

น้องหน้อยชอบดนตรีมากและเรียนได้ดี ทุกวันเสาร์เมื่อถึงเวลาเรียนน้องจะมาคอยครูที่หน้าห้อง พร้อมเพิ่มการเรียนที่ไม่เคยลืมนักแค่ครั้งเดียว

เพิ่มการเรียนดนตรีนี้เรื่อยๆ ทุกคนจะได้รับตั้งแต่ครั้งแรกที่เริ่มเรียน ในนั้น

ครูนั้นจะใส่เอกสารเพื่อสื่อสารกับผู้ปกครอง

มีทั้งแผนการสอนประจำเดือน สมุดรายงานผลการเรียนและการบ้าน โน้ตเพลงหรือบทฝึกสำหรับน้องๆ ที่จะใช้ในเวลาเรียนและซ่อมที่บ้าน

น้องน้อยมาเรียนได้ร่วม 8 เดือน ตลอดเวลาเขาขาดเรียนน้อยมาก เขาเล่าให้ครูนั้นฟังว่า ทุกๆ วันเขารอให้ถึงวันเสาร์เพื่อจะได้มาเรียนดนตรี

ผลการเรียนของน้องน้อยจัดได้ว่าดีเยี่ยม ครั้งสุดท้ายที่เรียนน้องบอกครูนั้นว่า เขาจะต้องหยุดเรียน 1 เดือนเพื่อไปอยู่เป็นเพื่อนคุณแม่ที่โรงพยาบาล พอคุณแม่หายป่วยและกลับบ้านได้แล้ว เขาจะรีบกลับมาเรียนทันที แต่... จากวันนั้นจนวันนี้ น้องน้อยก็ยังไม่ยอมกลับมาสักที

น้องใหม่อีกคนคือ น้องซิงซิง หนุ่มหล่อเจ้าของมาด... ไชวทำงานนี้เรียนคุณพ่อน้องซิงซิงสนใจอยากให้น้องเรียนดนตรี พอทราบว่ามีครูสอนก็รีบให้เรียนทันทีแต่ท่าทางน้องจะไม่ค่อยปลื้ม

ครั้งแรกที่เรียนซิงซิงค่อนข้างหงุดหงิดนิดหน่อย ครูนั้นชวนทำโน้มนี่ตามขั้นตอนการสอนก็... เฉย หนักเข้าก็ล้มตัวลงนอนกับพื้นทำที่ไม่สนใจครูเอาดี้อๆ ซะจ้ะ เป็นแบบนี้อยู่ร่วมเดือน... ทำเอาครูนั้นหาทางไปไม่เป็นเหมือนกัน หลังๆ ครูก็เลยลองให้น้องเคาะเครื่องเคาะบ้าง กดแป้นคีย์บ้าง ในแบบเอาเลย...อยากเคาะแบบไหนจังหวะอะไรก็... ตามสบาย

พอขึ้นเดือนที่สองเหมือนจะจับทิศทางได้ว่า ที่มาห้องนี้ก็เพื่อมาเรียนดนตรี ไม่ได้มานั่งๆ นอนๆ หรือเรียนอะไรที่ยากๆ

ดูน้องผ่อนคลาย และเริ่มแสดงท่าที่สนใจทำกิจกรรมต่างๆ ตามครู ที่ดูจะ

ชอบเป็นพิเศษคือ การได้กตแป้นคีย์บอร์ด

น้องซิงซิงเป็นเด็กกลุ่มมือทิสติกแต่เขามีปัญหาจำตัวอักษรลำบากในช่วงแรกๆ เพราะสมาธิยังไม่จดจ่อพอ

ยามเมื่อต้องเริ่มเรียนโน้ตช่วงแรกๆ น้องจะใช้ความจำจากการได้ยินซ้ำๆ มากกว่าการอ่านตัวอักษรที่ครูเขียนกำกับไว้บนแป้นคีย์

น้องซิงซิงยังคงใช้วิธีการนี้เมื่อเริ่มเรียนบทเพลง ครูنشสังเกตเห็นได้จากการที่น้องไม่มองโน้ตขณะเล่น และจะค่อนข้างสับสนเมื่อต้องเรียนโน้ตหรือเพลงใหม่

กว่าจะเข้าใจถึงปัญหาของน้อง ทั้งครูและนักเรียนก็ดูจะคุ้นกับวิธีการเรียน โดยการฟังซ้ำๆ เล่นซ้ำๆ จนจำได้เสียแล้ว

อุปสรรคจากการจำที่ลำบากนี้คล้ายกับน้องน้ำฝน เพียงแต่น้องซิงซิงคล้อยตามครูมากกว่า และดูจะสนใจเรียนดนตรีพอสมควรการเรียนจึงก้าวหน้าตามลำดับ

น้องซิงซิงเรียนดนตรีกับครูنشได้ครบ 1 ปีพอดีบพอดี เรียนเพลง First Rock จบปุ๊บก็โบกมือบ้ายบาย เพราะน้องต้องย้ายตามคุณพ่อคุณแม่ไปอยู่ต่างจังหวัด

ทั้งครูنشให้คิดถึงเสียงเรียก... อุ้หนัด... พร้อมภาพที่ครูคอยเอามือกันขา ลูกศิษย์รูปหล่อไม่ให้... ไชวห่างนั่งเรียน

“น้ำท่วมกรุงเทพฯ”

จากปลายปี 2553 ถึง กลางปี 2554 จำนวนนักเรียนค่อนข้างอยู่ตัวที่ไม่เกิน 5-6 คน

แม้จะไม่มากมายเหมือนตอนเริ่มโครงการ แต่ก็มึ่น้องหน้าใหม่ๆ แวะเวียนมาเรียนเป็นช่วงๆ ไม่นับน้อง 4 คนในรุ่นแรกที่ยังยืนหยัดเรียนอย่างต่อเนื่อง

ปริมาณนักเรียนที่มีนี้ใช้เวลาสอนแบบสบายๆ ในวันเสาร์เพียงวันเดียว ครูซึ่งที่ขณะนั้นเรียนจบและเริ่มเข้าทำงานประจำในวันธรรมดาที่มหาวิทยาลัยรังสิต ยังคงมาสอนน้องๆ ที่บ้านอุ่นรักอย่างสม่ำเสมอ

จังหวะเวลาและเงื่อนไขล้อมรอบที่แทบจะไม่เปลี่ยนแปลง แต่ก็มิช้องพอให้มองทะลุคลอดไปได้

คณะครูบ้านอุ่นรักที่นำโดย “ครูนิ่ม” ผู้ซึ่งมีความเชื่อแน่วแน่และมองเห็นถึงคุณประโยชน์ของการนำดนตรีมาช่วยพัฒนาเด็กพิเศษ

และตลอดมาก็ได้เพียรพยายามเสาะหาครูดนตรี เพื่อมาร่วมทำงานให้กับ
เด็กๆ ซึ่งในที่สุดก็ได้ครูन्छมา

การร่วมงานกันตลอดระยะเวลา 2 ปี คณะครูมองภาพความต่อเนื่องที่จะ
สามารถสานต่อเจตจำนงอันนี้ให้พัฒนาก้าวไปอีกได้ในตัวครูन्छ

เช่นเดียวกับครูन्छซึ่งแสดงท่าทีที่ชัดเจนมาตลอดว่า มีความสนใจที่จะได้ใช้
ความรู้ทางดนตรีที่เขามี มาสร้างประโยชน์ให้กับพัฒนาน้องๆ เด็กพิเศษให้มาก
ที่สุดเท่าที่จะทำได้

เมื่อความคิดความสนใจตรงกันเช่นนี้...

กลางปี 2554 การพูดคุยถึงความเป็นไปได้ของการสอนดนตรีสำหรับเด็กพิเศษ
ในรูปแบบกิจกรรมกลุ่มดนตรีสำหรับน้องเล็กๆ ที่มาเรียนในวันธรรมดาก็เริ่มขึ้น

กิจกรรมใหม่นี้ครูन्छสนใจมาก แต่เขาขอเวลาปรึกษากับทางมหาวิทยาลัย
ก่อนซึ่งเขาเชื่อว่ามีความเป็นไปได้มากทีเดียว ที่จะได้รับการสนับสนุนในการทำ
กิจกรรมเพื่อสังคมเช่นนี้

ระหว่างนั้นเขาก็พยายามหาเวลาว่างมาเริ่มฝึกทำกิจกรรมกลุ่มพัฒนาการ
อื่นๆ กับน้องๆ ติดต่อกันเกือบ 3 เดือน

การสอนกลุ่มดนตรีสำหรับเด็กเล็กที่เป็นเด็กพิเศษนี้เป็นเรื่องใหม่ที่น่าสนใจ
สำหรับครูन्छ

ขณะเดียวกันก็เป็นกิจกรรมใหม่ที่ชาวอุ๋นรักคาดหวังจะให้เกิดขึ้นอย่าง
ต่อเนื่องและยั่งยืนเช่นกัน

แต่ก่อนที่จะได้เริ่มลงมือทำอะไรกันอย่างจริงจัง...

ปลายเดือนตุลาคมของปีนั้น กรุงเทพฯ ก็เกิดน้ำท่วมใหญ่ แทบทุกตารางนิ้ว
ของเมืองหลวงแห่งนี้จึงนองไปด้วยน้ำ บางพื้นที่ระดับน้ำสูงท่วมหัว

บ้านอุ๋นรักเองแม้จะไม่โดนท่วมโดยตรง แต่บริเวณรอบๆ โดยเฉพาะเส้นทาง
เข้าออกก็จมนมิด จนต้องประกาศปิดไปร่วมสองเดือน

สภาพของครูและนักเรียนในห้วงเวลานั้น หลายคนบ้านแตกสาแหรกขาดหนี
ยะย้ายพ่ายจะแจไปคนละทิศละทาง

รวมทั้งครูन्छซึ่งทั้งบ้านและที่ทำงานประจำจมอยู่ในน้ำนานร่วม 3 เดือน
กว่าทุกอย่างจะคลี่คลายสู่สภาพปกติ ครูन्छก็หายหน้าไปจากบ้านอุ๋นรักเกือบครึ่งปี

เมื่อกลับมาสอนอีกครั้งนักเรียนเหลือแค่ 2 คนเป็นนักเรียนขาประจำเจ้าเก่า
คือ น้องพีทกับน้องปิม ส่วนน้องเกมและน้องหญิงคณะครูบอกว่า... คาดว่าจะกลับมา
เรียนเร็วๆ นี้

ก่อนเริ่มการสอนรอบใหม่หลังพักงานยาว ครูन्छได้ข้อสรุปเป็นบทเรียนจาก
การทำงานที่ผ่านมาว่า...

นอกเหนือไปจากเอกสารแนะนำการเรียนในครั้งแรก และสรุปผลการเรียน
การสอนราย 3 เดือนซึ่งจัดส่งตามรอบระยะแล้ว

เขาควรต้องสื่อสารกับผู้ปกครองของน้องๆ ถึงเป้าหมายในการเรียนการ
สอนที่เป็นรูปธรรม และควรต้องเปิดรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการเรียน
การสอนด้วย

ครูन्छจึงจัดทำเอกสารชี้แจงโครงการสอนที่บอกถึงเป้าหมาย กระบวนการ
การเรียนการสอนและเงื่อนไขที่จะทำให้การเรียนประสบความสำเร็จ

สรุปผลการเรียนในรอบ 3 เดือน (พฤศจิกายน 2552 – มกราคม 2553)

นักเรียนทั้งหมด 10 คน

น้อง.....หยุดเรียนตั้งแต่มกราคม 2553

คงเหลือนักเรียน 8 คน

นักเรียนจำนวน 8 คน มีผลการเรียนดังนี้

น้อง.....	คะแนนเต็ม 10
1. warm up สามารถทำได้คล่องแคล่ว มีสมาธิดีมาก	= 9
2. ทักษะจังหวะ	
2.1 ปรบมือพร้อมครุณับ 1 2 3 4 ได้ถูกต้อง	
2.2 ตะมุขกับครุและนับได้คล่อง	
2.3 เขย่าลูกเข้ถูกต้อง	ไม่ค่อยขอมออกเสียง = 8
2.4 ขยับกรับสเปนถูกต้อง	
2.5 เคาะกำพรวนถูกต้อง	
3. พื้นฐานโน้ต (ครูกตศิย์ นักเรียนร้องพร้อมครุ) สามารถออกเสียง	= 10
โด เร มี ฟา ซอล	
ซอล ฟา มี เร โด	
ได้ถูกต้อง	
4. การใช้นิ้ว / วางมือบนคีย์บอร์ด	
4.1 วางมือขวาวบนคีย์ 5 นิ้ว ได้ถูกต้อง	
4.2 กดโน้ต 1 ตัว เสียงยาวได้ถูกต้อง	
4.3 กดโน้ตเสียงสั้น 1 ตัว ได้ถูกต้อง	= 10
4.4 เล่นเพลงทั้งหมด 3 เพลง คือ Merrily , Au clair , Ode to joy ทั้ง 2 มือได้คล่องแคล่ว	
เพลง First rock ได้ครึ่งเพลงเฉพาะมือขวา	

ประเมินผลในรอบ 3 เดือน (พ.ย. 52 – ม.ค. 53)

= 10 คะแนน A+

เรียนคุณพ่อคุณแม่ น้อง.....ที่เคารพ

การเรียนดนตรีแบบเรียนเดี่ยวสำหรับน้อง..... เป็นการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานเปียโน แต่ใช้เครื่องคีย์บอร์ด (เพื่อสะดวกในการเรียน – สอน)

ในการเรียน คุณครูจะเตรียมโน้ตเพลงฝึก (เป็นแผ่นสำเนา) ให้น้อง โดยใส่ไว้ในแฟ้มการเรียน และจะเปลี่ยนใหม่ทุกครั้งที้องผ่านบทเรียนเดิมแล้ว

โน้ตเหล่านั้น คุณครูถ่ายสำเนามาจากตำราที่ใช้สอน

เพื่อประโยชน์ในการเรียนของน้อง คุณครูอยากทราบขอความร่วมมือจากคุณพ่อคุณแม่ช่วยกรุณา

1. ดูแลและเก็บโน้ตเพลงไว้ทุกชิ้นเพื่อให้น้องใช้ซ้อมทบทวน และในอนาคต อาจจะเป็นประโยชน์ในการเรียนต่อยอด
2. คุณครูจะมีแผนการเรียนการสอน (ซึ่งจะมีรายละเอียดกิจกรรมประกอบ จังหวะและเพลงที่เรียน) และการประเมินผลการเรียนทุกครั้งอยู่ด้วย ขอความกรุณาคุณพ่อคุณแม่ช่วยอ่านด้วยนะครับ จะได้ทราบพัฒนาการเรียนของน้อง
3. ขอให้ทำโน้ตเพลงที่กำลังเรียนพร้อมแผนการเรียนการสอนมาด้วยทุกครั้ง
4. หากเป็นไปได้พยายามจัดเวลาให้น้องซ้อมกิจกรรม + เพลงที่กำลังเรียน วันละอย่างน้อย 5-10 นาที ทุกวันนะครับ เพราะมีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะของน้องมากครับ

ในสมุดรายงานผลการเรียนและการบ้าน ก็จัดหัวข้อสำหรับผู้ปกครอง
สามารถแสดงความคิดเห็นหรือสิ่งที่ต้องการให้ครูทำลงไปด้วย

การบ้าน

วันเสาร์ที่ 21 เดือน มกราคม พ.ศ. 2558

1. วันหนึ่งเขียน เพลง lavender blue 2 มัด 2 บรรทัด
บรรทัดที่ 1 กับ 2

2. การบ้าน ซ้อม 2 มัด ในบรรทัดที่ 1 กับ 2 ขาดวง ดูชุด chord
ข้างๆ โน้ตแล้ว chord ๑-7 ในแต่ละบรรทัดของเพลง
ทั้งเพลง 2 บรรทัด อย่างรวดเร็วนะ ซ้อมไว้ๆ โดยไม่มีวง
ดูในสัปดาห์เวลา เช่น ดั่งบอร์ด

3. ผลการเรียน

โน้ต อ่านโน้ต และ ดนตรี ได้ อย่างถูกต้อง

จังหวะ ขาดครึ่งในเพลงนี้ เล่นเร่งจังหวะเกินไป เล่นแบบ
สลับเข้าสลับเร็ว เป็นบางตอน

ทอร์ด chord C, F, G7 ไม่มีคอร์ดเท่าไร ทบทวนทอร์ด 3 chord
นี้มาใหม่จนคล่อง เช่น chord C มัดข้าง กด โด มี ซอ
chord F กด โด ฟา ซา, chord G7 กด ฟา ซอ

ด้านสมาธิ ดี ✓

ปานกลาง

น้อย

ด้านความร่วมมือ การฟังคำสั่ง / ใฝ่ใจ

ดี ✓

ปานกลาง

น้อย

การทำตาม / เขียนแบบ

ดี ✓

ปานกลาง

น้อย

4. ปัญหาที่พบระหว่างเรียน ตั้งใจเรียน นางทัศนช่วงกวดตั้งปณิธาน
และออกเสียงชัด เบ่งยาวบ้าง ดิ้น อยู่ไม่นิ่ง
พูดกับนิ้วเพราะคนแต่งขำบ้าง แต่น้องก็เฝ้าระวังที่
คุณครูสอนได้ดี

5. คำถาม / ความเห็น / ข้อเสนอแนะจากผู้ปกครอง

.....

.....

.....

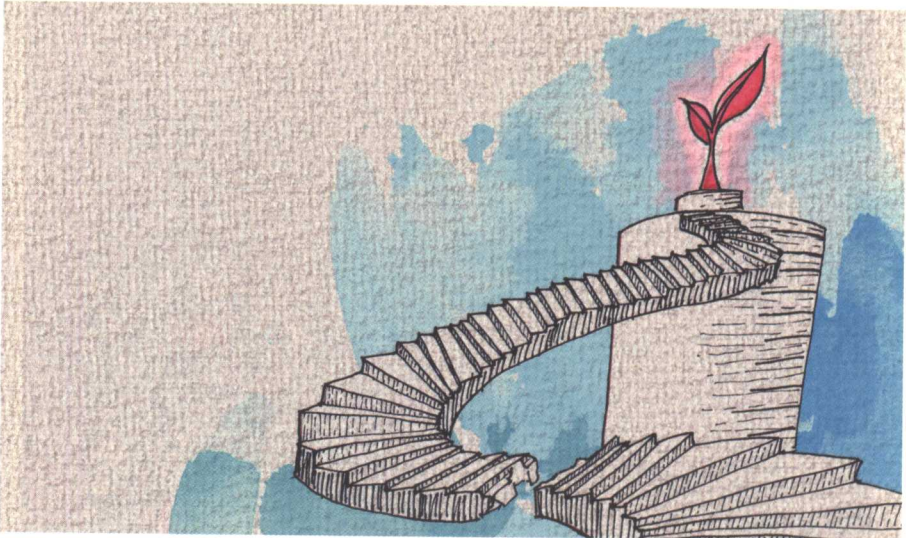
แม้จะไม่มีการวัดผลจนบอกได้ชัดเจนว่า เอกสารช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างครูกับผู้ปกครองหรือไม่... มากน้อยแค่ไหน...

แต่การที่น้องๆ ทั้ง 4 คนยังคงกลับมาเรียน และเรียนแบบสม่ำเสมอมาจนกระทั่งทุกวันนี้ รวมทั้งยังมีน้องใหม่ๆ แวะเวียนมาเรียนเพิ่มเป็นระยะๆ

ก็ถือเป็นเสมือนคำตอบที่ให้อำลงใจอย่างล้นเหลือสำหรับครูแน่แล้ว

นับสิบสี่

“สอนกลุ่มดนตรี”

ขณะการสอนทักษะเปียโนวันเสาร์ที่กลับมาสานต่ออีกครั้งในแบบ... นักเรียนจะมากจะน้อยครูก็ยินดีสอน... ด้วยความเต็มใจ

โครงการสอนกลุ่มดนตรีน้องเด็กเล็กที่เคยพูดคุยกันก่อนน้ำท่วม ก็ถูกนำกลับมารีอ์ฟื้นอีกครั้ง

และในที่สุดก็ได้ครูนซ์เข้ามาร่วมงานในเดือน มิถุนายนปี 2555

ด้วยการสนับสนุนและเห็นชอบจากมหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งอนุญาตให้เขาสามารถใช้เวลาครึ่งเช้าของทุกวันพหุ้สามารถร่วมสอนกิจกรรมกลุ่มดนตรีที่บ้านอุ่นรัก

ในฐานะ... “ครูอาสาสมัคร”

การสอนกลุ่มดนตรีน้องเด็กเล็กนี้ ถือเป็นงานต่อเนื่องจากการสอนทักษะเปียโน แต่เป็นความต่อเนื่องที่มีรายละเอียดเฉพาะใหม่ๆ มากมายให้ต้องเริ่มต้นเรียนรู้ สอนครั้งนี้ ครูก็ยังคงทำหน้าที่เป็นครูพี่เลี้ยงคอยแนะนำช่วยเหลือเหมือน

เดิม แต่มีเงื่อนไขที่เห็นพ้องกันทั้งคณะครูและครูนิชว่า จะใช้เวลาเพียง 2 เดือนเท่านั้น
หลังจากนั้นครูนิชต้องบินเดี่ยว...

เวลา 2 เดือนที่กำหนดกันนี้ ถือเป็นเวลาของการเรียนรู้เพื่อเตรียมพร้อม
ในการสอนด้วยตัวเอง

เรียนรู้รายละเอียดทุกขั้นตอน นับตั้งแต่วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมกลุ่ม
ดนตรี รูปแบบวิธีการ

ตลอดจนการเขียนแผนการสอน การสอน การวัดและประเมินผล ฯลฯ

แม้จะยึดหลักทำงานไปเรียนรู้ไป แต่ก่อนถึงวันเริ่มสอนครั้งแรก คณะครู
ก็จัดให้มีการพูดคุยทำความเข้าใจร่วมกันกับครูนิช เหมือนเป็นการปฐมนิเทศ

เพราะนี่คืองานใหม่จริงๆ ของทุกคนทุกฝ่ายในบ้านอุ่นรัก

ครั้งนี้เลือกเน้นเนื้อหา ถึงความเข้าใจต่อวัตถุประสงค์ รูปแบบวิธีการ การบริหาร
จัดการกิจกรรมกลุ่มดนตรีเด็กพิเศษ

ประเด็นเรื่องวัตถุประสงค์การสอนกลุ่มดนตรีนี้คณะครูอธิบายว่า...

เป็นการนำดนตรีมาเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นและพัฒนาทักษะด้านต่างๆ
ของเด็ก อันดับแรกคือ สร้างทักษะทางภาษาโดยเริ่มจาก... การฟัง

ในกิจกรรมจะมีการใช้เสียงดนตรีหรือเพลงมาเป็นตัวดึงดูด เด็กบางคนแรกๆ
ก็อาจยังไม่สนใจ แต่พอได้ยินเสียงผ่านหูบ่อยๆ ร่วมกับการทำกิจกรรมประกอบอื่นๆ

เช่น การร้องเพลง การทำตามเพลง การเคาะจังหวะ การเล่นเครื่องดนตรี ฯลฯ
เด็กๆ ก็จะเริ่มให้ความสนใจ

ทักษะการฟังที่เริ่มต้นจากฟังเสียง ก็สามารถพัฒนาสู่การฟังคำและค่อยๆ

เพิ่มความเข้าใจคำที่ละคำๆ และขยายคำศัพท์ให้มีมากขึ้น

ซึ่งจะสามารถพัฒนาสู่การใช้ภาษาพูด ภาษาท่าทางเพื่อสื่อความหมายต่อไป
ได้ตามลำดับ

พร้อมๆ การสร้างทักษะทางภาษานี้ ทักษะด้านอื่นๆ ก็จะได้รับการพัฒนาไป
ด้วยกันขณะนั่นเอง เคลื่อนไหวทำกิจกรรมต่างๆ

ทั้งทักษะการเลียนแบบ(Imitation skill) การคงสมาธิ (Attention span)
การเสริมความสมดุลในระบบรับสัมผัสหรือสหสัมพันธ์ทางร่างกาย เช่น การใช้สายตา
การฟัง การใช้มือ-แขน-ขา เป็นต้น

และในน้องบางคนที่มีปัญหาไม่ใส่ใจสิ่งรอบตัว และสิ่งที่เกิดขึ้นตรงหน้า
(Attending skill)

ก็สามารถใช้ดนตรีและกิจกรรมประกอบดนตรีทั้งหลาย เป็นสื่อกระตุ้นให้เด็ก
เกิดการสานสัมพันธ์ไปพร้อมกับครูเพื่อแก้ปัญหานี้ เช่น

กระตุ้นให้เด็กทำท่าทางตามเพลงพร้อมครู ตบมือหรือใช้เครื่องดนตรีเคาะ
จังหวะ และแม้แต่การเล่นเครื่องดนตรีร่วมกับครู เป็นต้น

นอกจากเพื่อพัฒนาทักษะที่เป็นปัญหาแล้ว คณะครูเชื่อว่า

กิจกรรมกลุ่มดนตรีสามารถสร้างความสนุกสนาน และผ่อนคลายอารมณ์ให้แก
น้องๆ ได้ดี จึงถือเป็นอีกวัตฤประสงค์หนึ่งในการสอน

และที่เป็นวัตถุประสงค์แถมความคาดหวังคือ หากน้องคนใดมีความชอบ
หรือมีแวทางดนตรี

การเรียนกลุ่มดนตรีก็จะช่วยให้เขาได้เริ่มต้นฝึกฝนทักษะนี้ตั้งแต่วัยเล็ก
เป็นการปูพื้นฐานทางรอไว้

หากในอนาคตผู้ปกครองมองเห็นและสนับสนุน ก็สามารพัฒนาทักษะนี้ของน้องให้ก้าวไปสู่การเรียนต่อยอดต่อไปได้

สำหรับการนำวัตถุประสงค์ของโครงการไปตั้งเป็นวัตถุประสงค์หลักในการเขียนแผนการสอน โดยขยายลงรายละเอียดเป็นรูปธรรมนั้น คณะครูแนะครูนี้ว่า ...

การตั้งวัตถุประสงค์หลักในแผนการสอนต่อครั้งไม่ควรมีหลายอย่างเกินไป ควรตั้งประมาณ 1-2 หรือมากที่สุดไม่ควรเกิน 3 อย่าง

เพราะการตั้งวัตถุประสงค์ในแผนการสอน เจตนา ก็เพื่อเป็นแกนในการคุมโทนของกิจกรรมที่เราต้องการให้เด็กได้เรียนรู้

การตั้งหลายข้อเกินไปจะกลายเป็นการสร้างความตึงเครียดในขณะสอน โดยเฉพาะกับตัวครูเอง

แต่สิ่งที่ครูสามารถทำได้อย่างหลากหลาย เป็นอิสระเต็มที่ ขอเพียงสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เท่านั้นคือ การคิดหากิจกรรมรูปแบบมาใช้สอน ตัวอย่างเช่น...

การฝึกให้น้องรู้จักการ “จับจังหวะ” สามารถสร้างสรรค์กิจกรรมได้มากมาย จะใช้การเคาะเครื่องดนตรีก็ได้ จะปรบมือตามจังหวะก็ได้ หรือทำท่าทางเฉพาะตามจังหวะก็ได้ เป็นต้น

และที่ครูนั้นควรต้องทำความเข้าใจไว้ก่อนคือ ในแต่ละวัตถุประสงค์จะต้องเตรียมความคิดเสมอว่า อาจใช้เวลาานานพอสมควรกว่าจะบรรลุผล

เช่นเดียวกับการนำทักษะทางดนตรีมาใช้สอนน้อง ก็ต้องให้อยู่ในระดับปานกลาง ไม่ยากหรือง่ายเกินไป และค่อยๆ สอนไปซ้ำๆ ใช้เวลาพอสมควรเช่นกัน

เพราะการสอนกิจกรรมกลุ่มดนตรีนี้ จะมีความแตกต่างหลายอย่างจากการ

สอนทักษะเปียโนที่ครูन्छั้เคย

การสอนทักษะเปียโนเป็นการสอนเดี่ยวซึ่งมีความยืดหยุ่นกว่า
สามารถตั้งวัตถุประสงค์หลักได้หลายเรื่อง ทักษะทางดนตรี สื่อและอุปกรณ์
การสอนจัดได้เฉพาะเจาะจงตามความพร้อมของน้องเป็นคนๆ ไป

แต่การสอนกิจกรรมกลุ่มดนตรีนั้นน้องจะเข้ามาเรียนเป็นกลุ่มๆ ละหลายคน
และส่วนมากเป็นเด็กเล็ก

แต่แต่ละคนมีพัฒนาการที่ยังไม่ทันกันและมีความแตกต่างหลากหลาย...

คำแนะนำของคณะครู ทำให้ครูन्छั้ถึงช่วงเวลาเกือบ 3 เดือนก่อนน้ำท่วม
ที่ได้เข้ามาฝึกทำกิจกรรมกลุ่มพัฒนาการ สิ่งที่สัมผัสได้ในเวลานั้นคือ

น้องเล็กๆ ที่เขามาร่วมสอนส่วนใหญ่ยังพูดหรือสื่อสารใดๆ ไม่ได้ หลายคน
ควบคุมตัวเองลำบาก บางคนเหมือนนิ่งขณะบางคนวิ่งวุ่น

แต่เมื่อได้ยินเสียงเพลง ได้เต้นหรือทำตามเพลงที่คุ้นเคย ได้หยิบจับเล่น
อุปกรณ์ดนตรี

น้องแทบทุกคนจะสนุก เพลิดเพลิน มีความสุขในโลกใบเล็กๆ ของเขาที่มี
แบบฉบับเฉพาะ... ของใครของมัน

ภาพความสุขที่น้องๆ แสดงออกครั้งนั้น เป็นแรงบันดาลใจให้ครูन्छั้อยาก
เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความสุขแก่น้องๆ ให้... มากและยาวนานที่สุด

นับสิบห้า

“ลงมือรายละเอียด”

การหารือแลกเปลี่ยนเรื่องการสอนกิจกรรมกลุ่มดนตรีครั้งนี้ นอกจากทำความเข้าใจวัตถุประสงค์การสอนแล้ว รูปแบบวิธีการ การบริหารจัดการการสอน กิจกรรมกลุ่มดนตรี

ก็เป็นสิ่งที่คณะครูมองว่าครูจำเป็นต้องเรียนรู้ควบคู่กันไปด้วย

สำหรับแนวของบ้านอุ่นรัก... การกำหนดรูปแบบวิธีการและการบริหารจัดการฯ มีการจัดเป็นกิจกรรมต่างๆ ไล่เรียงตามลำดับในทุกหัวข้อการสอนคือ

/ กิจกรรมเปิดกลุ่ม... เพื่อเน้นกระตุ้นทักษะปฏิสัมพันธ์

/ กิจกรรมเตรียมความพร้อม... เพื่อเตรียมร่างกายและจิตใจ

/ กิจกรรมหลักตามวัตถุประสงค์... เพื่อบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในแผนการสอน

/ กิจกรรมปิดกลุ่ม... เน้นกระตุ้นทักษะปฏิสัมพันธ์

การจัดเรียงกิจกรรมเหล่านี้ คณะครูบ้านอุ้นรักประยุกต์มาจากการจัดกิจกรรมเด็กระดับอนุบาล ซึ่งเน้นการเรียงกิจกรรมสั้นๆ ร้อยต่อกัน

“เราพยายามเรียงกิจกรรมตามโครงสร้างที่วางไว้ อาจมีการปรับลำดับก่อนหลังที่สลับกันบ้างในบางหัวข้อการสอน

แต่กิจกรรมเปิดและปิดกลุ่มนั้นเราพยายามคงไว้ให้กับท้ายการสอน เพื่อให้เด็กเรียนรู้ทักษะปฏิสัมพันธ์คือ เจอหน้าครูต้องทักทายสวัสดี จากกันก็ต้องลาครู...”

ส่วนหัวข้อการสอน รายละเอียดเนื้อหาในกิจกรรมตามหัวข้อ รวมทั้งเทคนิคการสอนในแต่ละหัวข้อนั้น

คณะครูค่อยๆ ปรับปรุงและพัฒนามาเรื่อยๆ จนสรุปเป็นรูปแบบเฉพาะของบ้านอุ้นรัก

“เราเลือกหัวข้อที่ตอบสนองต่อพัฒนาการเด็กได้ดีที่สุด ขยายหัวข้อออกเป็นรูปธรรม ลงรายละเอียดกิจกรรมที่คิด - สร้างขึ้นใส่ไว้เพื่อใช้สอน

เราพบว่า... รูปแบบนี้ช่วยเตรียมความพร้อมเด็กได้ดี สร้างแรงจูงใจเด็กๆ ให้อยากมีส่วนร่วมในกิจกรรม และมีการสานต่อระหว่างเด็กกับครูตลอดเวลา”

สำหรับหัวข้อการสอนกลุ่มดนตรีรูปแบบจะคล้ายกิจกรรมทั่วไป ต่างกับหัวข้ออื่นๆ ที่บ้านอุ้นรักใช้สอนตอนนี้ ซึ่งจะมีรายละเอียดของการกระตุ้นพัฒนาการแทรกอยู่มาก

ในเบื้องต้นนี้คณะครูแนะนำให้ครูนซ์ใช้การสอนเรียงตามกิจกรรมที่กำหนดในโครงสร้างไปก่อน

ส่วนการจัดเตรียมกิจกรรมรูปธรรมไว้ใช้ในการสอนนั้น ครูนซ์สามารถสร้างสรรค์ได้หลากหลายตามความรู้ทางดนตรีที่มี

ศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กบ้านอุ้มรัก

แผนการสอนกลุ่มกระตุ้นพัฒนาการ

(ประจําเดือน มิถุนายน 2552)

ชื่อน้อง.....

ครูผู้สอน ครูจิตรา

วัตถุประสงค์	กิจกรรม / วิธีสอน	ผลการสอน			
		1x	2x		
ปฏิสัมพันธ์ + การรับรู้ คน + เดียนแบบท่าทาง	- ทักทายสวัสดีทัก / ยกมือตามที่เรียกชื่อ	✓	✓		
	- เดียนแบบท่าทางตามเพลง - เดียนแบบจับอวัยวะตามคำสั่ง	✓ H+	✓ H		
การมองเห็น	- มองตามหน้าชั้นเวลาที่ครูสอน พูดอธิบาย และสาธิตงานเป็นกลุ่ม (ความสนใจ, มองตาม, มีส่วนร่วม)	✓ F+	✓ F+		
สบตา+คงสายตา	- มองการวัดตัวอักษรที่ครูใช้เตือนเกาะ ตัวอักษรที่พื้น / คนึงให้สัมพันธ์กัน	✓	✓		
การฟัง - คิด+เคลื่อนไหว - ฟัง+คิด+เลือก+ทำ	- กำหนดตัวอักษรให้น้องวิ่งแข่งขันไปหยิบ ตัวอักษรจากตัวเด็ก แล้วนำกลับมาให้ครู	✓	✓		
การพูด - มอง+คิด+ตอบศัพท์	- พูดพยัญชนะ ไทยให้น้องพูดตอบ และ กระตุ้นให้พูดตามในคนที่ไม่พูดเอง ก-ข	✓	✓ F+		
การทำงานหน้าเขียน - มอง+คิด+เลือก+ทำ	- วางตัวอักษรที่เหมือนกันบนแบบ - จับคู่ภาพและอักษรที่สัมพันธ์กัน	✓	✓		
การลงมือทำงานชี้	- วงกลมตัวพยัญชนะตามแบบ				
	- โองเส้นจับคู่ตัวพยัญชนะที่เหมือนกัน		✓		
	- กาบบาททับภาพที่สัมพันธ์กับพยัญชนะที่ กำหนดคํานําย่อ				
	- โองเส้นจับคู่ภาพและพยัญชนะที่สัมพันธ์ กัน				
ลงสมาธิ	- ลาดพยัญชนะตามรอยประ				
	- ร้อยลูกปัดขนาดเล็ก				

เกณฑ์การประเมิน

H = ไม่เข้าใจ จับมือทำงาน / การพูด = ไม่พูด

P = ครูช่วยชี้แนะการทำงาน / การพูด = พูดตาม

/ = เข้าใจและทำงานได้ด้วยตนเอง / การพูด = พูดเอง

โดยพยายามให้กิจกรรมรูปธรรมเหล่านั้นไปบรรลุวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในแผนการสอนแต่ละครั้ง และควรต้องเตรียมปริมาณให้พอกับเวลาที่ใช้สอน

ลดหรือเพิ่มตามจำนวนน้องๆ ที่เข้ามาเรียน เพราะถ้าน้องมีจำนวนมากก็จะใช้กิจกรรมลดลง เนื่องจากหนึ่งกิจกรรมจะต้องเวียนให้ทุกคนเข้าร่วม

ดังนั้นสิ่งสำคัญอีกอย่างที่ครูต้องพยายามทำตลอดเวลาในขณะสอนคือ กระตุ้นให้น้องทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม

การจัดสื่อ-อุปกรณ์ที่เหมาะสมให้น้องได้จับได้ทำ ก็มีความจำเป็นเพื่อสร้างแรงกระตุ้นและดึงความสนใจในการมีส่วนร่วม

รวมทั้ง... “การสลับกิจกรรม”

การสลับกิจกรรมถือเป็นเทคนิคดึงความสนใจ และสมาธิของน้องๆ ให้อยู่กับการเรียนอีกวิธีการหนึ่ง

ที่สำคัญช่วยทำให้น้องแต่ละคนที่มีลักษณะแตกต่างกัน สามารถเข้าร่วมทำกิจกรรมเดียวกันได้

โดยเฉพาะในระยะแรกที่พวกเขาจะยังนั่งนานๆ ไม่ได้ ยังฝืนการประกบ จับนำของครูผู้ช่วย

หรือบางคนมีลักษณะพิเศษเช่น ไม่ชอบเสียงดนตรี ไม่ชอบเคลื่อนไหว และอีกหลายรูปแบบที่มีลักษณะเฉพาะ

จึงต้องจัดแต่ละกิจกรรมสั้นๆ ไม่เกิน 5 นาทีร้อยต่อกันไป

การสลับกิจกรรมเป็นเทคนิควิธีการสำคัญที่จำเป็น คณะครูนำเทคนิคนี้มาจากการจัดกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการซึ่งมีรูปธรรมหลากหลาย

ในการสอนกิจกรรมกลุ่มดนตรี การสลับแต่ละกิจกรรมจะรวมๆ ปนกันไป

คณะครูอธิบายโดยพยายามยกตัวอย่างหัวข้อดนตรีเพื่อครูนี้อาจได้เข้าใจและ
นึกภาพออก อย่างน้อยๆ อาจได้รูปธรรมไปใช้ในการสอนช่วงแรกๆ นี้ว่า

“ส่วนใหญ่การสลับกิจกรรมที่บ้านอุ่นรักใช้ เราจะยึดหลักให้ห้องทำ

/ กิจกรรมที่ชอบสลับไม่ชอบ / กิจกรรมเคลื่อนไหวสลับนิ่ง เช่น ให้ห้องนั่ง
บริหารกล้ามเนื้อและนิ้ว กำมือ-แบมือ สะบัดมือ

จากนั้นลุกขึ้นเคลื่อนไหวทำตามเพลงสัก 1-2 เพลง ต่อด้วยนั่งเล่นเครื่อง
ดนตรีเคาะจังหวะ และลุกเดินไปเก็บอุปกรณ์ เป็นต้น

/ กิจกรรมอิสระสลับมีเงื่อนไข เช่น เดินตามเสียงเพลงแบบทำใครทำมัน สลับ
กดโน้ตดนตรีที่ครูกำหนด

/ กิจกรรมฟัง คิด โดยไม่ใช่สื่อสลับใช้ เช่น ครูร้องเพลงรูปทรง แล้วให้ห้อง
ทำมือเป็นรูปทรงนั้น

สลับใช้สื่อ เช่น อายกภาพสัตว์แล้วให้ห้องคิด และลองทำเสียงหรือทำ
ท่าทางของสัตว์ตัวนั้น

/ และกิจกรรมทำเองสลับสานต่อครู เช่น กิจกรรมทักทายสัตว์สี่ขา กิจกรรม
เดินตามครูสลับเคาะเครื่องดนตรีเอง เป็นต้น”

การแลกเปลี่ยนความเห็นถึงปฐมนิเทศรอบนี้ มีหลายสิ่งที่เป็นเรื่องใหม่หลายๆ
สำหรับครูนี้อาจเฉพาะองค์ความรู้และเทคนิคในการสอนเด็กพิเศษ

ถึงจะฟังเข้าใจบ้างไม่เข้าใจบ้างแต่สิ่งที่ครูนี้นชอบกับตัวเองในเวลานั้นคือ...

“ลงมือทำก่อน... ทำไปเรียนรู้ไป ค่อยๆ ศึกษาหาวิธีที่จะทำให้น้องๆ ได้รับ
สิ่งที่ดีที่สุดดีกว่า...”

นับสิบหก

“นักเรียน 5 ครูผู้ช่วย 3”

แม้จะค่อนข้างไปทางมีน... แกรม... งง มากกว่าเข้าใจ กับสาระความรู้ที่คณะครูพยายามบอกเล่า

แต่เพราะใจอยากบวกความมั่นใจว่า ยังมีครูก็๊กและครูคนอื่นๆ คอยให้คำแนะนำช่วยเหลืออยู่... ทำให้ครูนี้ซ้ไม่รู้สึกหนักใจกับการเริ่มงานใหม่ครั้งนี้เท่าใดนัก

วันแรกของการสอนกิจกรรมกลุ่มดนตรี เขามาย่านอุ้นรักแต่เช้า...

จัดเตรียมโต๊ะเก้าอี้และอุปกรณ์การสอน ซึ่งก็เป็นชุดเดียวกับการสอนทักษะเปียโน อาทิ เครื่องเคาะต่างๆ หลายแบบ ลูกบอลยางเล็กๆ นุ่มมือ มีสารพัดสี และที่ขาดไม่ได้เพราะเป็นอุปกรณ์หลักสำหรับใช้ดึงดูดน้องๆ ได้ดีที่สุดคือ คีย์บอร์ดตัวน้อย

ทุกอย่างจัดเตรียมไว้พร้อมในห้องโถงเปิดแอร์เย็นฉ่ำ

ระหว่างรอน้องๆ เข้าแถวเคารพธงชาติและสวดมนต์ ครูก็๊กเข้ามาแนะนำการสอนในวันแรกนี้ว่า

จะมีการแบ่งน้องๆ ออกเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 4-5 คน กลุ่มแรกจะเป็นเด็กเล็กที่พัฒนาการด้านต่างๆ ยังไม่ดีนักครูนี้ซ้ออาจต้องทำใจบ้าง

การสอนวันนี้ให้ครูนี้ซ้อทดลองสอน 2 กิจกรรมแรกเอง ครูก็บอกพร้อมยื่นแผนการสอนประจำเดือนให้อ่านเพื่อทำความเข้าใจ

หลังเสียงสวดมนต์จบไม่นาน น้องกลุ่มแรกก็เดินเข้ามา โดยมี ครูเตือน ครูจิตร และ แม่นม... พามา

ครูนี้ซ้อไม่แปลกใจกับจำนวนน้องๆ ที่มีเพียง 5 คนแต่มีครูผู้ช่วยถึง 3 คน เท่ากับน้องหนึ่งถึงสองคนต่อครูผู้ช่วยหนึ่งคน

เพราะคณะครูเคยบอกเขาแล้วว่า การจัดกิจกรรมกลุ่มไม่ว่าหัวข้อใดก็ตามสำหรับเด็กพิเศษโดยเฉพาะเด็กเล็กที่ยังมีปัญหาด้านพัฒนาการ

จำเป็นอย่างยี่งที่จะต้องมีครูผู้ช่วยคอยช่วยครูผู้สอน เพื่อให้การสอนดำเนินไปได้และเพื่อให้เด็กๆ ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการเรียนนั้นๆ

“หน้าที่หลักของครูผู้ช่วยคือ กระตุ้นเตือน จับ นำ เด็กที่ไม่ตอบสนอง หรือช่วยชี้แนะให้เด็กสามารถเข้ามามีส่วนร่วมและทำกิจกรรมได้สำเร็จ

บางครั้งก็จะสลับมาเป็นคนนำกิจกรรมช่วยครูผู้สอน เช่น ครูนี้ซ้อต้องเล่นดนตรีและร้องเพลง ครูผู้ช่วยก็จะนำเด็กๆ ทำท่าตามเพลง เป็นต้น”

ฉะนั้นการมีครูผู้ช่วยเกือบเท่าจำนวนนักเรียนในกลุ่มเด็กเล็ก จึงเป็นเรื่องปกติ ยิ่งเมื่อเห็น “น้องนิว” น้องเล็กที่สุดในกลุ่มยังร้องไห้แงแงไม่เลิก ขณะคนอื่นๆ นั่งประจำที่เตรียมทำกิจกรรมกันแล้ว

ครูเตือนที่จูงน้องนิวเข้ามาต้องคอยปลอบ และพยายามให้น้องหยุดร้อง แต่ก็ดูไร้ผล

กิจกรรมแรกตามแผนการสอนที่ครูก็กว้างไว้คือ การฝึกทักษะปฏิสัมพันธ์ โดยครูจะเรียกชื่อน้องทีละคน และให้น้องลูกมาสวัสดี พร้อมเอามือมาแตะแก้มครู

“ใครชื่อน้องมิก... มาสวัสดีครูครับ” ครูन्छเริ่มขานชื่อน้องคนแรก

เหมือนไม่มีคนชื่อนี้อยู่ในห้อง เพราะน้องๆ แต่ละคนต่างนั่งเฉย กิริยาเป็นไปต่างๆ นานา บางคนนั่งเหม่อ บางคนนั่งบิดไปมา บางคนก็หันหน้าลอกแลก

ครูจិតต้องสะกิดน้องมิก เรียกชื่อต่างๆ พร้อมจับมือชูขึ้น... และลุนหลังให้น้องลุกไปหาครูन्छ

“เฮ้อ... น้องมิกไปหาครูन्छ เร็ว...”

น้องๆ ในกลุ่มนี้เป็นเด็กเล็กที่ยังไม่พูด และไม่มีใครรู้จักชื่อตัวเอง เมื่อครูन्छเรียกจึงไม่มีใครขานรับสักคน ครูผู้ช่วยต้องคอยเรียกกระตุ้นเจ้าของชื่อ

น้องมิกลุกเดินมาแบบลอยๆ ครูन्छต้องจูงน้องมายืนใกล้ๆ ที่ครูन्छและจับมือน้องสองข้างขึ้นพนม พร้อมกับพูดนำ... “สวัสดีครับ... ครูन्छ”

โดยไม่สนใจพูดหรือตอบโต้ใดๆ น้องมิกบิดมือทำท่าทำเดินกลับ แต่ครูन्छดึงตัวน้องไว้และจับมือน้องมาแตะแก้มครู พร้อมพูด... “นี่ครูन्छนะ... ครูन्छ...”

ไม่มีปฏิกริยาตอบกลับใดๆ เช่นเดิม แม้แต่หน้าครู น้องมิกยังไม่ขายตาแลเลย สายตาน้องหลุบต่ำสีหน้าเรียบเฉย เอาแต่ดึงมือคืนทำเดียว

น้องคนอื่น ๆ ถูกขานชื่อและให้ลูกมาสวัสดี พร้อมแตะแก้มครูเหมือนกันทุกคน แต่ละคนอาการใกล้เคียงกันคือ

ไม่รู้จักชื่อตัวเอง ไม่สนใจยกมือสวัสดีหรือออกเสียงพูดใดๆ และต่างดูเร่งรีบจะกลับมานั่งที่ของตัวเอง

ทักทายกันเสร็จก็มาต่อกิจกรรมเตรียมความพร้อม... ครูन्छนำน้องให้สะบัดมือ

ตบมือและขอยเท้า

อาศัยการกระตุ้นจากครูผู้ช่วยที่หึ่งปากบอก มือจับ ทำทำให้ดู... น้องๆ บางคน
จึงพอจะขยับมือไม้บ้าง... ในแบบมองครูนิดหนึ่งมองไปทางอื่นมากกว่า

มาถึงกิจกรรมร้องและเดินตามเพลง ครูก็เข้ามาร่วมสอนมีการให้น้องๆ ลูก
ขึ้นทำท่าตามเพลงที่ครูช่วยกันร้อง

“ไอ้ทะเลแสนงาม... ฟ้าสีครามสดใส... มองเห็นเรือใบแล่นอยู่ในทะเล...”

น้องมีที่ทำเหมือนคุ้นเคยกับเพลงนี้ บางคนเหลื้อมตามองครูก็กลับเดินไป
ทางอื่น บางคนพยายามทำท่าทางตามครูแต่ก็เป็นแบบแว่บๆ

จบเพลงแรกครูก็ต่อเพลง “กำมือ” เป็นเพลงที่สอง

น้องๆ ยังคงมีท่าที่แบบเดิม มองครูบ้างไม่มองบ้าง ทำตามบ้างไม่สนใจบ้าง
แต่ครูผู้ช่วยทุกคนต่างพยายามชี้ชวนชักดึงให้น้องๆ ร่วมกิจกรรมตลอดเวลา

สองกิจกรรมก่อนหมดเวลาเรียน ดูจะดึงความสนใจได้บ้างเมื่อครูนำให้น้องๆ
ลูกมารับเครื่องเคาะสี่สตีหลากหลายแบบ

แจกคนละชิ้นให้เอากลับไปนั่งประจำที่แล้วเคาะจังหวะตามครู แต่ละคนดู
สนใจสนใจเครื่องมือใหม่นี้ไม่น้อย... แต่ไม่ค่อยสนใจครูเท่าไรนัก

ครูเคาะเครื่องเคาะประกอบเพลงที่ช่วยกันร้องจบไปหลายรอบ แต่น้องๆ ต่าง
เคาะ ต่างเขย่าไปตามใจชอบ

บางคนถือไว้เฉยๆ บางคนพินิจจ้องมองเครื่องมือใหม่ในมือเอาจริงเอาจัง
และเริ่มเป็นเรื่องนิตหนอยเมื่อครูให้สลับแลกเครื่องมือกัน น้องบางคนกำของ
ตัวแน่นไม่ยอมแลก ขณะอีกคนเอื้อมมาคว่ำตึงกันไปมา... ไม่มีใครยอมใคร

ครูผู้ช่วยต้องเข้ามาหย่าศึก... “แลกกันๆ... ไม่ต้องแย่ง เปลี่ยนกันถือบ้าง

นะๆๆ”

จับฝึกเคาะมาต่อฝึกกดคีย์บอร์ด... ครูन्छเรียกชื่อน้องทีละคนให้ลุกจากที่มานั่งข้างๆ ครู

วางมือขวาของน้องไว้บนแป้นคีย์และจับนิ้วเล็กๆ กดไปบนแป้น ครูออกเสียงร้องโน้ตไปด้วย...

โด... เร... มี... ฟา... ซอล... ซอล... ฟา... มี... เร... โด

ขณะน้องๆ เกือบทุกคนทำหน้างๆ แต่มีท่าทีสนใจกับเสียงคีย์บอร์ดที่ตั้งจากนิ้วตัวเอง ไม่นับน้องนิวทีกดไปร้องให้ไป

เมื่อถึงคิวน้องจ่อม ขณะครูจับนิ้วเล็กๆ ของเขากดลงบนแป้น เสียงคีย์บอร์ดดังตามนิ้วที่กด

รอยยิ้มแรกบนใบหน้าใสๆ ก็ปรากฏพร้อมสายตาที่เหลือบมองครูแว่บหนึ่ง...

เป็นความประทับใจไม่รู้ลืมสำหรับครูन्छที่ได้เห็น แม้ไม่อาจเหมาเอาว่าเป็นรอยยิ้มจากความสุข

แต่ปฏิกิริยาของน้องก็ทำให้ครูอึ้งอ้อมใจไปทั้งวันกับการสอนกิจกรรมกลุ่มดนตรีวันแรกและครั้งแรกนี้

กิจกรรมสุดท้ายปิดลงที่เด็กๆ ต้องโบกมือลาครู... พร้อมเสียงเพลงที่ครูๆ ทั้งหมดช่วยกันร้อง

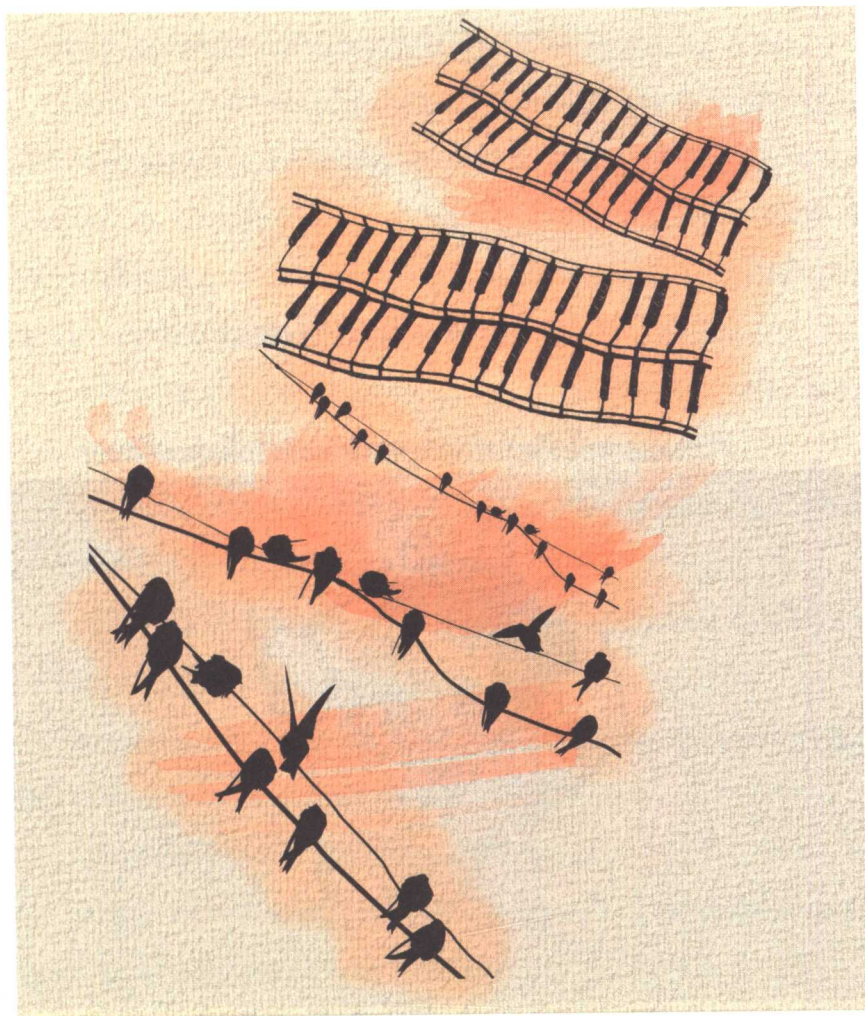
“วันนี้หมดเวลา... บ้ายบายนะเธอ

คิดถึงเธอเสมอโบกมืออำลา

พบกันด้วยรอยยิ้ม พบเธอวันหน้า...

วันนี้หมดเวลา โบกมือ... บ้ายบาย...”

เด็กๆ ทอยเดินไม่รู้ไม่ชี้ออกจากห้อง... มีครูผู้ช่วยพากลับเหมือนตอนแรก
ที่เข้ามา มีเพียงหนึ่งเดียวในกลุ่มที่หันมาโบกมือลาตามเสียงเพลงให้ครูนั้นคือ...
น้องจ๋อม

นับสิบเจ็ด.

“ตั้งเป้าหมาย หาจังหวะ”

ก่อนน้องกลุ่มที่สองจะเข้ามา ครูก็อธิบายถึงน้องกลุ่มแรกว่า...

“น้องๆ เหล่านี้อายุ 3-4 ขวบ บางคนเพิ่งมาบ้านอนุรักษไม่นานนี้เองยังต้องใช้เวลาปรับพัฒนาการด้านต่างๆ อีกนานพอสมควร...

ครูนี้ไม่ต้องกังวลหากน้องยังทำอะไรไม่ค่อยได้หรือไม่ยอมร่วมมือให้ค่อยๆ เรียนรู้น้องแต่ละคนไป

ส่วนน้องในกลุ่ม 2 และกลุ่ม 3 นั้นจะเป็นเด็กที่โตขึ้นมาหน่อยหนึ่ง ส่วนมากพอสื่อสารได้และมีพัฒนาการด้านต่างๆ ดีกว่ากลุ่มแรก

บางคนเริ่มเข้าโรงเรียนไปเรียนร่วมเป็นบางวันแล้ว”

การสอนสองกลุ่มหลังนี้ ครูก็บอกว่าจะอาจดูเหมือนง่ายกว่ากลุ่มแรกเพราะน้องจะให้ความร่วมมือมากกว่า แต่อย่างไรก็ตาม...

“การสอนน้องที่เป็นเด็กพิเศษนั้น ครูนี้ชคงทราบแล้วว่าต่างจากการสอนเด็กทั่วไป

ครูจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐาน มีประสบการณ์เกี่ยวกับเด็กพิเศษพอประมาณ เช่น รู้อาการและข้อจำกัดทางอาการของเด็กตามสมควร

ซึ่งเป็นเรื่องดีที่ครูนั้นซึ่มีสิ่งเหล่านี้มาบ้างแล้วจากการสอนทักษะเปียโน แต่มีข้อที่ต้องเพิ่มเติมสำหรับการสอนกลุ่มคือ

ครูนั้นจะต้องตั้งเป้าหมายที่จะหาจังหวะให้มากที่สุดในการสานต่อกับน้อง ทั้งการทำกิจกรรมและการสร้างปฏิสัมพันธ์

และพยายามแก้สถานการณ์เฉพาะหน้าให้เป็นที่ไปตามสภาพจริงให้มากที่สุด”

การตั้งเป้าหมายในการสานต่อกิจกรรมกับเด็กและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าขณะสอนนั้น

แม้ในการสอนเด็กปกติทั่วไปครูทุกคนก็ต้องทำเช่นกัน แต่ในการสอนเด็กพิเศษนั้นครูต้องลงแรงมากกว่าหลายเท่า

สำหรับครูนั้นประสบการณ์การสอนเด็กพิเศษที่ผ่านมาคือการสอนเดี่ยว ครั้งนี้จะเป็นครั้งแรกที่ต้องรับมือกับน้องคราวละหลายๆ คนหลายๆ แบบ

สิ่งที่ครูก็ก้แนะนำให้ทำเพิ่มนั้นเป็นเรื่องใหม่ในความรับรู้ที่ต้องอาศัยการลงมือทำและอาจต้องลองผิดลองถูกทำไปเรียนรู้ไปแก้ไขไป... จึงจะเข้าใจได้อย่างแท้จริง

ทบทวนสิ่งที่ครูสอนเด็กพิเศษควรต้องทราบและปฏิบัติกันเรียบร้อย ก็ได้เวลาน้องกลุ่ม 2 ชักแถวเข้ามาเรียน

น้องเดินมาพร้อมครูผู้ช่วย กลุ่มนี้มากัน 5 คนครูผู้ช่วย 3 เช่นเดิมมีครูนั้น ครูเอ๋ และพี่มะลิ

น้องสองคนแรกที่เข้ามาเป็นผู้หญิง คนที่สาม-สี่เป็นเด็กผู้ชายรวมทั้งคนที่ห้า

เอ...หน้าคูนๆ จะเอ...น้องบอม คนช่างพูดนี่นา

“ว่าไงน้องบอม...” ครูन्छัทททายลูกศิษย์น้อยที่ตอนนี้โตขึ้นผิดตา แต่น้องบอมไม่มีอารมณ์ทักตอบทำหน้าที่เฉยเดินตามครูนั้นไปนั่งเก้าอี้ตัวมุมสุด

กิจกรรมต่างๆ เริ่มขึ้นเหมือนกลุ่มแรก น้องกลุ่มนี้ส่วนมากจะรู้จักชื่อตัวเองและทำตามครูได้พอสมควรแล้ว แต่บางคนก็ยังคงอาศัยการกระตุ้นเรียกจากครูผู้ช่วยอยู่บ้าง

ในทุกกิจกรรมจะมีการเวียนให้น้องทุกคนได้เข้าร่วมทีละคน ยกเว้นกิจกรรมทำประกอบเพลงและเคาะจังหวะที่จะทำพร้อมๆ กัน

ช่วงเวลารอเพื่อนทำกิจกรรมนั้น น้องๆ ต่างก็ค่อยๆ กลับมาอยู่ในโลกของตัวเอง

น้องมินเริ่มหัวเราะและเล่นมือ น้องวิรวรรลีนในแบบฉบับของตัวเองสลับกับส่งเสียงแปลกๆ

น้องภาที่ดูถูกใจครูन्छเป็นพิเศษก็คอยลุกจากเก้าอี้มาลูบแขนครูบ่อยๆ และน้องบอมที่ตอนแรกดูเหมือนไม่อยากรุงกับใคร เริ่มส่งเสียงโหวกเหวกโวยวายเรียกร้องความสนใจเป็นพักๆ

ทั้งหมดนี้ครูผู้ช่วยต้องคอยเรียกคอยเตือน และหาวิธีให้น้องๆ หยุดพฤติกรรมดังกล่าว

ขณะครูन्छก็สอนต่อไปเรื่อยๆ จนครบครึ่งชั่วโมงตามที่กำหนดไว้

กลุ่มที่สามดูจะเรียนได้ราบรื่นที่สุด แม้จะอยู่ในช่วงอายุใกล้เคียงกับกลุ่มสอง แต่น้องกลุ่มนี้ผ่านการปรับพฤติกรรมจนมีพัฒนาการด้านต่างๆ ดีขึ้นมากแล้ว

น้องมากขึ้น 4 คนมีครูโอ้ และพี่ล้วยเป็นครูผู้ช่วย ในทุกกิจกรรมน้องๆ จะให้ความร่วมมือดีพอสมควร

มีเท่าที่การเข้าร่วมกิจกรรมแบบสนุกสนาน ตอบสนองการสอนของครูได้ดีทีเดียว แม้จะมีบ้างเช่น

น้องโต ที่คอยลุกขึ้นวิ่งไปมารอบห้องก่อนล้มตัวลงนอนกับพื้น ครูโอ้เรียกให้กลับมานั่งเก้าอี้ก็ทำตามแต่แพล็บเดียวก็ลงไปนอนอีก

ครูก็บอกว่า น้องกำลังตื่นเต้นกับการเรียนกิจกรรมกลุ่มดนตรีครั้งแรกนี้ คงสับสนด้วยว่าจะให้เขามาทำอะไร แต่คาดว่าครั้งต่อไปคงดีขึ้น

ในกลุ่มนี้มีน้องตุ้ยหนูมอวบที่ดูเด่นสุดขณะเดินเข้าห้องมา เพราะผ้าพันคอลายดอกผืนใหญ่ที่น้องพันอยู่

ตอนแรกครูन्छึกคิดว่าคงเป็นแพชั่นประจำตัวแต่พออยู่ๆ ไปก็ถึงบางอ้อ... ปากที่อ้าค้างเกือบตลอดเวลาของน้องตุ้ยค่อยๆ มีน้ำลายไหลเยิ้มยืดออกมา

เจ้าตัวไม่สนใจใดๆ ทั้งสิ้นไม่ว่าการหุบปากกระบังน้ำลายหรือใช้ผ้าเช็ด พี่ล้วยต้องคอยดึงผ้าที่พันคอเช็ดให้บ่อยๆ

เมื่อมานั่งทำกิจกรรมอยู่ข้างๆ ครูन्छ น้ำลายเยิ้มๆ นั้นก็เริ่มไหลยืดอีก ครูन्छหันไปหาพี่ล้วยเหมือนจะขอความช่วยเหลือ

แต่พี่ล้วยก็กำลังสรวนอยู่กับน้องโตที่ลงไปนอนกิ้งกิ้งกับพื้น เช่นเดียวกับครูโอ้ที่ต้องดูแลน้องอีก 2 คน

ที่สุขแม้จะรู้สึกแหยงๆ เพราะไม่เคยทำมาก่อน ครูन्छตัดใจ... ดึงผ้าที่พันรอบคอน้องตุ้ยมาเช็ดน้ำลายยืดเยิ้มนั้นให้...

หลังน้ำลายแห้งครูก็จับนิ้วบอมๆ ของน้องตุ้ยกดลงบนแป้นคีย์พร้อมกับร้อง

โน้ต โด เร มี ฟา ซอล...

เจ้าตัวอ้วนกว้างหัวเราะชอบใจ... ขณะน้ำลายรอบใหม่ก็เริ่มเอี่ยม... หยดเหมะ
ลงมา เป็นภาระของครูन्छที่ต้อคอยเซ็ดไปสอนไป

พร้อมทั้งใจที่ค่อยๆ เปิดรับกับการต้อง... ทำให้ได้ทุกอย่างในฐานะครู
ก่อนกิจกรรมสุดท้ายคือ การลาครู เวลายังเหลืออีกนิดหน่อยเพราะน้องกลุ่ม
นี้มีจำนวนน้อยกว่าสองกลุ่มแรก

ครูन्छเล่นคีย์บอร์ดเพลง “โด เร มี” จากหนังเรื่อง “The Sound of Music”
เป็นของแถมให้น้องๆ ฟัง ด้วยหวังว่าเสียงเพลงสนุกๆ คงทำให้น้องๆ มีความสุข
จะเป็นเพราะเพลงยาวไปนิดหรือเพลงเก่าไปหน่อย... ก็ไม่อาจทราบแน่ชัด
ฟังเพลงไปได้สักพักผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 ต่างเริ่มแสดงอาการอยากออก
จากห้องกันเต็มที

นักดนตรีเลยต้อยุติการบรรเลง... รีบชวนครูผู้ช่วยร้องเพลงอำลา น้องๆ ลูกชั้น
เดินเรียงแถวพร้อมโบกมือลาครู...

“พฤษหน้าเจอกันอีกนะ... บ้ายบาย”

ครูन्छโบกมือตอบน้องๆ พร้อมถอนใจเฮือกใหญ่ ภาระกิจการสอนกิจกรรม
กลุ่มดนตรีครั้งแรกจบลงโดยสวัสดิภาพทั้งของนักเรียนและครู

เป็นอีกหนึ่งประสบการณ์ที่ให้ความรู้ความเข้าใจ และความประทับใจ
ที่ยากจะลืมเลือนสำหรับ... ครูใหม่คนนี้

นับสิบแปด

I ♥ RSU

“ไม่เอาเพลงข้างกับเลื้อครูนซ์”

การสอนครั้งต่อๆ มา ครูก็ค่อยๆ ถอนตัวออกให้ครูนซ์ลงมือสอนเองมากขึ้นเรื่อยๆ จนเข้าเดือนที่สองก็ให้สอนเองทั้งหมด

และในปลายเดือนนั้นก็ให้ครูนซ์เริ่มเตรียมแผนการสอนเดือนถัดไป พร้อมกับให้ลองหาเพลงใหม่ๆ มาคิดทำประกอบด้วย

การทำแผนการสอนกิจกรรมกลุ่มดนตรีเป็นเรื่องใหม่ที่ค่อนข้างยากสำหรับครูนซ์ แต่ที่ยากกว่าคือ การคิดทำประกอบเพลง

มันไม่ใช่สิ่งที่เขาถนัดเลย... ทำประกอบที่เขาคิดหลายเพลง เรียกรอยยิ้มซ้ำจากคณะครูบ่อยๆ

ครูนซ์แก้ปัญหานี้ด้วยวิธีที่ง่ายที่สุด... คือใช้เพลงประกอบทำเต้นที่เคยเรียนสมัยอนุบาลเลือกเอาเท่าที่จำได้ สลับกับเพลงเก่าของครูก็๊กและหาจากอินเทอร์เน็ตบ้าง

ก็พอกล่อมกลมไปได้ในช่วงแรกที่ยังงงๆ กับงานใหม่นี้อยู่ คณะครูให้กำลังใจครูนซ์ว่า...

การสอนกิจกรรมกลุ่มดนตรี จะไม่ลงรายละเอียดเนื้อหาเท่าการสอน
ทักษะเปียโน ซึ่งเป็นการสอนเดี่ยวที่เน้นวัตถุประสงค์รายบุคคล

ฉะนั้นตัวกิจกรรมรูปธรรมจะยึดหลักให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่พอแล้ว เช่น
เนื้อหาเน้นให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายโดยใช้เพลง ครูก็จัดหาเพลงและคิดท่า
ประกอบที่เด็กได้เคลื่อนไหว เป็นต้น

แต่สิ่งที่ครูสอนกิจกรรมกลุ่มจะต้องคำนึงถึงระหว่างการสอนคือ การบริหาร
จัดการที่เหมาะสมเพื่อให้เด็กๆ ได้เข้าร่วมทุกกิจกรรม ทุกคน

การสอนกิจกรรมกลุ่มดนตรีทุกวันพลุกัสนั้นเป็นไปอย่างค่อนข้างต่อเนื่อง นื่องๆ
เริ่มคุ้นเคยกับการเข้าร่วมกิจกรรมเช่นเดียวกับเริ่มคุ้นเคยครู

นื่องที่เรียนมาตั้งแต่ต้น ส่วนมากเริ่มควบคุมตัวเองในการทำกิจกรรมได้ดี
มากขึ้น

ขณะที่ครูนั้นเองก็พยายามปรับตัวรับกับงานและบทบาทใหม่นี้ได้ดีขึ้น เริ่ม
สนุกกับการสอน

สิ่งที่เคยรู้สึกไม่ถนัดทั้งการร้องเพลง การคิดท่าประกอบเพลง ก็กลายเป็น
เรื่องทำได้ด้วยใจสบายๆ

ความรู้สึกที่เคยวิตกกังวลกับน้องหลายๆ คน ที่ไม่รู้ไม่รู้ไม่ร่วมมือทำกิจกรรม
ก็คลี่คลายเป็นความเข้าใจ ยอมรับและให้เวลา

การสอนหลังผ่านพ้นช่วงครึ่งปีแรกมาได้สำหรับครูนั้น จึงค่อนข้างปลอดโปร่ง
และคล่องแคล่วมากขึ้นเรื่อยๆ

เขาเริ่มทดลองหากิจกรรมรูปธรรมใหม่ๆ เอาเครื่องมือใหม่ๆ มาสลับให้หน่อยๆ

ได้ลองสัมผัสบ้าง เช่น

จากเดิมที่เคยร้องเพลงเองก็หันมาใช้เครื่องเล่นซีดี เอาซิมเท็กมาให้น้องหัดตีแท่นการกตศึยบอร์ด

เพิ่มช่วงการทำสมาธิประกอบเพลง “ดั่งดอกไม้บาน” หลังกิจกรรมเตรียมความพร้อม

ลองเอาเพลงที่ได้ยินได้ฟังจากสื่อวิทยุ-ทีวี มาร้องให้น้องฟัง และสอนน้องเล่นเกมง่ายๆ สนุกๆ ประกอบเพลง เป็นต้น

แผนการสอนกลุ่มประจำเดือนมิถุนายน 2558

กิจกรรม	4/6	11/6	18/6	25/6
ปฏิสัมพันธ์ : ตามเชื่อน้องแล้วให้น้องดูมา หาครู สวดศรัทธาบูชา ครูบอกชื่อ ครูบอช บอกให้น้องแตะมือครู และพูด Give me five				
WARM UP : ก้าวเท้าไปข้างหน้า สลับซ้าย ขวา นับ 1 2 3 4 : เหวี่ยงแขน 2 ข้าง ไปข้างหน้า นับ 1 2 3 4				
นั่งสมาธิ ด้วยเพลงดั่งดอกไม้บาน				
เดินทำตามเพลง : เพลงออกกำลังกาย : เพลงจับปุด่า				
เคาะจังหวะตามเพลง : เพลงสิง				

ในบรรดาของใหม่เหล่านี้... แม้จะคิดและทำด้วยเข้าใจเอาเองว่าน่าจะดีกับ
น้องๆ แต่บางเรื่องก็กลายเป็นสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับความรับรู้ของน้อง

และบางเครื่องมือนี่ก็กลับไปกระตุ้นอาการอันเกิดจากการได้ยินหรือมองเห็น
ที่แตกต่างจากคนทั่วไปในน้องบางคน

จนครูต้องกลับไปพลิกตำรา วึ่งปรึกษาอาจารย์หาวิธีแก้... แทบไม่ทัน

เรื่องที่ต้องหาทางแก้เรื่องแรกคือ ครูนำซอสองเอาเพลงฮิตจากทีวีมาร้องให้
น้องๆ ฟังช่วงก่อนลาครูเพราะคิดว่าเนื้อหาเป็นประโยชน์ น้องๆ ก็อาจเคยฟังและ
คงชอบ

แต่ร้องไปได้ไม่กี่ครั้งครูก็พบว่าภาษาในเนื้อเพลง... ซ้ำซ้อนเกิน น้องฟังไม่รู้
เรื่อง ไม่เข้าใจและเบื่อ

ก็เลยต้องเลิก... ม้วนเสื่อกลับบ้านไป

การใช้เครื่องเปิดซีดีแทนการร้องเองนั้นก็... “เป็นเรื่อง” สำหรับน้องจอม
เพราะทันทีที่ครูเปิดเครื่องเล่น น้องจอมก็จะร้องโวยวาย... วึ่งวนรอบห้องสะบัดหัว
ไปมา

ไม่ว่าจะเปิดเพลงอะไร ต่อให้เป็นเพลงที่เคยชอบเคยเต้นอย่างสนุกสนานเหวี่ยง
ก็ไม่มีวัน สุดท้ายครูก็ต้องยอมแพ้... เลิกใช้เครื่องหันมาร้องเองเหมือนเดิม

น้องๆ ที่เรียนกลุ่มเดียวกับน้องจอม ก็ต้องทนฟังครูนำซอร้องเพลงแทนการฟัง
เพลงแบบเพราะๆ จากแผ่นซีดี

เช่นเดียวกับน้องพิน ที่ห้ามมีการร้องเพลง “ข้าง” เด็ดขาด ไม่ว่าจะข้าง
จากแผ่นซีดีหรือข้างจากเสียงครูร้องก็ไม่ได้

ถ้ามีเพลง “ข้าง” เมื่อไหร่ น้องพินจะห่มตัวลงกับพิน ยกมือปิดหูตะโกน

โหวกเหวกกลับเสียงจนกว่าเพลงจะหยุด

กลุ่มที่เรียนกับน้องพ็องก็จึงไม่เคยได้ฟังได้ลองทำท่าประกอบเพลง “ซ้าง” สักครั้ง...

และแม้แต่สิ่งที่ไม่คาดคิดคือ เสื้อของครู... ก็สามารถสร้างปัญหาใหม่ๆ ให้ต้องขบคิดหาทางแก้ได้เหมือนกัน... เช่นที่เกิดกับน้องแอร์

ปกติน้องแอร์ชอบเรียนกิจกรรมกลุ่มดนตรีมาก แม้พัฒนาการต่างๆ จะยังไม่ดีนักแต่อาจเพราะชอบเพลงชอบเต้น น้องจึงดูมีความสุขและสนุกมากเวลาเรียนกลุ่ม

แต่ครูนัชสังเกตเห็นว่า บางครั้งที่มาเรียนน้องแอร์จะก้มหน้าเหมือนพยายามหลบอะไรสักอย่าง เดินไปก้มหน้าไปกิจกรรมทุกอย่างที่ทำน้องจะก้มหน้าตลอดเวลา

ครูนัชปรึกษาคณะครูซึ่งก็เห็นอาการน้องแอร์เช่นกัน คณะครูตั้งข้อสงสัยคิดว่าน้องน่าจะมีปัญหากับครูนัช แต่เป็นอะไรนั้นให้ค่อยๆ ดูกันไปก่อน

ปัญหาน้องแอร์รบกวนจิตใจครูนัชมาก เขาทบทวนหาสาเหตุหลายๆ อย่างจนพบว่า น้องจะก้มหน้าลงต่ำเวลามองมาที่ครูเหมือนหลบอะไรบางอย่างที่ไม่ชอบ

ครูนัชนึกขึ้นได้ว่า ครั้งไหนที่เขาใส่เสื้อยืดสีดำมีรูปหัวใจสีแดงอยู่กลางอก... น้องจะแสดงอาการก้มหน้าหลบ อาจเป็นไปได้ว่าน้องมีปัญหาเกี่ยวกับเสื้อตัวนั้น

พฤษศต่อมาครูนัชลองใส่เสื้อตัวที่คิดว่าน่าจะเป็นสาเหตุ โดยใช้ผ้าพันคอผืนยาวปิดรูปหัวใจไว้

เมื่อน้องแอร์เดินตามเพื่อนเข้ามาในห้อง และมองมาที่ครูนัชแว่บหนึ่งโดยไม่ได้แสดงท่าที่ผิดปกติใดๆ

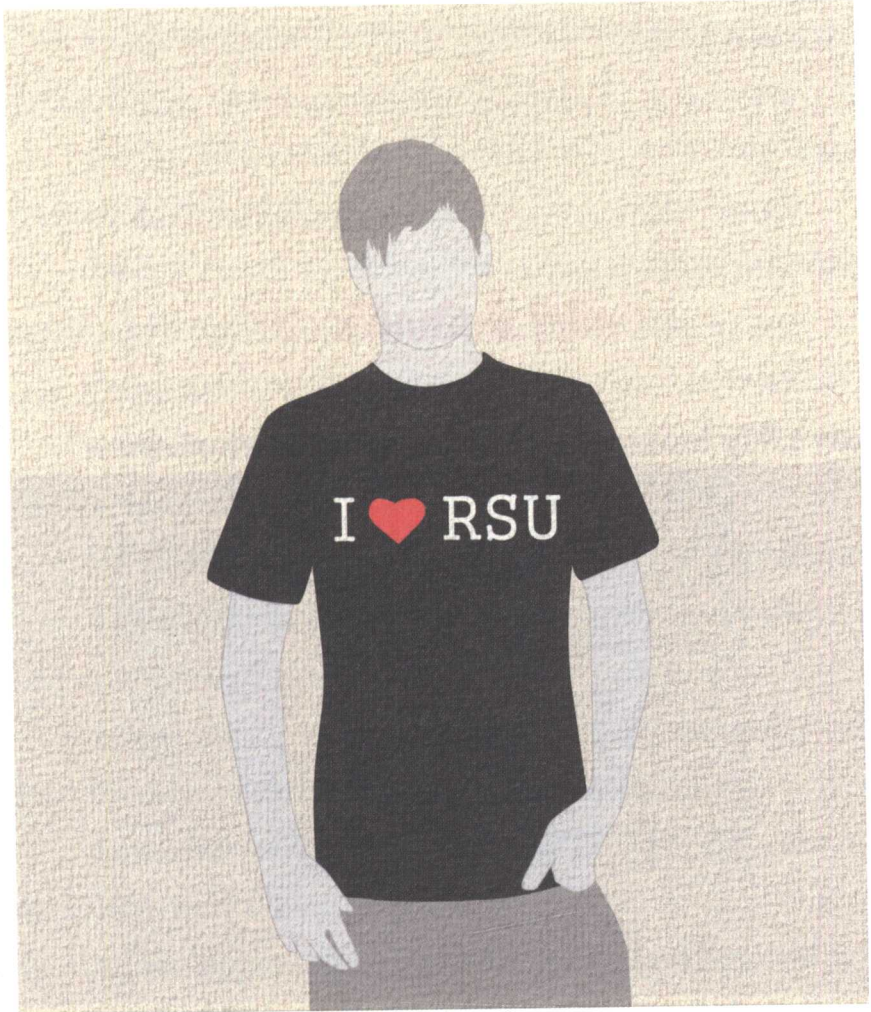
พอเริ่มทำกิจกรรมแรกครูนัชถอดผ้าพันคอออก... น้องแอร์หันมาพอดี

แทบจะทันทีที่เห็นหัวใจแดงๆ บนเสื้อครู น้องแอร์ก้มหน้าหลบวูบและอยู่ใน

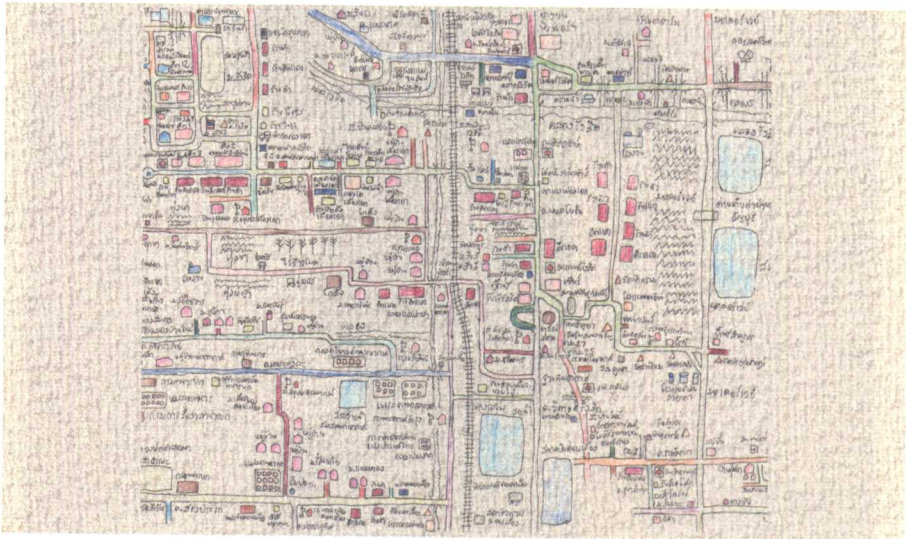
ทำนั้นไม่ยอมเงยแม้จะลูกลมสวัสดิ์ครุฑชกใกล้ๆ... ก็มาแบบก้มหน้างุด

เมื่อเข้าสู่กิจกรรมที่สองครุฑชกเอาผ้ากลับมาพันทับรูปหัวใจอีกครั้ง น้องแอร์ก็เลิกก้มหน้ากลับมาเป็นปกติ เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น

เป็นอันได้ข้อสรุป... และนับแต่นั้นเป็นต้นมา เลือดหัวใจแดงเปิดเจ้าปัญญา ก็ถูกครุฑชกมืออำลาไม่ใส่มาสอนน้องแอร์อีกเลย...

นับสิบเก้า

“ชาวดีจาก... ม.รังสิต”

การสอนกิจกรรมกลุ่มดนตรีดำเนินไปอย่างต่อเนื่องจนย่างเข้าสู่ปีที่ 2 คณะครูซึ่งเฝ้าติดตามผลการเรียนการสอนนี้พบว่า...

เด็กๆ ที่เข้าเรียนสม่ำเสมอมาแต่ต้น มีพัฒนาการในด้านต่างๆ เป็นที่น่าพอใจ ด้านดนตรี น้องหลายคนเริ่มรู้จักการเคาะจังหวะตามครู จากเดิมที่ต่างคนต่างเคาะไปตามความพร้อมความชอบของใครของมัน

หลายคนสามารถกดคีย์บอร์ดได้ถูกต้องโดยครูไม่ต้องช่วยจับนิ้วอีกแล้ว... รู้ด้วยว่านิ้วไหนโน้ตอะไร บางรายมีแถมร้องโน้ตเองอีกต่างหาก

น้องบางคนยังพูดสื่อสารไม่ติดนัก แต่กลับบ้านไปร้อง โด เร มี... เรียกเรตติ้งให้ครูนี้ชได้สมาชิกเรียนทักษะเปียโนเพิ่มก็มี

และที่ทำให้ครูหายเหนื่อยไปไม่น้อยคือ กิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกายด้วยเพลงประกอบท่า เดี่ยวนี้ น้องๆ หลายคนสามารถทำได้เองโดยครูแทบไม่ต้องนำ

ยิ่งถ้าเป็นเพลงที่คุ้นเคย... แบบ “ก๊าบ ก๊าบ ก๊าบ เป็ดอาบน้ำในคลอง ตาก็

จ้องแลมองเพราะในคลองมีหอยปูปลา... ”

หรือไม่ว่า... “พาย พาย พาย ลงเรือพายไปตามลำคลอง เรือน้อยลอยล่อง
ลอยล่องไปตามน้ำไหล... ”

และอีกหลายๆ เพลงล่ะก็... ครูन्छิตซ้ายหลบไปเลย คอยเปิดเพลงอย่าง
เดียวพอ

ที่สำคัญ... วัตถุประสงค์หลักของการจัดกิจกรรมดนตรีภายใต้ความเชื่อเรื่อง
ดนตรีบำบัดของคณะครูซึ่งก็คือ

การนำดนตรีมาเป็นเครื่องมือเพื่อช่วยพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ของเด็กพิเศษ
ทั้งการฟังการพูด สมาธิจดจ่อ การเลียนแบบ การใช้มือและนิ้ว ทักษะ
ปฏิสัมพันธ์ ฯลฯ

จากการสอนกิจกรรมกลุ่มดนตรีอย่างจริงจัง เป็นระบบและต่อเนื่องครั้งนี้
แม้จะสอนมาได้เพียง 2 ปี แต่สิ่งที่ได้รับเป็นดอกผลช่วยยืนยันความเชื่อนี้ได้ดียิ่ง คือ

น้องๆ ที่เรียนอย่างต่อเนื่อง เรียนรู้การควบคุมตนเองในการทำกิจกรรมมาก
ขึ้น กลุ่มที่เคยวุ่นวายลดลงจนแทบไม่มีอีกแล้ว ยกเว้นมีน้องใหม่ๆ เข้ามาเพิ่ม

เกือบทุกคนรู้ลำดับกิจกรรม และมีท่าทีกระตือรือร้นในการเข้ามีส่วนร่วม
ในการทำกิจกรรม อันแสดงถึงความเข้าใจความสนใจที่มีมากขึ้น

การตอบสนองคำสั่งหรือการสอนของครูด้วยตัวเองมีมากขึ้น และที่เห็นได้
ชัดเจนคือ พัฒนาการทางอารมณ์

ในช่วงโมงเรียนเด็กๆ จะทำกิจกรรมอย่างสนุกสนาน รอยยิ้มและเสียงหัวเราะ
ของพวกเขาในระหว่างช่วงโมงเรียนมีมากขึ้น บ่งบอกถึงอารมณ์ที่ผ่อนคลายมีความสุข

แทบทุกคนจะชอบเรียนกิจกรรมกลุ่มดนตรีกันมาก หลายคนพอเห็นครูन्छ

จะพยายามพูดเรียกร้องเพื่อเข้าห้องที่ครูนั้นสอน

ความก้าวหน้าในพัฒนาการด้านต่างๆ ที่สืบเนื่องจากการเรียนกิจกรรมกลุ่ม
ดนตรีเหล่านี้

เด็กๆ ที่มาเรียนตรงกับวันพฤหัสบดีที่นั่นที่จะได้รับ เพราะครูนั้นมาสอน
กิจกรรมกลุ่มดนตรีเพียงวันเดียวในรอบสัปดาห์

ยังมีเด็กอีกส่วนหนึ่งที่ไม่ได้เรียน เนื่องจากพวกเขาที่บ้านอนุรักษเป็นบางวัน
และบางวันนั้นก็ไม่ได้ตรงกับที่ครูนั้นมาสอน

คณะครูเคยหารือและมีความเห็นตรงกันว่า เด็กกลุ่มหลังนี้น่าจะได้รับโอกาส
ในการเรียนกิจกรรมกลุ่มดนตรีเช่นกัน

เมื่อลองพูดคุยกับครูนั้น เขาเห็นด้วยกับสิ่งที่คณะครูคิด แต่ข้อจำกัดเรื่องเวลา
ของเขากับงานประจำที่มหาวิทยาลัยรังสิต ก็เป็นอุปสรรคที่ต้องหาทางแก้

ที่สุดด้วยความเชื่อมั่นว่า...

มหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งมีนโยบายสนับสนุนการทำงานเพื่อสังคม น่าจะมองเห็น
ประโยชน์ที่เด็กพิเศษอีกกลุ่มหนึ่งจะได้รับจากการเรียนการสอนดังกล่าว

คณะครูจึงตัดสินใจทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ขอตัวครูนั้นให้มาช่วยงาน
สอนกิจกรรมกลุ่มดนตรีเพิ่มอีก 1 วันต่อสัปดาห์

หลังจากหนังสือไปไม่นาน มหาวิทยาลัยรังสิตก็ตอบรับคำขอของบ้านอนุรักษ
และแจ้งอย่างเป็นทางการอนุญาตให้ครูนั้นสามารถมาสอนเพิ่มได้

คำตอบที่ได้รับนั้นให้กำลังใจแก่ชาวอนุรักษอย่างยิ่ง และถือเป็นข่าวดีสำหรับ
เด็กๆ กลุ่มที่ไม่เคยได้เรียนกิจกรรมกลุ่มดนตรีเลย

การอนุมัติให้ครูนี้ซึ่งเป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยมาทำหน้าที่ “ครูอาสาสมัคร” ช่วยการสอนเด็กๆ เพิ่มครั้งนี้

เป็นความร่วมมือกันระหว่างบ้านอุ่นรักและมหาวิทยาลัยรังสิต ภายใต้วัตถุประสงค์การทำงานเพื่อสังคมด้วยการขยายโอกาสการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะให้แก่เด็กพิเศษ

ดังเช่นเนื้อความตอนหนึ่งในหนังสือตอบรับของมหาวิทยาลัยที่ว่า...

“การปฏิบัติหน้าที่ครั้งนี้... เป็นการบริการสังคม และการบำเพ็ญประโยชน์ที่มีคุณค่าสูงต่อเด็กที่ต้องการการศึกษาพิเศษ”

ศูนย์พัฒนาครอบครัวที่บึงฉลวย

ถนนชัย 98 ถนนพหลโยธิน ซอย 71-5 แขวงถนนยาว เขตคันนายว ถนน 10230
พุทธมณฑลสาย2 99/92 ม. 9 ซ.26 ต.พุทธมณฑล02 แขวงศาลธรรมมาสีร์ เขตทวีวัฒนา ถนน 10170

14 สิงหาคม 2557

เรื่อง ขอขอบคุณ และขอความอนุเคราะห์บุคลากรช่วยปฏิบัติงาน
เรียน คณบดีวิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต
สิ่งที่ส่งมาด้วย รูปภาพและคลิปวิดีโอการสอนดนตรีของครูนัช หาญพานิชย์พันธ์

ตามที่ ครูนัช หาญพานิชย์พันธ์ ได้เข้ามาเป็นครูอาสาสมัคร สอนทิวซ้อ พื้นฐานทักษะทางดนตรี ทั้งในรูปแบบสอนรายบุคคลและสอนกลุ่ม ให้แก่เด็กออทิสติก เด็กสมาธิสั้น และเด็กที่มีพัฒนาการช้า ที่มารับบริการที่ศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กออทิสติกบ้านอุ่นรัก สาขาสวนสยาม สัปดาห์ละครั้งวันมาตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2555 จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 2 ปี นั้น

จากการติดตามผลพบว่า ครูนัช หาญพานิชย์พันธ์ สามารถจัดกิจกรรมการสอน โดยย่อยกิจกรรม เป็นรูปแบบพิเศษได้ เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของนักเรียน และสามารถนำกิจกรรมให้เด็กมีส่วนร่วม มีความรู้สึกสนุกสนาน ไปกับกิจกรรมกลุ่มดนตรี ส่วนการติดตามผลความก้าวหน้าของเด็กๆ ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ พบว่ากิจกรรมดนตรีเกิดประโยชน์อย่างชัดเจนต่อเด็กออทิสติก เด็กสมาธิสั้น และเด็กที่มีพัฒนาการช้า ทั้งในแง่ของการวางพื้นฐานทักษะทางดนตรี ตลอดจนส่งผลถึงพัฒนาการในด้านการฟังคำสั่ง สมาธิจดจ่อ การใช้มือและนิ้ว ตลอดจนช่วยให้อารมณ์เด็กแจ่มใสและผ่อนคลาย ทั้งยังเป็นการส่งเสริมจุดเด่นของเด็กพิเศษ ซึ่งมีความแม่นยำด้านประสาทสัมผัส เนื่องจากกิจกรรมดนตรีใช้ทักษะการฟัง การจดจำตัวโน้ต จึงพบว่าเป็นกิจกรรมที่เด็กๆ มีความสนใจ และเรียนรู้ได้เร็วเป็นพิเศษ การส่งเสริมทักษะทางดนตรี จึงเป็นช่องทางที่จะส่งเสริมให้เด็กๆ ต่อยอดด้านการศึกษาและอาชีพได้ในอนาคต

สรุปผลพัฒนาการทางดนตรีของเด็กๆ ที่ร่วมกิจกรรมดนตรี

- เด็กที่เรียนเดี่ยวรายบุคคลสามารถอ่านโน้ต และเล่นคีย์บอร์ดได้ 5 ราย
- เด็กที่เรียนเป็นกลุ่ม (หมุนเวียนปีละ 15-20 ราย) มีทักษะในการใช้และควบคุมมือ-นิ้ว การออกเสียง การจับจังหวะดนตรี การวางมือตรงตำแหน่งการกดโน้ตคีย์บอร์ด

ผลความก้าวหน้าทางพัฒนาการข้างต้น คณะกรรมการศูนย์พัฒนาการเด็กออทิสติกบ้านอุ่นรัก จึงเรียนมาเพื่อขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของวิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต ที่ส่ง

ถนนชัย โทร (02) -906-3033 , (086)775-9656 แฟกซ์ (02) -906-3033
พุทธมณฑลสาย 2 โทร (02) -885-8720 แฟกซ์ (02) -803-0721

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษาวิจัยที่บ้านอุ้มถัก

สวนสยาม

98 ม.อรรถนรินทร์ ซอย 7/1-5 สวนสยาม แขวงสีกันนารว เขตคันนายาว กทม. 10230

พุทธมณฑลสาย 2

99/92 ม. 9 ซ.26 ต.พุทธมณฑลสาย 2 แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กทม. 10170

บุคคลากรมาช่วยงานอาสาสมัครทางสังคมมาตลอด 2 ปี และเนื่องจากในปัจจุบัน เด็กพิเศษในลักษณะต่างๆ มีจำนวนมากขึ้น มีความต้องการโอกาสในการเรียนรู้มากขึ้น ทางศูนย์ฯ จึงขอความอนุเคราะห์ขอตัว ครูนัช ชาญพาณิชย์พันธ์ เป็นบุคคลากรช่วยปฏิบัติงานอาสาสมัครทางสังคมแก่เด็กพิเศษต่อไป โดยอาจขอเวลาสัปดาห์ ละ 1-2 วัน หรือตามที่ท่านเห็นสมควร

ทั้งนี้ การเรียนการสอนดนตรีของครูนัช ชาญพาณิชย์พันธ์ ที่ทรงสอนรายบุคคลและสอนกลุ่ม ทางศูนย์ฯ ร่วมกับครูนัช ได้มีการจัดทำแผนการเรียนการสอน และการติดตามผลอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นความรู้และประสบการณ์ที่มีลักษณะเฉพาะสำหรับเด็กพิเศษ การทำงานอาสาสมัครของครูนัชดังกล่าวนี้ นอกจากเป็นการบริการสังคมแล้ว ยังสามารถต่อยอดเป็นงานวิจัยเชิงแนวทางการสอนดนตรี และดนตรีบำบัดสำหรับเด็กพิเศษของวิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิตได้อีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งทางศูนย์ฯยินดีให้ความร่วมมือเพื่อประโยชน์ทางการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์และโปรดพิจารณา

ด้วยความเคารพอย่างสูง

(นางนิลิตา ปีติเจริญธรรม)

ผู้อำนวยการ

สวนสยาม โทร (02) -906-3033 , (086)775-9656 แฟกซ์ (02) -906-3033
พุทธมณฑลสาย 2 โทร (02) -885-8720 แฟกซ์ (02) -803-0721

ที่ วคค 4500/91

4 กันยายน 2557

เรื่อง อนุญาโต โนน นัช หาญพาณิชย์พันธ์ เป็นครูอาสาที่ศูนย์พัฒนาการเด็กออทิสติก บ้านอุ้มรัก
เรียน ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการเด็กออทิสติก บ้านอุ้มรัก
อ้างถึง หนังสือชี้ที่ 217 ลงวันที่ 19 สิงหาคม 2557
เรื่องขอขอกุณ และขอความอนุเคราะห์บุคลากรช่วยปฏิบัติงาน

ตามที่ศูนย์พัฒนาการเด็กออทิสติก บ้านอุ้มรัก ได้มีหนังสือถึงวิทยาลัยดนตรี เรื่องขอความอนุเคราะห์
บุคลากร (นนัช หาญพาณิชย์พันธ์) ช่วยปฏิบัติงาน ลงวันที่ 14 สิงหาคม 2557 นั้น ทางวิทยาลัยดนตรีเห็นว่าการ
ปฏิบัติงานตลอด 2 ปี ที่ผ่านมาของนายนนัช หาญพาณิชย์พันธ์ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อเด็กที่ต้องการการศึกษาพิเศษ
 อีกทั้งตลอดการปฏิบัติงานที่ศูนย์พัฒนาการเด็กออทิสติกบ้านอุ้มรัก แสดงให้เห็นว่า นนัช หาญพาณิชย์พันธ์ เป็น
บุคลากรที่มีทักษะความสามารถอย่างมากต่อการช่วยพัฒนาเด็กพิเศษ ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าววิทยาลัยดนตรี
พิจารณาว่าเป็นการบริการ สังคม และการบำเพ็ญประโยชน์ที่มีคุณค่าสูง ต่อเด็กที่ต้องการการศึกษาพิเศษ ดังนั้น
วิทยาลัยดนตรีจึงมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่จะอนุญาโต โนน นัช หาญพาณิชย์พันธ์ ไปปฏิบัติหน้าที่ที่ศูนย์
พัฒนาการเด็กออทิสติกบ้านอุ้มรัก จำนวน 2 วันต่อสัปดาห์ ตามค่าช้อ

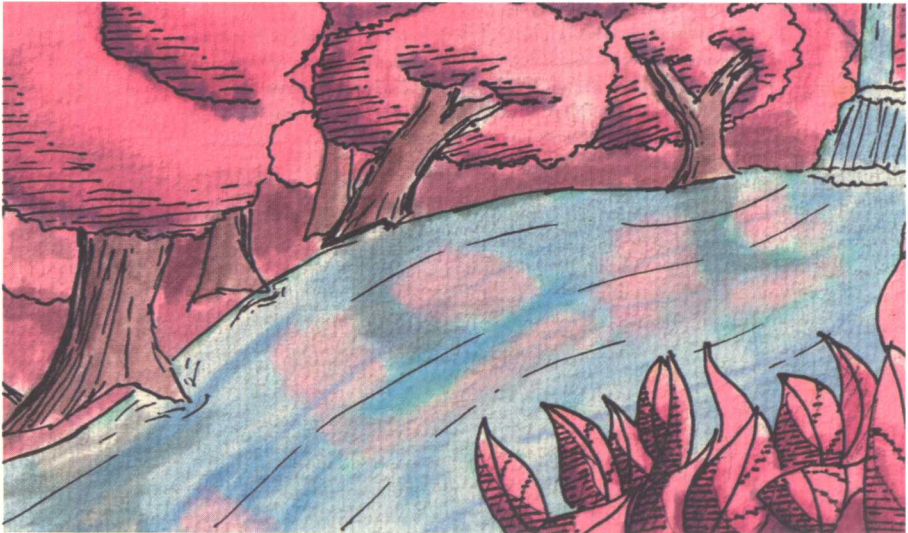
นอกจากนี้วิทยาลัยดนตรีพิจารณาว่าการปฏิบัติหน้าที่ของนายนนัช หาญพาณิชย์พันธ์ มีประโยชน์และ
คุณค่าต่อวงวิชาการด้านดนตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็น เช่น แนวทางการสอนดนตรีสำหรับเด็กพิเศษ และ/หรือ
ดนตรีบำบัดสำหรับเด็กพิเศษ เป็นต้น ซึ่งวิทยาลัยดนตรีเห็นว่าควรจะมีโครงการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว
ข้างต้น ดังนั้นวิทยาลัยดนตรีจึงใคร่ขอความร่วมมือเป็นการสงวนนามาซึ่งศูนย์พัฒนาการเด็กออทิสติกบ้านอุ้มรัก
เพื่อที่จะดำเนินโครงการวิจัยกรณีที่เกี่ยวข้องในอนาคต

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

ด้วยความเคารพอย่างสูง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัน อู่ประเสริฐ)
คณบดีวิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

นับยีลึบ

“บทพิสูจน์อีกมิติ”

การได้รับแรงสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยรังสิต ทำให้การสอนกิจกรรมกลุ่มดนตรีสามารถขยายโอกาสให้น้องๆ เข้าถึงการเรียนอย่างทั่วถึงยิ่งขึ้น

ขณะเดียวกันการสอนทักษะเปียโนวันเสาร์ ที่ยังคงมีการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องก็มีความลงตัวในแบบ... ไปได้เรื่อยๆ สบายๆ

มีนักเรียนหน้าใหม่แวะเวียนสลับเข้าออกเป็นช่วงๆ ไม่นับน้องเล็กๆ จากกิจกรรมกลุ่มที่ขอคิวเรียนเป็นกรณีพิเศษในวันพฤหัสบดีอีกสองราย

เฉพาะการเรียนในวันเสาร์ รุ่นพี่ชุดแรกคือ น้องหนิง น้องพีท น้องปิมและน้องเกม

ยังคงเกาะกลุ่มเรียนอย่างค่อนข้างต่อเนื่อง มีบ้างที่ผลัดกันหายหน้าวันวรรคไปพักเหนื่อยแต่ไม่นานก็กลับมา

รุ่นพี่ชุดนี้กำลังเป็นบทพิสูจน์ความเชื่อเรื่องดนตรีบำบัดในอีกมิติหนึ่งที่ว่า ดนตรีนั้นนอกจากช่วยพัฒนาทักษะด้านต่างๆ แก่เด็กพิเศษแล้ว

ในเด็กบางคนยังสามารถกลายเป็นงานอดิเรกในอนาคตที่ให้ความสุข ความ
รื่นรมย์ใช้ผ่อนคลายทั้งในเวลาเล่นและฟังโดยไม่ต้องพึ่งพาคนอื่น

และในเด็กบางคนก็เป็นอีกความคาดหวังเล็กๆ ว่า ทักษะพื้นฐานด้านดนตรี
นี้หากได้รับการต่อยอดและพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ อาจกลายเป็นช่องทางและโอกาสด้าน
การศึกษาให้แก่เขาได้

หรือแม้แต่โอกาสทางสังคม ดังเช่นที่น้องเกมได้รับเมื่อครั้งเรียนระดับอนุบาล
ครั้งนั้นน้องเกมในสายตาเพื่อนๆ คือ... “ดำ ดอทคอม” ผู้แปลกแยกแตกต่าง
จากเพื่อนๆ ไม่มีใครอยากคบอยากเล่นด้วย

แต่เมื่อน้องเกมเรียนวิชาดนตรี เขาทำให้เพื่อนๆ ทั้งในความสามารถ จากที่
ถูกรังเกียจเพราะความต่าง เขาค่อยๆ ได้รับการยอมรับจากเพื่อนๆ ในที่สุด

สิ่งสำคัญอีกอย่างที่รุ่นพี่ทั้ง 4 กำลังช่วยพิสูจน์คือ หากเด็กพิเศษได้รับโอกาส
การเรียนที่สอดคล้อง เขาสามารถพัฒนาได้ไม่ต่างจากเด็กปกติทั่วไป

จากวันแรกที่เรียนทักษะเปียโนพื้นฐานกับครูนี้ซ์ มาถึงเวลานี้เด็กๆ ทั้ง 4 คน
เรียนรู้ผ่านบทเรียนเบื้องต้นเป็นขั้นเป็นตอนมาตามลำดับ

แต่ละคนเริ่มกันมาตั้งแต่ฝึกเรียนการวางนิ้ว กदनิ้ว ทั้งมือขวาและมือซ้าย
การอ่านโน้ต ออกเสียงโน้ต เรียนรู้อัตราจังหวะ เรียนรู้คอร์ด

ทุกขั้นตอนเด็กๆ เรียนรู้ผ่านบทเพลงที่ครูจัดหามาให้เรียนให้ฝึก และด้วยวิธี
การสอนเฉพาะที่สอดคล้องกับน้องๆ ซึ่งครูนี้ซ์อธิบายเป็นคำพูดง่ายๆ ว่า...

“สอนซ้ำๆ จนกว่าน้องจะทำได้เอง” พร้อมกับไล่เรียงขั้นตอนการสอนเพื่อ
ให้มองเห็นภาพเริ่มจาก

“พูดอธิบายซ้ำๆ ทำให้ดูซ้ำๆ จับมือให้ทำซ้ำๆ ตะมุตะมิให้ทำ ค่อยๆ ปล่อยให้ทำเอง และให้ทำเองในที่สุด”

จากน้องๆ ที่ไม่เคยเรียนหรือเล่นเครื่องดนตรีใดๆ มาก่อน ยกเว้นน้องหญิงที่เล่นคีย์บอร์ดด้วยนิ้วชี้ขวาเพียงนิ้วเดียว

ทุกคนมาเริ่มเรียนทักษะเปียโนด้วยแนวคิดการสอน แผนการสอน และวิธีการสอนที่ออกแบบมาโดยเฉพาะกับครูنش

ถึงวันนี้้องๆ ทั้ง 4 ฝ่าฟันอุปสรรคทั้งหลายทั้งปวง จนสามารถเล่นเปียโน 2 มือได้หลายเพลงในคีย์ C,G และสามารถเล่นคอร์ดพื้นฐานได้เช่น คอร์ด C,G7,G,D7

น้องหญิงและน้องเกมกำลังฝึกคีย์ F และคอร์ด B แพลต, C7 พร้อมกับฝึก Broken Chord

และหลังผ่าน Broken Chord ซึ่งครูنشเชื่อว่าคงจะใช้เวลาไม่นานนักเพราะน้องทั้งสองมีทักษะทางดนตรีค่อนข้างดี มีสมาธิและความตั้งใจในขณะที่เรียนโดยรวมดีมาก

ทั้งคู่ก็จะสามารถขยับขึ้นไปสู่การฝึกเรื่องอารมณ์เพลง เช่น น้ำหนัก ดังเบา (Dynamic) ซึ่งเป็นเทคนิคอีกระดับในการเรียนและการเล่นดนตรี

ที่ตามมาไม่ห่างกันนักคือ น้องปิมและน้องพีท น้องคู่นี้ก็กำลังฝึกโน้ตครึ่งเสียง (Flat, Sharp) ซึ่งเริ่มจาก E แพลต F ชาร์ปและฝึกคีย์ G ไปพร้อมกัน

เวลาร่วม 5 ปีกับการเรียนสัปดาห์ละครึ่งชั่วโมงต่อครั้ง เป็นครึ่งชั่วโมงที่บางครั้งบางคราวโดยเฉพาะช่วงแรกๆ ต้องใช้วิธีเรียนไปหยุดพักอารมณ์... เรียกสมาธิกันไป ฉะนั้นแต่ละครั้งน้องๆ จะสามารถเรียนได้เต็มที่หรือไม่ ขึ้นกับสภาพความ

พร้อมทั้งอารมณ์ สมาธิ และอีกหลากหลายปัจจัยแวดล้อม

แม้ระยะหลังนี้เองๆ ต่างมีพัฒนาการที่ดีขึ้น มีสมาธิที่นิ่งและจดจ่อมากขึ้น อารมณ์มั่นคงมากขึ้น

ความสัมพันธ์กับครูที่พัฒนาจนกลายเป็นความสนิทสนมคุ้นเคยในแบบ...
รู้ทางกัน

รวมทั้งทักษะทางดนตรีที่พัฒนาขึ้น ช่วยให้หนึ่งๆ สามารถเข้าใจและเรียนรู้
บทเรียนได้เร็วกว่าเดิม

แต่สิ่งสำคัญสำหรับการเรียนดนตรี ที่จะช่วยพัฒนาความรู้จากการเรียนกับ
ครูในห้องก็คือ การฝึกซ้อม

การฝึกซ้อมถือเป็นหัวใจสำคัญในการเรียนดนตรี เหมือนคำขวัญที่ครูดนตรี
ท่านหนึ่งใช้สั่งสอนลูกศิษย์ว่า...

“เก่งไม่กลัว กลัวซ้อม...”

สำหรับหนึ่งๆ เด็กพิเศษการฝึกซ้อมส่วนบุคคลที่บ้านหรือนอกเวลาเรียน เป็น
ข้อจำกัดที่ยากลำบากพอสมควร

ยากทั้งกับตัวหนึ่งเองและกับผู้ปกครอง โดยเฉพาะผู้ปกครองที่ไม่มีความรู้
พื้นฐานทางด้านดนตรี

ข้อจำกัดส่วนบุคคลในหนึ่งๆ ที่เป็นเด็กพิเศษโดยเฉพาะกลุ่มออทิสติกและ
สมาธิสั้นบางส่วนคือ

หนึ่งๆ เหล่านี้จะขาดความตั้งใจ ขาดแรงจูงใจในการฝึกซ้อม เพื่อหวังผลไป
บรรลุเป้าหมายในการเรียนเช่นเด็กปกติทั่วไป

ข้อจำกัดนี้เกิดจากปัญหาทักษะทางสังคมที่บกพร่อง ทำให้หนึ่งๆ ขาดความ

สนใจ หรือความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จ

มีความสนใจจะพัฒนาความสามารถต่างๆ ของตัวเอง เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนๆ คนแวดล้อมหรือคนอื่นๆ ในสังคมน้อย

ในรายที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองพอมีพื้นที่ทางดนตรี ก็อาจดูแลจัดการให้มีการซ้อม แต่ผู้ปกครองส่วนมากจะไม่สามารถทำได้

ขณะที่ก็ไม่สามารถให้เด็กจัดการตัวเองได้เบ็ดเสร็จเช่นเด็กปกติทั่วไป

แต่ทั้งหมดทั้งมวลไม่ใช่ปัญหาที่จะกลายเป็นอุปสรรคในการเรียนดนตรีของเด็กพิเศษ

ขีดจำกัดเหล่านั้นสามารถก้าวข้ามได้โดยกระบวนการจัดการ เช่น การเพิ่มวันในการเรียนให้ถี่ขึ้น

หรือคนใกล้ชิดของเด็กไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่พี่น้องญาติๆ มาร่วมเรียนไปพร้อมเด็กและรับหน้าที่ในการนำพาให้เขาฝึกซ้อมที่บ้าน

เพราะทุกวันนี้การมีเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ดไว้ประจำบ้าน ไม่ใช่เรื่องลำบากเหมือนก่อน สามารถหาซื้อได้ทั่วไปและมีให้เลือกหลายราคา

กับข้อจำกัดในการซ้อมด้วยตัวเองนี้... สำหรับนักเรียนที่เป็นเด็กพิเศษของครูนี้ซ

ด้วยวิธีการให้ฝึกซ้ำๆ ในห้องเรียน ไม่ปล่อยผ่านแต่ละขั้นตอนไปง่ายๆ จนกว่าจะแน่ใจว่าน้องสามารถทำได้เองจริงๆ

ต่างจากวิธีการที่ครูนี้ซใช้สอนเด็กปกติทั่วไป ซึ่งจะใช้เวลาในห้องเรียนเพื่อการสอน-ถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนอย่างเต็มที่

เรื่องการฝึกซ้อม จะเน้นให้นักเรียนไปซ้อมเองนอกเวลาเรียนมากกว่า

วิธีการสอนเฉพาะสำหรับน้องเด็กพิเศษนี้ อาจทำให้แต่ละบทเรียนผ่านไป
ไม่เร็วนัก แต่ก็ช่วยทำให้น้องๆ ได้มีโอกาสเรียนกับซ้อมไปพร้อมๆ กัน

ซึ่งผลการเรียนด้านทักษะดนตรีที่ปรากฏของเด็กๆ ทั้ง 4 ไม่นับรวมผลพัฒนา
การอื่นๆที่ได้รับเพิ่มระหว่างเรียนดนตรี เป็นข้อพิสูจน์ว่า...

การเรียนดนตรีด้วยกระบวนการที่สอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะ กับความ
พร้อมของแต่ละบุคคลในเด็กพิเศษ

“เป็นเรื่องที่ทำได้ และเป็นไปได้อย่างแน่นอน...”

ปัจฉิมบท

“ขอโอกาสและอนาคต”

ห้องเล็กๆ ติดพัดลม กว้างราว 3X4 เมตร สำหรับการเรียนทักษะเปียโน
ห้องโถงติดแอร์ กว้างราว 6X7 เมตร สำหรับการเรียนกิจกรรมกลุ่มดนตรี
อุปกรณ์การเรียนการสอนมีเพียง คีย์บอร์ด 1 ตัว เครื่องเคาะแบบต่างๆ
ซึ่งใช้ร่วมกันทั้งการเรียนเดี่ยวและกลุ่ม และเครื่องเล่นซีดีที่ใช้เฉพาะการเรียนกลุ่ม
พื้นที่และข้าวของเครื่องใช้เรียบง่ายเหล่านี้ ไม่ได้ดูหรูหราใหญ่โตอลังการ
แต่...ภายใต้ความเชื่อมั่นจากความรู้และประสบการณ์ของคณะครู “บ้านอุ่นรัก” ที่ว่า
“ดนตรีเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นพัฒนาการของเด็กพิเศษ โดยเฉพาะเด็กออทิสติก...”

ความเชื่อมั่นนี้... บวกความตั้งใจแน่วแน่ที่จะมุ่งมั่นค้นหาและทำทุกวิถีทาง
ในการดูแลช่วยเหลือเด็กๆ

ได้เปิดโลกแห่งการเรียนรู้ โลกแห่งความสุขให้กับหลายสิบชีวิตน้อยๆ ของ
ที่นี่...

และน่าจะเป็นการเปิดโลกความรู้ในอีกแง่มุมหนึ่ง ให้กับแวดวงที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กพิเศษได้เรียนรู้ไปพร้อมๆ กันว่า...

พื้นที่เล็กๆ เครื่องไม้เครื่องมือไม่เลอเลิศ ไม่ใช่ปัญหาหรืออุปสรรคในการทำงานเพื่อมอบสิ่งดีๆ ให้กับเด็กๆ ที่มีความต้องการพิเศษ

หากผู้เกี่ยวข้องกับการทำงานเพื่อเด็กพิเศษทั้งหลายในสังคม โดยเฉพาะหน่วยงานในภาครัฐ ซึ่งมีความพร้อมด้านงบประมาณ กำลังคนและฯลฯ

เช่น หน่วยงานด้านการแพทย์ของโรงพยาบาล มหาวิทยาลัยรัฐที่มีโรงพยาบาลในสังกัด มหาวิทยาลัยที่ผลิตบัณฑิตด้านดนตรี

จะได้นำเอาความพยายามของคนกลุ่มเล็กๆ เช่น “บ้านอุ่นรัก” แห่งนี้ โดยเฉพาะการนำความรู้ทางดนตรีมาเป็นเครื่องมือในการบำบัดและพัฒนาเด็กพิเศษ

ไปเป็นอีกแนวทางต้นแบบ รวมทั้งนำไปศึกษา ค้นคว้า พัฒนา และเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับดนตรีบำบัดให้กับสังคมไทยไปพร้อมกันด้วย

ก็จะสามารถสร้างโอกาส และอนาคตที่มีความหวังให้กับเด็กพิเศษในเมืองไทยซึ่งมีอยู่มากมายในเวลาอัน

ทุกวันนี้ในต่างประเทศ... การนำดนตรีมาใช้ในการบำบัดเด็กพิเศษเป็นที่ยอมรับและนิยมกันมาก

ด้วยเหตุผลจากองค์ความรู้ด้านประสาทสัมผัส (Sensory) ที่พบว่า...

ดนตรีเป็นเครื่องมือบำบัดเด็กพิเศษที่วิเศษยิ่ง... ให้ทั้งความนุ่มนวลอ่อนโยน ความรื่นรมย์ ตรงประเด็นเป็นธรรมชาติที่สุด

แล้วอย่างนี้ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายจะไม่ลองชั้บปรับนโยบาย หันมาพิจารณาพัฒนาคุณค่าของดนตรี... ในแง่มุมนี้กันบ้างเชียวนะหรือ

เกี่ยวกับผู้เขียน

อดีต ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์แนวหน้า มติชน กรุงเทพธุรกิจรายสัปดาห์
บรรณาธิการบริหารนิตยสารแม่และเด็ก
ผู้ช่วยบรรณาธิการอำนวยการสำนักพิมพ์แกรมมี่ พับลิชชิ่ง
บรรณาธิการนิตยสารดวงใจพ่อแม่

"มากกว่ารัก"

เด็กออทิสติก เด็กสมาธิสั้น เด็กพิเศษ
คือเด็กคนหนึ่ง ที่มีทั้ง จุดเด่น จุดด้อย
มีข้อจำกัด มีศักยภาพ มีเอกลักษณ์ของตนเอง
และมีคุณค่ามากพอ ที่จะยืนอยู่บนโลกนี้
ครูนิม บ้านอุ่นรัก

ร่วมสนับสนุนโดย | แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

9 786167 687643

ราคา 165 บาท